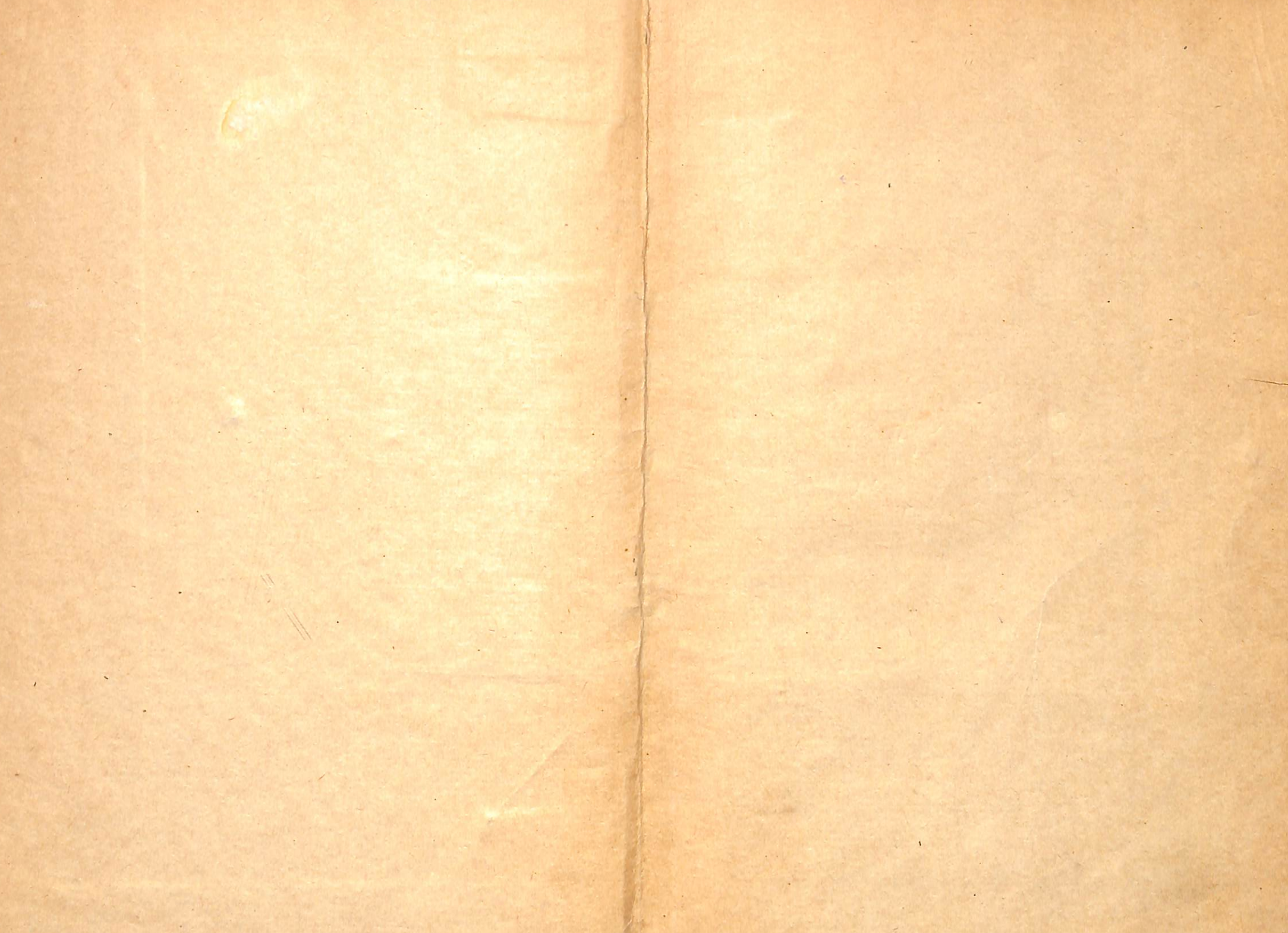

Ръководство по
оптичен проект

347
V-71

1940

01 MAR 1940

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՈՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌ 1-Ն ՀՈՒԼԻՍԻ 1940 Թ.

347
~~U-11~~

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՏՆ ԱՐԳՅՈՂԿՈՐԱՏԻ
ԵՐԵՎԱՆ ● 1940

347
U-11

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ
ՈՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ա.Ռ 1-Ն ՀՈՒԼԻՍԻ 1940 Թ.

ԿՕՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՍՀ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ
ՑԵՆԵԿԱՆ ● 1940

17

05 AUG 2013

[351x: 303.32] 37.397

БИБЛИОТЕКА
Академии Наук
УРСР

35186 км.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԳՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

8259-53

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

**ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻ
ՈԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՅԵՎ ԲՆԱԿՓՈՆԴԻ
ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ**

1. ԲԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՖՈՆԴԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ
ՅԵՎ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդա-
կան Կոմիսարների կորիորդի 1937 թվի հոկտեմբերի
17-ի վարչառամբ (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., № 69, հոդ. 314)

Սոցիալիստական ինդուստրացիան հաջողությամբ,
վորոնք առաջացրին բնակչության բուռն աճում հին քա-
ղաքներում և նոր խոշոր արդյունաբերական կենտրոնների
ստեղծում, պայմանավորեցին բնակարանների պահանջի
խիստ ավելացումը:

Աշխատավորության նյութական-կենցաղային մակար-
դակն անշեղորեն բարձրացնելու նպատակով բնակարանային
քաղաքականություն իրագործելով՝ Խորհրդային պետու-
թյունը տարեցտարի ավելացնում է պետական միջոցների
ներդրումները նոր բնակարանային շինարարության մեջ:
Մինչև 1937 թ. հունվարի 1-ը կառուցված է 54 միլիոն
քառակուսի մետր բնակելի տարածություն, տասներկու և
կես միլիարդ ուները արժողությամբ: Այս ամբողջ նոր
բնակարանային ֆոնդը, Հոկտեմբերյան հեղափոխության
կողմից կապիտալիստական տնտեսներից բռնազրաված
տների հետ միասին, համաձայն ԽՍՀ Միության Սահմանա-
դրության 6-րդ հոդվածի, հանդիսանում է պետական սե-
փականություն, այսինքն՝ համաժողովրդական ունեցվածք:

Աշխատավորության աճած նյութական և կուլտուրա-

կան մակարդակը պահանջում ե ուրիշակերի կերպով պահել պետական բնակարանային ֆոնդը:

Մինչդեռ այդ հսկայական բնակարանային ֆոնդի կառավարման և ուղտադործման բնագավառում գոյություն ունեցող կարգը վճարման չի համապատասխանում բնակարանային ֆոնդը, վորպես պետական ունեցվածք, պահպանելու և այն ուրիշակերի կերպով պահելու պահանջներին, այլ, ընդհակառակը, արգելակում ե բնակարանային տրնտեսությունների հետագա բարելավման գործին: Տները կառավարման և բնակարանային շինարարությունը, բնակարանների բաշխումը և ուղտադործումը կարգավորող որենսդրություն մեջ պահպանվել են ժողովրդական տնտեսության այն ժամանակաշրջանի վնասակար մնացորդները, յերբ տեղական խորհուրդները, իրենց կազմակերպական և տնտեսական թուրություն պատճառով, հարկադրված եյին տների կառավարման, բնակելի տարածության բաշխման և ուղտադործման իրավունքները հանձնել բնակիչներին առանձին կոլեկտիվներին—բնակարանային վարձակալական կոոպերատիվ ընկերություններին: Իրա հետևանքով, տները պետական բաշխման և ուղտադործման փոխարեն, վոր պետք ե իրագործվել տեղական խորհուրդների միջոցով, պետական բնակարանային ֆոնդը գործնականում զգալի չափով, ըստ եյություն անկոնտրոլ, տեղական խորհուրդներից անկախ, բնակիչների մանր կոլեկտիվների ձեռքն անցավ, վորոնք միայն ձեռնամուխ միավորվել եյին բնակարանային—վարձակալական կոոպերացիայի միություններում: Իրենք, տեղական խորհուրդները, ինչպես և կոմունալ տնտեսության ժողովրդատները, վոչ միայն չեյին նպաստում այդպիսի, մանգամայն անթույլատրելի, սրբախիտական վերացնելուն, այլ ընդհակառակը, բնակարանային տնտեսության կառավարման իրենց իրավունքները հաճուքով զիջում եյին բնակարանային—վարձակալական կոոպերատիվներին:

Իրա հետևանքով, բնակարանային—վարձակալական կոոպերացիայի կողմից կառավարվող բնակարանային ֆոնդը, վոր կազմում ե 53 միլիոն քառակուսի մետր բնակելի տարածություն, միանգամայն անբավարար վիճակում ե

գտնվում: Բնակարանային—վարձակալական կոոպերատիվ ընկերությունները (ԲՆԱԿՎԱՐՁԿՈՈՊ—ները) ճնշող մեծամասնությունում գործնականում չեն կառավարում տները, հոգ չեն տանում դրանց նորոգման մասին, չեն պահում կուլտուրական վիճակում: Տները կառավարման ասպարեզում գոյություն ունեցող տնտեսությունը հաճախ հասցնում ե դրանց կիսավեր վիճակի:

ԲՆԱԿՎԱՐՁԿՈՈՊ—ները տներում անպատասխանատու կերպով կատարվում են մասսայական վերակառուցումներ, առանձնապես ընդհանուր խոհանոցները վերասարքավորվում են վորպես բնակելի շենք, իսկ այլ դեպքերում բնակելի շենքերում կերակուր պատրաստելու համար սլիտաններ են սարքվում, վորը վատթարացնում ե բնակարանային կենցաղային պայմանները և ուժեղացնում հրդեհների վտանգը: Հոգս չի տարվում, վորպեսզի ընդհանուր ուղտադործման տեղերը (խոհանոցներ, վաննաներ, միջանցքներ, արտաքնոցներ, լիֆտեր) մաքուր և կարգին պահվեն: Տարրական սանիտարական—առողջապահական պահանջները չեն պահպանվում: Բնակարանային վարձի վերաբերյալ որենքը, ինչպես վարձը հաշվելու, նույնպես և ժամանակին մուծելու տեսակետից խախտվում ե, վորի հետևանքով տնային տնտեսությունը չի ստանում զգալի միջոցներ:

Բացի դրանից, զիջ չեն այնպիսի ԲՆԱԿՎԱՐՁԿՈՈՊ—ները, վորոնք նպաստում են բնակելի տարածության սպեկուլացիային:

Բնակարանային կոոպերացիայի սխտեմը, վորը բաղկացած ե բազմաթիվ ողակներից—յենթառայոնական բնակմիություններ, ռայոնական բնակմիություններ, քաղաքային, մարզային (յերկրամասային) և հանրապետական բնակմիություններ—տարեկան ծախսում ե միությունների ապարատը պահելու համար մոտավորապես քառասուն միլիոն ռուբլի, բայց չի ապահովում բնակարանային ֆոնդի պատշաճ կառավարումն ու պահպանումը:

Անբավարար վիճակում են գտնվում այն բնակելի տները, վորոնք անմիջապես կառավարվում են տեղական խորհուրդների ու գերատեսչությունների կողմից, ինչպես նաև

բնակարանային-չինարարական կոոպերացիային պատկանող տները:

Շինարարական կոոպերացիայի կառուցած և պետութ-
թյան վրա 1,5 միլիարդ ռուբլի նստած բնակարանային ֆոն-
դը փաստորեն դարձել է բնակարանային-չինարարական կո-
ոպերատիվների առանձին անդամների անձնական սեփակա-
նությունը:

Բնակարանային կոոպերացիայի վերաբերյալ 1924 թվի
ոգոստոսի 19-ի Կանոնադրության և բանխորական բնակա-
րանների շինարարությանն աջակցելու միջոցառումների վե-
րաբերյալ 1927 թվի հունիսի 15-ի Կանոնադրության հա-
մաձայն՝ բնակարանային-չինարարական կոոպերատիվները
Կոմունալ և բնակարանային շինարարության ֆինանսավոր-
ման բանկի միջոցով ստացել են յերկարատև (մինչև 60
տարվա) շինարարական փոխատվություններ՝ տների արժե-
քի 80—90 տոկոսի չափով, իսկ յերբեմն նույնիսկ 90 տոկո-
սից ել ալելի: Դրա շնորհիվ, կոոպերացիայի փայտերերը
պետության հաշվին բնակարաններ ստացան անժամկետ և
անվերադարձ կերպով ոգտագործելու համար և փաստորեն
սեփական միջոցների աննշան ներդրումով դարձան բնակելի
տարածության արտոնյալ սեփականատերեր:

Պետական բնակարանային ֆոնդի վաստման միևնույն
ուղու վրա կանգնեցին շատ պետական հիմնարկություններ
և արդյունաբերական ձեռնարկություններ, վորոնք բնակա-
րանային-չինարարական կոոպերացիային պետական խոշոր
միջոցներ են հանձնել միութենական հանրապետություննե-
րի ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդների վորոշումնե-
րի (ՌՍՖՍՀ ժողկոմխորհի 1927 թվի նոյեմբերի 15-ի վո-
րոշման և մյուս հանրապետությունների համանման վորո-
շումների) հիման վրա, վորոնցով պետական որդաններին
տրվում էր բնակարանային-չինարարական կոոպերացիային
այդպես ֆինանսավորելու իրավունք: Այդ միջոցներով կա-
ռուցված տներում բնակելի տարածությունն այնուամենայ-
նիվ անցնում էր բնակարանատերերի լիակատար կարգա-
դրության տակ:

Այսպիսով, բնակկոոպերացիան, բնակարանային շինա-

րարությունն ուժեղացնելու համար բնակչության միջոցնե-
րը մորիլիզացիայի յենթարկելու փոխարեն, կառուցում էր
գրեթե ամբողջովին պետական միջոցների հաշվին, և միև-
նույն ժամանակ կոմունալ տնտեսության որդանների համար
չէր ապահովում կառուցված տների ոգտագործման և կա-
ռավարման համապատասխան իրավունքները:

Բնակարանային-չինարարական կոոպերացիան տարեց-
տարի մեծացնելով փայտերերի թիվը, չէր բավարարում
նրանց բնակելի տարածությամբ: Այդ փայտերերից հա-
վաքված միջոցների զգալի մասը հատկացվում էր անտնտե-
սության հետևանքով կոոպերատիվ շինարարության մեջ
առաջացած վնասները ծածկելուն:

Բնակարանային որենսդրությունը, վորը թույլ էր տա-
լիս կոոպերատիվ բնակարանային շինարարության վրո
ծախսել պետական միջոցներ և պետության հաշվին կա-
ռուցված տները փաստորեն տալիս էր քաղաքացիների
առանձին խմբերին (բնակարանային-չինարարական կոոպե-
րատիվներին) վորպես սեփականություն, ինչպես և թույլ
էր տալիս քաղաքացիների առանձին խմբերի (բնակարանա-
յին-վարձակալական կոոպերատիվ ընկերությունների) ան-
միջական կառավարմանն ու ոգտագործմանը հանձնել պե-
տությանը պատկանող կամ պետական ձեռնարկություննե-
րի և հիմնարկությունների կառուցած տները, մշակվել էր
1924—1930 թվականների ժամանակաշրջանում, յերբ տեղա-
կան խորհուրդները և պետական ձեռնարկությունները չե-
յին կարողանում ապահովել բնակարանային ֆոնդի համա-
պատասխան կառավարումը: Այդ որենսդրությունն այժմ,
տեղական խորհուրդների, ինչպես նաև պետական ձեռնար-
կությունների և հիմնարկությունների աշխատանքը զգալի
չափով բարելավվելու պայմաններում, միանգամայն չի ար-
դարացնում իրեն և շատ բանում արդելակում է բնակարա-
նային տնտեսությունն առողջացնելու գործին: Այդ առանձ-
նապես վերաբերում է հետևյալ որենքներին.

ա) «Կանոնադրություն բնակարանային կոոպերացիայի
մասին», հաստատված ԽՍՀ Միության Կենտգործկոմի և
Ժողկոմխորհի կողմից 1924 թ. ոգոստոսի 19-ին.

բ) «Կանոնադրություն բանվորներին և ծառայողներին կենցաղի բարելավման ֆոնդի մասին», հաստատված ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական և Ժողովրդական կողմից 1928 թ. հունիսի 27-ին: ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական և Ժողովրդական կողմից 1927 թ. հունիսի 6-ի վորոշումը՝ «Բանվորներին և ծառայողներին կենցաղի բարելավման ֆոնդի հաշվին պետական ձեռնարկությունների կառուցած բնակելի շինությունները բանվորական բնակարանային-վարձակալական կոոպերատիվ ընկերություններին հանձնելու մասին» և ՌՍՖՍՀ Ժողովրդական կողմից 1927 թ. նոյեմբերի 15-ի վորոշումը՝ «Քաղաքային բնակավայրերում բնակարանային տնտեսութան վերաբերյալ միջոցառումների մասին»:

գ) Որենքներ, վորոնք սահմանափակում են ազատվող բնակելի տարածությունը տեղական խորհուրդների կողմից սնորհներով իրավունքները և նեղ-գերատեսչական շահերով զանազան պետական հիմնարկություններին և հասարակական կազմակերպություններին (միութենական հանրապետությունների ուղղիչ-աշխատանքային հիմնարկություններին գլխավոր վարչություն, միլիցիա, գիտական աշխատողների սեկցիա և այլն) իրավունք են տալիս բնակեցնել և ոգտադրծել այդ բնակելի տարածությունը:

Կառուցման իրավունքի վերաբերյալ գործող որենքները—ՌՍՖՍՀ 1922 թ. դեկտեմբերի 31-ի՝ Քաղաքացիական Որենսդրելի 156-րդ և 166-րդ հոդվածները և ԽՍՀ Միութեան Ժողովրդական կողմից 1928 թ. ապրիլի 17-ի՝ «Մասնավոր կապիտալի հաշվին բնակարանների շինարարությունը խրախուսելու միջոցառումների մասին» վորոշումը կառուցման իրավունքով տնատեր հանդիսացողների կողմից ոգտադրծվում են, առանձնապես ամառանոցային վայրերում, որենքով չսահմանափակված բնակարանային վարձ զանձելու նպատակով և բնակելի տարածություն սպեկուլացիայի համար:

Անհրաժեշտ համարելով կասեցնել պետական բնակարանային ֆոնդն ուղղակի և անուղղակի վատնելու բոլոր և ամեն տեսակ ճանապարհները և վերջ տալ բնակելի տարածություն սպեկուլացիային, ինչպես և անհրաժեշտ համար:

ընդլի կազմակերպել բնակարանային տնտեսութան պատշաճ կառավարումը ԽՍՀ Միութեան քաղաքացիների կուլտուրական բնակարանի հարաձուռն պահանջները բավարարելու համար, ԽՍՀ Մ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական կոմիսարներին Խորհուրդը վորոշում են:

I. Բնակարանային-վարձակալական կոոպերացիան և բնակարանային-շինարարական կոոպերացիայի միությունները վերացնելու մասին

1. Վերացնել բնակարանային-վարձակալական կոոպերացիան՝ ԲՆԱԿՎԱՐՉԿՈՈՊ-ները և նրանց յենթաշրջանային, շրջանային, քաղաքային, մարզային (յերկրամասային), հանրապետական միությունները, բնակարանային շինարարական կոոպերացիայի Մոսկվայի ու Լենինգրադի քաղաքային միությունները, ինչպես և յերկաթուղային ու ջրային տրանսպորտի բնակարանային կոոպերացիայի միությունները, բնակարանային կոոպերացիայի Համամիութենական Խորհուրդը և այն բնակարանային-շինարարական կոոպերատիվները, վորոնք չեն համապատասխանում այս վորոշման 4-րդ հոդվածով նախատեսված պայմաններին:

2. Բնակարանային-վարձակալական կոոպերացիայի կողմից ոգտադրծվող տները հանձնել տեղական խորհուրդներին և պետական ձեռնարկությունների անմիջական կառավարմանը: Պետական ձեռնարկություններին հանձնվում են այն տները, վորոնք տրվել են կոոպերացիային ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական և Ժողովրդական կողմից 1927 թ. հունիսի 6-ի՝ «Բանվորներին և ծառայողներին կենցաղը բարելավելու ֆոնդի հաշվին պետական ձեռնարկությունների կառուցած բնակելի տները բանվորական բնակարանային-վարձակալական կոոպերատիվ ընկերություններին հանձնելու մասին» վորոշման համաձայն:

3. Այն տները, վորոնք կառուցվել են և կառուցվում են բնակարանային-շինարարական կոոպերացիայի կողմից հիմնականում ի հաշիվ պետական միջոցների, հանձնել:

ա) տեղական խորհուրդների տնորինությունը, յենթանրանց շինարարությունը Փինանսավորվել է Յեկոբանկի

(կենտրոնական կոմունալ բանկի) և տեղական կոմունալ բանկերի ուղղակի վարկերով՝ ի հաշիվ հատուկ կապիտալների:

բ) համապատասխան կազմակերպութունների, հիմնարկութունների և ձեռնարկութունների տնօրինությանը, յեթե շինարարութունը Ֆինանսավորվել է ի հաշիվ նրանց միջոցների:

4. Ի բացառումն այս վորոշման յերրորդ հոդվածից, բնակարանային-շինարարական կոոպերատիվներին տնօրինության տակ թողնել նրանց կառուցած տները, յեթե այս վորոշումը հրատարակելու պահից 6 ամսվա ընթացքում այդ բնակարանային-շինարարական կոոպերատիվները լրիվ կմարեն պետութունից ստացած փոխատվութունը:

Մասմանել, վոր այսուհետև բնակարանային-շինարարական կոոպերատիվները տներ և ամառանոցներ կարող են կառուցել միմիայն իրենց սեփական միջոցներով:

Արգելել պետական հիմնարկութուններին ու ձեռնարկութուններին իրենց պատկանող Ֆինանսական և նյութական միջոցները վորևե ձևով ներգրել բնակարանային-շինարարական կոոպերատիվների կողմից իրագործվող տներ և ամառանոցների շինարարության մեջ:

5. Ամառանոցային Փոնդը պահպանելու և բարելավելու նպատակով, առաջարկել քաղաքային խորհուրդներին՝ իրենց տնօրինության տակ ամառանոցային զգալի տարածութուններ լինելու դեպքում, կազմակերպել (բնակարանային վարչության կազմում) ամառանոցային տրեստներ, տնտեսաշարկային հիմունքներով: Ամառանոցային տրեստների վրա դնել ամառանոցային ավանների կոմունալ տնտեսութունը (ջրմուղ, կոյուղի, ճանապարհներ և այլն) կառավարելու ու զարգացնելու պարտականութունը:

Լուծարքի յենթարկել ամառանոցային-շինարարական միութունները և ամառանոցային շինարարական այն կոոպերատիվները, վորոնք ամառանոցներ են կառուցել կամ կառուցում են պետական միջոցների մասնակցությամբ՝ շինարարության արժեքի 50 տոկոսից ավելի չափով:

Պահպանել ամառանոցային-շինարարական այն կոոպեր-

ատիվները, վորոնց Ֆինանսավորումն ի հաշիվ պետական միջոցների կազմում է 50 տոկոսից պակաս, այն պայմանով, վոր կոոպերատիվը պարտադիր կարգով պարտավորություն ստանձնի փոխատվութունը մարելու՝ այս վորոշումը հրատարակելու օրից 6 ամսվա ընթացքում:

Այն ամառանոցները, վորոնք կառուցել են և կառուցում են ամառանոցային-շինարարական կոոպերատիվները բանկային վարկերի կամ պետական հիմնարկութունների ու ձեռնարկութունների միջոցների մասնակցությամբ շինարարության արժեքի 50 տոկոսից ավելի չափով, հանձնվում են համապատասխան վարկերով քաղաքային խորհուրդներին, պետական հիմնարկութուններին և ձեռնարկութուններին՝ ըստ պատկանելույն:

Քաղաքային խորհուրդներին և տնտեսական կազմակերպութուններին իրավունք վերապահել թողնել ամառանոցները լուծարքի յենթարկված ամառանոցային կոոպերատիվների անդամներին՝ անձնական սեփականության իրավունքներով, պայմանով, վոր նրանց ստացած փոխատվութունը մարվի 6 ամսվա ընթացքում, վորի մասին կոոպերատիվների անդամները համապատասխան պարտավորագրեր պետք է տան քաղաքային խորհուրդներին, պետական հիմնարկութուններին ու ձեռնարկութուններին:

Այդ պայմանները չկատարվելու դեպքում, ամառանոցներն անցնում են պետության տնօրինությանը:

6. Հանձնարարել ԽՍՀ Միության Ժողովրդական կոմիտեաների Խորհուրդին՝ մեկ ամսվա ընթացքում սահմանել.

ա) այն կարգը, վորով պետք է լուծարքի յենթարկվեն բնակարանային վարձակալական կոոպերացիան և բնակարանային-շինարարական ու ամառանոցային-շինարարական կոոպերացիայի միութունները, ինչպես նաև բնակարանային-շինարարական և ամառանոցային-շինարարական կոոպերատիվները, վորոնք չեն բավարարում 4-րդ և 5-րդ հոդվածներով նախատեսված պայմաններին:

բ) նրանց արամադրության տակ գտնվող տներն ու ամառանոցները տեղական խորհուրդներին և համապատասխան հիմնարկութուններին ու կազմակերպութուններին հանձնելու կարգը:

դ) բնակարանային-չինարարական և ամառանոցային կոոպերացիայի փայտերերի հետ հաշիվները մաքրելու կարգն ու ժամկետները, ինչպես նաև վորոշել բնակարանային-չինարարական և ամառանոցային կոոպերացիայի փայտերերին նրանց փայտվճարները վերադարձնելու կարգն ու ժամկետները:

7. Թույլատրել տնտեսական որդաններին և տեղական խորհուրդներին առանձին վայրերում աջակցություն ցույց տալ աշխատավորներին (չինանյութերով և 5 տարուց վոչ ավելի ժամկետով բանկային վարկով) իրենց համար բնակելի տներ կառուցելիս:

II. Պետական բնակարանային ֆոնդի կառավարման կարգի մասին

8. Պետական բնակարանային ֆոնդի անմիջական կառավարումը և նրա պահպանման լրակատար պատասխանատվությունը դնել տեղական խորհուրդների և պետական հիմնարկությունների ու արդյունաբերական ձեռնարկությունների վրա՝ նրանց տնօրինության տակ զստվող տները նկատմամբ:

Վերացնել տեղական խորհուրդներին պատկանող տները պետական հիմնարկություններին, ձեռնարկություններին և հասարակական կազմակերպություններին ամբողջով կարգը: Տեղական խորհուրդների տները կարող են այդ խորհուրդների կողմից պետական հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունների ոգտազործմանը հանձնվել միմիայն յերկարատև վարձակալական այսպիսի պայմանագրերի հիման վրա, վորոնք ապահովում են այդ տների լրակատար պահպանումը:

9. Մահմանել, վոր տեղական խորհուրդները (քաղաքային, ռայոնական՝ խոշոր քաղաքներում, ալանային) իրականացնում են՝

ա) իրենց պատկանող բնակարանային ֆոնդի անմիջական կառավարումը:

բ) մնացած ամբողջ բնակարանային ֆոնդի տեխնիկական և սանիտարական հսկողությունը, ինչպես և պահպանումը:

մանն ու նորոգմանը հետևելը և վերահսկելը, անկախ նրանից, թե ում տնօրինության տակ և զստվում այն:

10. Պարտավորեցնել տեղական խորհուրդներին՝ վերահիշյալ խնդիրներն իրագործելու համար կազմակերպել բնակարանային վարչություններ (կոմունալ տնտեսության բաժինների կազմում):

Մանրություն 1. Ռայոնական խորհուրդները՝ խոշոր քաղաքներում և ալանային խորհուրդները, վորոնց կազմում կոմունալ տնտեսության բաժիններ չկան, բնակարանային վարչություններ են կազմակերպում իրենց բաժինների իրավունքներով:

Մանրություն 2. Մոսկվա և Լենինգրադ քաղաքների առավել խոշոր առանձին ռայոններում, ՌՆՖՍՀ կոմունալ Տնտեսության Ժողովատի համաձայնությամբ, թույլ տալ մեկ ռայոնականի փոխարեն կազմակերպել յերկու տերիտորիալ բնակարանային վարչություն ռայոնականների իրավունքներով:

11. Առանձին տան (տների խմբի) անմիջական կառավարումը հանձնարարել տեղական խորհուրդի բնակարանային վարչության կողմից նշանակված տան կառավարչին:

Տան կառավարիչը տնային տնտեսությունը վարում է տնտեսաշարիկի հիմունքներով, համաձայն բնակարանային վարչության հաստատած տնտեսական-ֆինանսական սլաններին:

12. Մահմանել վոր տան կառավարիչ է նշանակվում՝

ա) 3000 քառակուսի մետրից ավելի բնակելի տարածություն կամ 500 հոգուց ավելի բնակիչ ունեցող յուրաքանչյուր տան համար:

բ) տների փոքր խմբի համար՝ բազկացած տերիտորիայով իրար կից 3—5 տներից, 2000 քառակուսի մետրից մինչև 3000 քառակուսի մետր բնակելի ընդհանուր տարածությամբ:

գ) 1500-ից մինչև 2500 քառակուսի մետր բնակելի ընդհանուր տարածություն ունեցող մինչև 10—15 փոքր տների խմբի համար (ներանցք, փողոցի մի մասը):

13. Տան կառավարիչը պատասխանատու չէ՝

ա) տնային տնտեսութիւնը ճիշտ վարելու համար.

բ) տունը ժամանակին նորոգելու և նորոգման պատշաճ վորակի համար.

գ) տունը և նրա սանիտարա-տեխնիկական սարքերն ու բնակարանների ընդհանուր ոգտագործման տեղերը (ջեռուցում, լուսավորութիւն, խոհանոց, սանդուխք, արտաքնոց, դազ, վաննա, լիֆտ և այլն) կանոնավոր պահելու համար:

14. Մասմանել, վոր այն դեպքերում, յերբ բնակարանում կան ինքնուրույն կերպով բնակելի տարածութիւն վարձող միջանի անձեր, տան կառավարիչը, նրանց հետ համաձայնութեան գալով, առավելագետ տնային տնտեսուհիներէից նշանակում է բնակարանի համար պատասխանատու մեկին, վորի վրա պարտականութիւն է դրվում հսկել ընդհանուր ոգտագործման տեղերին և հետեւել, վոր բոլոր բնակիչները պահպանեն բնակարանի ներքին կանոնները: Այդ պարտականութիւնները կատարելու համար բնակարանի պատասխանատուն ստանում է վոչ մեծ վարձատրութիւն, տան կառավարչի վորոչաձ չափով:

15. Տան հասանելիք բոլոր վճարումները պետք է մոծովեն տնային վարչութեան ընթացիկ հաշիւն, վորի տնորինողն է հանդիսանում տան կառավարիչը:

16. Մասմանել, վոր խոշոր յեկամտաբեր տների ստացած միջոցներէից չի կարելի փոխարինաբար վերցնել դեֆիցիտային տները նորոգելու համար. այդ միջոցները պետք է գործադրվեն նույն այդ խոշոր տների ընթացիկ ու հիմնական նորոգման ու նրանց բարեկարգութեան բարձրացման վրա: Այս կանոնից բացառում թույլատրվում է բացառիկ դեպքերում, տեղական խորհուրդների գործադիր կոմիտեների վորոշումներով, 5 տարուց վոչ ուշ վերադարձնելու ժամկետով:

17. Թույլատրել տեղական խորհուրդներին իրենց պատկանող փոքր տները (60 քառակուսի մետրից վոչ ավելի բնակելի տարածութեամբ) հանձնել առանձին քաղաքացիներին ոգտագործելու համար 5-ից մինչև 10 տարի ժամանակով, ԽՍՀ Միութեան Ժողկոմխորհի կողմից հաստատվելիք տիպային պայմանագրի հիման վրա կնքվող յերկարատև վարձակալական պայմանագրերով:

18. Մասմանել, վոր քաղաքի կամ արդյունաբերական կետի բոլոր տներում առևտրական և գրասենյակային շենքերն այդ տների տեր չհանդիսացող պետական, հասարակական և կոոպերատիվ կազմակերպութիւններին ոգտագործման տրվում են բացառագետ տեղական խորհրդի բնակարանային վարչութեան կարգադրութեամբ (որդերով):

Բոլոր տներում այդ շենքերի ոգտագործումը ձեւակերպվում է տան կառավարչի հետ կնքվող դրավոր պայմանագրով՝ տեղական խորհրդի կոմունալ տնտեսութեան բաժնի բնակարանային վարչութեան սահմանված ժամկետով:

19. Տեղական խորհուրդների տներում վոչ-բնակելի շենքերից (խանութներ, գրասենյակներ, արհեստանոցներ, ճաշարաններ, պահեստներ և այլն) ստացվող վարձավճարի 5 տոկոսը մտցվում է տան ընդհանուր յեկամտի մեջ՝ տունը պահպանելու և կառավարելու ծախսերի համար և 95 տոկոսը հատկացվում է տեղական խորհուրդներին պատկանող տների հիմնական նորոգումը Ֆինանսավորելու համար, անկախ նրանից, թե վոր տնից են ստացվել այդ յեկամտները:

Նույնպիսի կարգ սահմանել գերատեսչութիւնների, հիմնարկութիւնների և ձեռնարկութիւնների տների համար այն հաշիւով, վոր վոչ-բնակելի շենքերի վարձավճարից ստացվող միջոցները 95 տոկոսը հատկացվում է այդ հիմնարկութիւնների, ձեռնարկութիւնների և գերատեսչութիւնների բնակարանային ֆոնդի նորոգմանը:

20. Պարտավորեցնել իրենց տնորինութեան տակ բնակելի տներ ունեցող պետական հիմնարկութիւններին, ձեռնարկութիւններին և հասարակական կազմակերպութիւններին՝ այդ տների կառավարումը կազմակերպել 12, 13, 14, 15 և 16 հորվածներում նախատեսված հիմունքներով, ըստվորում տան կառավարիչը նշանակվում է համապատասխան հիմնարկութեան, ձեռնարկութեան կամ կազմակերպութեան ղեկավարի կողմից:

Պարտավորեցնել ԽՍՀ Միութեան և միութենական հարպետութիւնների այն ժողկոմատներին, վորոնք իրենց տնորինութեան տակ ունեն 200 հազար քառակուսի մետրից

վոչ պահաս բնակարանային ֆոնդ, կազմակերպել բնակարանային բաժիններ, վորոնց վրա պարտականութիւն դնել կառավարել ժողկոմատի անորինութեան տակ դանվոյ բնակարանային տնտեսութեանը, կազմել բնակարանային շինարարութեան ու տների հիմնական նորոգման պլանը և վերահսկել դրա կատարմանը:

21. Յերկրամասային ու մարզային գործկոմիներէ կոմունալ տնտեսութեան բաժիններէ կազմում և ավտոնոմ հանրապետութեաններէ կոմունալ տնտեսութեան ժողովրդական կոմիտարիատներում ստեղծել բնակարանային տնտեսութեան վարչութիւններ, իսկ միութենական հանրապետութեաններէ կոմունալ տնտեսութեան ժողկոմատներում՝ բնակարանային տնտեսութեան գլխավոր վարչութիւններ:

Հանձնարարել միութենական հանրապետութեաններէ ժողովրդական կոմիտարիատներէ խորհուրդներին՝ մեկ ամսվա ընթացքում հրատարակել բնակարանային վարչութիւններէ կանոնադրութեանները:

22. Բնակարանային վարչութիւններին կից տնտեսավարկի հիման վրա կազմակերպել նորոգման կապալային գրասենյակներ և արհեստանոցներ, արանսպորտային ու մատակարարման գրասենյակներ և ոժանդակ ձեռնարկութեաններ՝ տները նորոգելու համար տեղական շինանյութեր ու մանր սարքավորում արտադրելու և մշակելու նպատակով:

III. Բնակարանային ֆոնդն ոգտագործելու կարգի մասին

23. Սահմանել, վոր տեղական խորհուրդներէ տներում ազատ բնակելի շէնքերն ոգտագործման համար քաղաքացիներին տրվում են բացառապէս տեղական խորհրդի կոմունալ տնտեսութեան բաժնի բնակարանային վարչութեան կարգադրութեամբ (որդերներով):

Պետական հիմնարկութեաններէ, ձեռնարկութեաններէ և հասարակական կազմակերպութեաններէ տներում, ինչպէս և նրանց վարձակալած տներում ազատ բնակելի շէնքերն ոգտագործելու համար տրվում են նրանց աշխատողներին՝ այդ հիմնարկութեաններէ, ձեռնարկութեաններէ ու

կազմակերպութեաններէ վարչութեան կարգադրութեամբ:

24. Բոլոր տներում բնակելի շէնքերի ոգտագործման իրավունքը ձեւակերպվում է գրավոր պայմանագրով, վորը կնքում է վարձողը տան կառավարչի կամ տան վարձակալի հետ, ընդվորում պայմանագրում ճշտիվ վորոշվում են կողմերի իրավունքներն ու պարտականութեանները և դրանց խախտման հետեանքները:

Պայմանագրերը կնքվում են վորոշ ժամկետով, բայց վոչ ավելի քան 5 տարով:

25. Բնակարանային-շինարարական կոոպերատիւներէ այն փայտերերը, վորոնք բնակվում են նախկին կոոպերատիվ տներում, պահպանում են իրենց գրաված բնակելի տարածութեանը, սակայն վարձակալական պայմանագրի հիմունքներով:

26. Վերապահել՝

ա) այն քաղաքացիներին, վորոնք բնակվում են տեղական խորհուրդներէ, պետական հիմնարկութեաններէ, ձեռնարկութեաններէ և հասարակական կազմակերպութեաններէ տներում, այդ թվում նաև նախկին կոոպերատիվ տներում, ինչպէս և առանձին քաղաքացիներին պատկանող տներում, իրենց գրաված բնակելի շէնքի համար պայմանագիր կնքելու նախապատվութեան իրավունք:

բ) այն քաղաքացիներին, վորոնք կատարում են պայմանագրով ստանձնած բոլոր պարտականութեանները և բարեխղճորեն են վերաբերվում իրենց ոգտագործման տրված բնակարանի պահպանմանը, պայմանագրերը վերակնքելու նախապատվութեան իրավունք՝ նրա գործողութեան ժամկետը լրանալուց հետո:

27. Արգելել վարձակալական պայմանագրի գործողութեան ընթացքում միակողմանի կերպով խզել պայմանագրերը և փոփոխել նրա պայմանները:

Յեթե պայմանագրի գործողութեան ընթացքում վարձողի մոտ սահմանված բնակարանային նորմաների հանդեպ ավելորդ բնակելի տարածութեան գոյանա, առանձնացած սենյակի ձևով, տեղական խորհուրդը կամ, համապատասխանորեն պետական հիմնարկութեան, ձեռնարկութեան ու

Հասարակական կազմակերպություն վարչությունը կարող է ոգտագործել այդ ավելորդ տարածությունն իր հայեցողությունով:

Սահմանել, վոր տեղական խորհուրդները վերահիշյալ ավելորդ բնակելի տարածությունն ոգտագործելու իրավունք են ստանում միայն այն դեպքում, յեթե վարձողը, բնակարանային վարչություն կողմից համապատասխան նախազգուշացում արվելուց հետո յերեք ամսվա ընթացքում, իր մոտ գոյացած ավելորդ բնակելի տարածությունը չի տրամադրել վորեւէ մեկին՝ իր հայեցողությունով:

28. Բնակելի շենքեր վարձողներին իրավունք տալ իրենց գրաված տարածությունը փոխանակել այլ վարձողներին հետ, փոխադարձաբար իրար հանձնելով վարձակալության պայմանագրերից բխող իրավունքներն ու պարտականությունները, միմիայն տեղական խորհրդի բնակարանային վարչության կամ, համապատասխանորեն, տանտեր հանդիսացող կամ վարձակալող տեղական հիմնարկության, ձեռնարկության ու հասարակական կազմակերպության թույլտվությամբ:

29. Բնակելի շենքեր վարձողները և նրանց ընտանիքի անդամները պարտավոր են խստիվ պահպանել բնակարանի համար սահմանված ներքին կարգուկանոնները, միանգամայն կանոնավոր պահել շենքը, խնամքով վարվել ընդհանուր ոգտագործման բոլոր սարքերին հետ և մաքրություն պահպանել շենքերում ու ընդհանուր ոգտագործման տեղերում:

Այն դեպքերում, յեթե վարձողը կամ նրա ընտանիքի անդամները քանդում կամ փչացնում են բնակելի շենքը կամ ընդհանուր ոգտագործման տեղերը, անհրաժեշտ նորոգումներն անհապաղ կատարում է անային վարչությունը, դնելով բոլոր ծախսերը մեղավոր վարձողի վրա:

30. Սահմանել, վոր բնակելի տարածություն տալու

Սահմանել, վոր կազմակերպությունների, հիմնարկների և ձեռնարկներին հատկացվող լուծարքի յենթարկված բնակչիկոսպների տներում ապրող անձերը, համաձայն ԽՍՀՄ Կենտրոնական Ժողովրդական Կոնգրեսի 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի վորոշման 31 հոդվածի «ա», «բ» և «գ» կետերի, յենթակա շեն վտարման, բացառությամբ այն անձերից, վորոնք

վերաբերյալ պայմանագիրը կարելի յե խզել դատական կարգով, առանց այլ բնակելի տարածություն տալու, միմիայն հետեյալ դեպքերում.

ա) յեթե վարձողը կամ նրա ընտանիքի անդամները սխտեմատիկաբար քանդում կամ փչացնում են բնակելի շենքը և ընդհանուր ոգտագործման տեղերը.

բ) յեթե վարձողը կամ նրա ընտանիքի անդամներն իրենց վարքով մյուս բնակիչներին համար անհնարին են դարձնում համակեցությունն այդ բնակարանում կամ սենյակում.

գ) յեթե վարձողը բնակարանավարձը չի մուծել վճարման ժամկետը լրանալու որից յերեք ամսվա ընթացքում:

31. Սահմանել, վոր վարձողը կարող է վարչական կարգով հեռացվել, առանց բնակելի տարածություն ստանալու, հետեյալ դեպքերում.

ա) յեթե վարձողը, վորին նրա աշխատանքի կապակցությամբ բնակելի շենք է տրվել պետական ձեռնարկության տան մեջ կամ այդ ձեռնարկության վարձակալած տան մեջ, արձակված է աշխատանքից.

Ծանոթություն. Այդ չի տարածվում այն աշխատողների վրա, վորոնք արձակված են հաշմանդամության կամ խեղանդամության կապակցությամբ և այն աշխատողների ընտանիքների վրա, վորոնք իսկական ծառայության են կանչվել Բանվոր-գյուղացիական Կարմիր Բանակը.

բ) յեթե վարձողը, վորին նրա աշխատանքի կապակցությամբ բնակելի շենք է տրվել պետական հիմնարկության կամ հասարակական կազմակերպության տան մեջ, կամ նրանց վարձակալած տան մեջ, արձակված է սեփական ցանկությանով, կամ աշխատանքային կարգապահությունը խախտելու համար, կամ գործած հանցանքի համար.

գ) համաձայն ԽՍՀ Միության Կենտրոնական Ժողովրդական Կոնգրեսի 1936 թ. հունիսի 21-ի «Մոսկվա, Լենինգրադ

աշխատանքային պայմանագրի համաձայն նույն ձեռնարկից կամ հիմնարկից ստացել են բնակելի տարածություն, վորոնց իրավասությանն է հանձնվել տները: [ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոնգրեսի 1937 թ. նոյեմբերի 25-ի վորոշման 8 հոդվածը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1937 թ. № 74, հոդ. 380)]:

ու Կրկ քաղաքներում քանդվելիք և հիմնական վերակառուցման յենթարկվելիք բնակելի տներից հեռացնելու կարգի մասին» վորոշման.

դ) ԽՍՀ Միութան Կենտրոնական և Ժողովրդավարական 1931 թ. ոգոստոսի 17-ի՝ «Պաշտպանութան Ժողովրդավարական օրգաններին պատկանող տներից Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր Բանակի շարքերում չգտնվող անձերին արտաբնակեցնելու մասին» և 1931 թ. փետրվարի 13-ի՝ «Տրանսպորտի օրգաններին պատկանող շենքերից տրանսպորտի կողմնակի անձերին արտաբնակեցնելու և տրանսպորտի աշխատողներին վերաբնակեցնելու մասին» վորոշումներին համապատասխան, ինչպես նաև ԽՍՀՄ Ժողովրդավարական 1939 թվի սեպտեմբերի 22-ի՝ «ԽՍՀՄ ՆԳԺԿ օրգաններին պատկանող բնակելի տներից ԽՍՀՄ ՆԳԺԿ օրգաններում և դորքերում ծառայութան մեջ չգտնվող անձերին արտաբնակեցնելու մասին» վորոշման համապատասխան:

[ԽՍՀՄ Ժողովրդավարական 1939 թ. սեպտեմբերի 22-ի վորոշում (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1939 թ. № 53, հոդ. 462)]:

«ե) յեթե վարձողին տրված է յեղել բնակելի շենք, վոր պահպանված է այնպիսի անձի համար, վորը դործուղված է արտասահման, ինչպես նաև Կոլա Թերակողի, Հեռավոր Արևելք և Արկտիկա»:

[ԽՍՀՄ Ժողովրդավարական 1939 թ. մարտի 10-ի վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1939 թ. № 18, հոդ. 117)]:

32. Մյուս բոլոր դեպքերում բնակիչներին՝ նրանց զբաղեցրած շենքերից հեռացնելու կարող է թույլատրվել միմիայն դատական կարգով և միայն հեռացնող օրգանների վրա պարտականութուն դնելով, վոր հեռացվողին տրվի բնակութան համար պիտանի մի այլ շենք:

33. Վերացնել բնակելի շենքերի պահպանումն իրենց ընտանիքներով մեկնած անձերի համար, բացառութամբ այն դեպքերի, յերբ նրանք աշխատանքի յեն մեկնում արտասահման, ինչպես և Կոլա Թերակողի, Հեռավոր Արևելք ու Արկտիկա: Արկտիկա, Հեռավոր Արևելք և Կոլա Թերակողի դործուղված անձերի համար շենքը պահպանվում է մինչև 2 տարի ժամանակով, իսկ արտասահման դործուղ-

ված անձերի համար, — նրանց արտասահմանում մնալու ամբողջ ժամանակվա համար:

[ԽՍՀՄ Ժողովրդավարական 1939 թ. մարտի 10-ի վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1939 թ. № 18, հոդ. 117)]:

34. Իրենց ընտանիքով ժամանակավորապես մեկնած վարձողների համար բնակելի շենքերը, վորպես կանոն, պահպանել միայն 6 ամսվա ընթացքում: Այդ ժամկետը կարող են յերկարացնել յուրաքանչյուր առանձին դեպքում համապատասխանորեն տեղական խորհրդի կոմունալ տնտեսութան բաժնի բնակարանային վարչութունը կամ պետական հիմնարկութան, ձեռնարկութան և հասարակական կազմակերպութան ղեկավարները:

35. Վերացնել տուն կառուցողներին տրվող արտոնութունները և նախապատվութունները, այն է՝ նորմաներով շահմանափակված բնակարանավարձ վերցնելու իրավունքը, բնակարանը վարձով տալիս՝ բացի պարբերական վճարումներից՝ նաև միանվագ (մուտքի) վարձ վերցնելու իրավունքը. առանց վորևէ նորմայով սահմանափակվող բնակելի տարածութուն վարձով տալու իրավունքը և բնակելի շենքը վարձով տալու պայմանագիրը լրանալուց հետո բնակիչներին հեռացնելու իրավունքը (ՌԽՖՍՀ Քաղաքացիական Որենագրքի 156-րդ և 166-րդ հոդվածները և մյուս միութենական հանրապետութունների քաղաքացիական օրենսդրքերի համապատասխան հոդվածներն ու ԽՍՀՄ Ժողովրդավարական 1928 թվականի ապրիլի 17-ի վորոշումը՝ «Բնակարանների շինարարութունն ի հաշիվ մասնավոր կապիտալի յրախտսելու միջոցների մասին»):

36. Թույլատրել այն տներում, վորոնք պատկանում են առանձին քաղաքացիներին կառուցման իրավունքով և անձնական սեփականութան իրավունքով, կամ նրանց կողմից տեղական խորհուրդներից վարձակալված տներում, վերադիրներ դանձել օրենքով սահմանված բնակվարձի դուրյանքների 20 տոկոսից վոչ ավելի:

IV

37. Հանձնարարել ԽՍՀ Միութան Ժողովրդական Կոմիսարների Սորհրդին և միութենական հանրապետութուն-

ների ժողովրդական կոմիտեաների խորհուրդներին՝ գործող որենսդրութիւնը համապատասխանեցնել այս վորոշմանը:

2. ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐԵ-
ԼՈՒ, ՊԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՊՐԱԿՏԻԿԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ ՅԵՎ ԱՅԳ ԳՈՐԾՈՒՄ
ԶԱՐԱՇԱՀՈՒՄՆԵՐԻ ԳԵՄ ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀ Միութեան ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհրդի,
Համամիութեան կոմունիստական (բաղշևիկներին) կու-
սակցութեան կենտրոնական կոմիտեայի և Արևմտակապական
միութեան կենտրոնական կոմիտեայի կենտրոնական Խորհրդի
վորոշումը: Որ. ժող. 1939 թ. № 1, հոդ. 1:

12. ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և ժողկոմխորհի 1937 թվի
հոկտեմբերի 17-ի՝ «Քաղաքներում բնակարանային ֆոնդի
պահպանման և բնակարանային տնտեսութեան բարելավման
մասին» վորոշման (ԽՍՀՄ Որենքների ժողովածու, 1937 թ.
№ 69, հոդ. 314) 31-րդ հոդվածի հիման վրա սահմանվում
է, վոր այն բանվորներն ու ծառայողները, վորոնց սվյալ
ձեռնարկութեան մեջ նրանց աշխատանքի կապակցութեամբ
բնակելի շէնք է տրամադրված պետական ձեռնարկութեան,
հիմնարկի կամ հասարակական կազմակերպութեան տան
մեջ (կամ այդ ձեռնարկութեաններին ու հիմնարկների կող-
մից կապալով վերցված տան մեջ) այն դեպքում, յերբ
նրանք այս վորոշումը հրապարակելուց հետո ձեռնարկու-
թիւնից կամ հիմնարկից հեռանում են սեփական ցանկու-
թեամբ կամ հեռացվում են աշխատանքային կարգապահու-
թիւնը խախտելու համար, ինչպէս նաև հանցագործու-
թիւն կատարելու համար—յենթակա յեն տանորյա ժամ-
կետում պարտադիր արտաբնակեցման վարչական կարգով,
առանց բնակելի տարածութիւն տրամադրելու:

3. ՅԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՄԵՐԶ ԱՎԱՆՆԵՐՈՒՄ
ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՖՈՆԴԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ, ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐԵԼՈՒ ՅԵՎ
ԲՆԱԿԱՐԶ ԳԱՆՁԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ ժողկոմխորհի 1938 թ. հուլիսի 5-ի վորոշումը
(Արձանագրութիւն № 23, կետ 19):

Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական Կոմիտեաների խորհուր-
դը վորոշում է՝

1) Մահմանել, վոր Յերևանի քաղաքամերձ ավաններում
(Սովետաշեն, Խարբերդ, Արաբկիր, Սեբաստիա, Մալա-
թիա, Տիգրանակերտ և Գլի) բնակարանային ֆոնդի պահ-
պանման, բնակարանային տնտեսութեան կառավարման և
բնակվարձին վերաբերող հարցերը կարգավորվում են ընդ-
հանուր հիմունքներով գործող որենսդրութեան համաձայն
(ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի վորոշումը՝
«Քաղաքների բնակարանային ֆոնդը պահպանելու և բնակա-
րանային տնտեսութիւնը բարելավելու մասին», «ՀԽՍՀ ԿԳԿ
և ԺԿԽ 1928 թ. մայիսի 10-ի վորոշումը՝ «Քաղաքներում,
չրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում
սահմանվող բնակարանային վարձի մասին» և այլն):

2) Առաջարկել Յերևանի Քաղխորհրդին հրապարակել
հրահանգ այս վորոշման կիրառման մասին:

4. «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՈՐԵՆՍԳՐՈՒԹՅՈՒ-
ՆԸ» ՓՈՓՈԽԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ, ՀԱՄԱԶԱՅՆ ԽՍՀՄ ԿԵՆՏԳՈՐԾ-
ԿՈՄԻ ՅԵՎ ԺՈՂԿՈՄԵՆՈՐԶԻ 1937 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-Ի՝
«ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՖՈՆԴԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔ-
ՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ» ՎՈՐՈՇՄԱՆ

ՀԽՍՀ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշումը
(ՀԽՍՀ Որ. ժող. № 4, հոդ. 14)

Համաձայն ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և ժողկոմխորհի 1937
թվի հոկտեմբերի 17-ի՝ «Բնակարանային ֆոնդը պահպա-

նելու և քաղաքներում բնակարանային տնտեսութեան բարելավման մասին» վորոշման (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող. 1937 թվի № 69, հոդ. 314), Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիսարները Խորհուրդը ՎՈՐՈՇՈՒՄ ԵՆ՝

1. Ուժը կորցրած համարել—

1) Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողովմխորհի 1926 թ. նոյեմբերի 24-ի՝ «Ամրացված տների մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1927 թ., № 1, հոդ. 2):

2) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1928 թ. մարտի 23-ի՝ «Հայկական ԽՍՀ քաղաքներում բանվորական բնակարանային շինարարութեան կարիքների համար բնակարանային նպատակային հարկ սահմանելու մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1928 թ., № 5, հոդ. 54):

3) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1928 թ. հուլիսի 11-ի՝ «Բնակարանների հետ անխնա վարվող անձերի նկատմամբ պատասխանատվությունն ուժեղացնելու մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող. 1928 թ., № 11, հոդ. 108):

4) Ներքործառնական և Ժողովմխորհի 1928 թ. հուլիսի 26-ի բնակարանային շինարարութեանը խրախուսելու վերաբերյալ վորոշումը կիրառելու մասին», հաստատված Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի կողմից 1928 թ. նոյեմբերի 9-ին (Որ. և Կարգ. Ժող. 1928 թ., բաժին 2-րդ, № 6, հոդ. 76):

5) Կենտրոնական և Ժողովմխորհի 1928 թ. հուլիսի 26-ի՝ «Բնակարանային շինարարութեան խրախուսման ձեռնարկումների մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող. 1928 թիվ, № 11, հոդ. 120):

6) Հայկական ԽՍՀ Տնտեսական Խորհրդակցութեան 1929 թ. հունվարի 18-ի վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1929 թ., № 2, հոդ. 24):

7) Հայկական ԽՍՀ Ներքործառնական և Ժողովմխորհի 1929 թ. փետրվարի 2-ին (Որ. և Կարգ. Ժող., 1929 թ., բաժին 2-րդ, № 1, հոդ. 3):

8) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1929 թ. մարտի

22-ի՝ «Բնակարանային շինարարութեան ձեռնարկումների մասին» վորոշման 8, 9, 11, 12, 13 և 14 հոդվածները (Որ. և Կարգ. Ժող., 1929 թ., № 4, հոդ. 49):

9) Հայկական ԽՍՀ Ներքործառնական և Արդ. Ժողովմխորհի 1929 թ. մայիսի 27-ին (Որ. և Կարգ. Ժող., 1929 թ., բաժ. 2-րդ, № 3, հոդ. 32):

10) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1930 թ. ապրիլի 2-ի՝ «Բնակչությանը կենտրոնացնելու մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1930 թ., № 5, հոդ. 87):

11) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1930 թ. ապրիլի 7-ի՝ «Բնակ. վարձակալող կոոպերատիվների ամրացման ձեռնարկումների մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1930 թ., № 5, հոդ. 90, 1930 թ. № 11, հոդ. 171):

12) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1932 թ. փետրվարի 13-ի՝ «Տնային տրեսներն ու քաղաքայնացված բնակ. ֆոնդին պատկանող բնակարանները վարձակալող կոոպերատիվ ընկերությունները տնտեսական հաշվարկի անցկացնելու մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1932 թ., № 1, հոդ. 30):

13) Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողովմխորհի 1933 թ. հուլիսի 2-ի՝ «Գիտական աշխատավորների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին» վորոշման 2, 4, 5, 6 և 8 հոդվածները (Որ. և Կարգ. Ժող., 1933 թ., № 2, հոդ. 53, 1933 թ. № 6, հոդ. 103):

14) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1935 թ. նոյեմբերի 20-ի՝ «Ձբաղեցրած բնակելի շենքերը ինքնադուրս ներս մտնողների դեմ պայքարելու մասին» վորոշման 4-րդ հոդվածը (Որ. և Կարգ. Ժող. 1935 թ., № 11, հոդ. 109):

15) Հայկական ԽՍՀ Ժողովմխորհի 1935 թ. դեկտեմբերի 25-ի՝ «Հայկական ԽՍՀ բնակարանային տնտեսութեան բարելավման ձեռնարկումների մասին» վորոշման «բ» և «ե» հոդվածները (Որ. և Կարգ. Ժող., 1935 թ., № 12, հոդ. 118):

16) Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողովմխորհի

1935 թ. դեկտեմբերի 14-ի՝ «Քաղաքայնացված և ազգայնացված տները բաշխելու և ոգտագործելու կարգի մասին» վորոշումը (Որ. և Կարգ. Ժող., 1935 թ., № 12, հոդ. 112):

2. Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1928 թ. մարտի 10-ի՝ «Քաղաքներում, շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում բնակարանային վարձ սահմանելու մասին» վորոշման (Որ. և Կարգ. Ժող. 1928 թ., № 4, հոդ. 31) 11-րդ հոդվածից հանել «Տներ՝ շինված կառուցման իրավունքի հիման վրա (166 հոդ. ծանոթութունը), կառուցված, վերակառուցված և ավարտված տները» բառերը:

3. Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1928 թ. մարտի 10-ի՝ «Քաղաքներում, շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում բնակարանային վարձը սահմանելու մասին» վորոշման 11-րդ հոդվածի ծանոթութունը (Որ. և Կարգ. Ժող. 1928 թ., № 4, հոդ. 31) փոխել և խմբագրել այսպես. «Կառուցման իրավունքի կամ անձնական սեփականութան իրավունքի հիման վրա մասնավոր քաղաքացիներին պատկանող տները, կամ նրանց կողմից տեղական խորհուրդներից վարձակալած տների համար թույլատրվում է սույն վորոշմամբ սահմանված բնակարանային վարձի դրույքներից հավելյալ գանձել 20%-ից վոչ ավելի չափերով»:

4. Հայկական ԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1930 թ. մայիսի 31-ի՝ «Հայկեստադավարչութան և զորամասերի հրամկազմի աշխատողներին բնակարաններով ապահովելու մասին» վորոշման 1-ին հոդվածից հանել «Բնակարանային վարձակալող կոոպերատիվ ընկերութուններին պատկանող» բառերը: Նույն այդ վորոշումից հանել 4-րդ հոդվածը: (Որ. և Կարգ. Ժող., 1930 թ., № 6, հոդ. 141):

5. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի 1938 թ. փետրվարի 13-ի № 164՝ «Բնակարանային կոոպերացիայի կանոնադրութան վերացման մասին» վորոշման կապակցությամբ (հոդ. 1-ին, բաժ. 1) առաջարկել Հայկական ԽՍՀ Կոմունալ Տնտեսութան Ժողկոմատին կազմելու բնակարանային շինարարու-

թյան կոոպերացիայի որինակելի կանոնադրութան նախագիծ և 10 որվա ընթացքում ներկայացնել Հայկական ԽՍՀ Ժողկոմխորհին և հաստատութուն:

5. ՀԽՍՀ «ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՈՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ» ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԽՍՀՄ ԿԳԿ ՅԵՎ ԺՈՂԿՈՄ-ԽՈՐՀԻ 1937 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-Ի «ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՖՈՆԴԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՎՈՐՈՇՄԱՆ

ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1940 թ. մայիսի 11-ի վորոշումը: Համաձայն ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի՝ «Բնակարանային ֆոնդը պահպանելու և ֆադաֆնեթի բնակարանային տնտեսութունը բարելավելու մասին» վորոշման (Որ. Ժող. № 69, հոդ. 314)

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդը վորոշում է

1. Ուժը կորցրած համարել

ա) ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի և Ժողկոմխորհին կից Տնտխորհրդի 1931 թ. ոգոստոսի 22-ի «Կոմունալ ֆոնդի նորմաների բարձրացման մասին» վորոշումը:

բ) ՀԽՍՀ Ներքին գործերի Ժողովրդական կոմիսարիատի և Արդարադատութան Ժողովրդական կոմիսարիատի 1928 թ. ապրիլի 9-ի հրահանգը:

6. ԱՁԳԱՅՆԱՑՎԱԾ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔԱՅՆԱՑՎԱԾ ՇԵՆՔԵՐԸ ԲԱՇԽԵԼՈՒ, ՈԳՏԱԳՈՐԾԵԼՈՒ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱՅԵՎ ԱՅԴ ՇԵՆՔԵՐԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ, ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՄՐԱՑՆԵԼՈՒ, ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ, ՈԳՏԱԳՈՐԾԵԼՈՒ ՅԵՎ ԱՐԺԵՔԸ ՇԻՋԵՑՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1936 թ-վի հուլիսի 27-ի (արձանագրութուն № 11, կետ 4) վորոշումը

վորոշման նախագիծը հաստատել հետևյալ խմբագրությամբ:

1. Ազգայնացված համարվում են՝

ա) այն շենքերը, վորոնք պատկանում էին պետութայնը մինչև 1920 թ. նոյեմբերի 29-ը և շարունակվում են ոգտագործվել համապատասխան գերատեսչությունների կամ նրանց տեղական օրգանների կողմից .

բ) այն շենքերը, վորոնք Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի հատուկ վորոշումներով ճանաչված են ազգայնացված և ամրացված են կենտրոնական գերատեսչություններին, ինչպես նաև հանրապետական նշանակություն ունեցող և անմիջական կենտրոնական գերատեսչություններին յենթակա հիմնարկություններին և ձեռնարկություններին, յեթե այս վորոշումն հրապարակելու պահին այդ շենքերն ամբողջությամբ կամ մասնակի շարունակում են ոգտագործել այդ գերատեսչությունները .

գ) այն շենքերը, վորոնք հանդիսանում են ազգայնացված գործարանների կամ արդյունաբերական այլ ձեռնարկությունների անհրաժեշտ պատկանելությունը, անխղճիտորեն կապված են արտադրության հետ և մտնում են համապատասխան ձեռնարկությունների կանոնադիր դրամագլխի մեջ, անկախ նրանից, յե այդ շենքերը գտնվում են սոյլալ ձեռնարկության տերիտորիայի վրա յե վոչ .

դ) այն շենքերը, վորոնք հատկապես կառուցված են զինվորական գերատեսչության կարիքների համար :

2. Պետության սեփականություն կազմող մնացած բոլոր շենքերը համարվում են քաղաքայնացված :

3. Ազգայնացված շենքերը գտնվում են համապատասխան Ժողովրդական կոմիսարիատի կամ կենտրոնական գերատեսչության տնորինության տակ :

4. Քաղաքայնացված շենքերը գտնվում են համապատասխան քաղխորհուրդների և գործադիր կոմիտեների տնորինության տակ :

5. Քաղաքային խորհուրդների և շրջանային գործկոմների տեղական տնտեսություններում պահվում են ազգայնացված և քաղաքայնացված շենքերի հաշվառման մատյաններ առանձին-առանձին :

6. Հետագայում ազգայնացված շենքերը քաղաքայնաց-

ված դարձնելը և հակառակը կատարվում են Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի վորոշումներով քաղխորհուրդների և շրջգործկոմների ու շահագրգռված տեսչությունների միջնորդությունների հիման վրա :

7. Քաղխորհուրդներին և շրջգործկոմներին իրավունք է վերապահվում հսկելու ազգայնացված շենքերի պահպանման և ոգտագործման վրա :

8. Գերատեսչությունները, քաղխորհուրդներն ու շրջգործկոմներն անմիջականորեն կամ իրենց տեղական մարմինների միջոցով իրավասու յեն տնորինել ազգայնացված կամ քաղաքայնացված շենքերը Քաղ. Որենագրքի 22-րդ հոդվածի և այդ առթիվ հրապարակված օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով :

9. Ազգայնացված ու քաղաքայնացված շենքերն ամրացվում են պետական ձեռնարկ-հիմնարկություններին ՀՍՄՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1926 թ. նոյեմբերի 24-ի «Ամրացված տների մասին» և 1935 թ. դեկտեմբերի 14-ի «Ազգայնացված և քաղաքայնացված շենքերի ամրացման և նրանց ոգտագործման կարգի մասին» վորոշումներով նախատեսված կարգով :

10. Պետական այն հիմնարկություններն ու ձեռնարկությունները, վորոնց Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի համապատասխան վորոշումներով ազգայնացված կամ քաղաքայնացված տներ են ամրացված, իրենց հաշվով պարտավոր են՝

ա) պահելու այդ տները բարեկարգ վիճակում .

բ) կատարելու այդ տների հիմնական և ընթացիկ վերանորոգումը և նրանց շահագործման հետ կապված ամեն տեսակի ծախքերը .

գ) ապահովագրելու հրդեհից .

դ) նույն տների աղտահորերը միացնելու կոյուղու ընդհանուր ցանցին, կատարելու ջրմուղի վերանորոգում, իսկ ջրմուղ չլինելու դեպքում կառուցելու ջրմուղի զիծ, ընդհանրապես կատարելու նույն տների բոլոր կոմունալ ծախքերը :

11. Ամրացված տները հիմնարկությունների ու ձեռ-

նարկությունները կողմից պետք է ոգտագործվեն այն նպատակներով, վորոնց համար այդ տներն ամրացված են տվյալ հիմնարկին կամ ձեռնարկությանը:

Քաղխորհուրդներին ու շրջգործկոմներին իրավունք է վերապահվում ստուգելու այդ հանդամանքը և ամրացված տունն այլ կարիքների ու նպատակների համար ոգտագործելու դեպքում միջնորդություն հարուցել կենտրոնի կամ Ժողկոմխորհի առաջ՝ ազատելու այդ տներն ամրացումից:

12. Այս վորոշման 7-րդ հոդվածի հիման վրա քաղխորհուրդներն ու շրջգործկոմները պարտավոր են հսկելու, վորպեսզի հիմնարկներն ու ձեռնարկություններն իրենց անունով ամրացված տները պահեն բարեկարգ վիճակում, ստուգելով յուրաքանչյուր տարվա շինարարական սեզոնում պահանջվելիք վերանորոգման չափն ու տեսակը, իսկ սեզոնի վերջում այդ աշխատանքների կատարումը:

13. Այն դեպքերում, յերբ պետական հիմնարկներն ու ձեռնարկություններն անխնա կվերաբերվեն դեպի իրենց անունով ամրացված տները կամ շեն կատարի պահանջվելիք հիմնական և ընթացիկ վերանորոգումները, քաղխորհուրդները և շրջգործկոմները պետք է միջոցներ ձեռք առնեն սահմանված կարգով ազատելու այդ տներն ամրացումից, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ համապատասխան պաշտոնյաներին նաև քրեական պատասխանատվության յենթարկելու:

14. Քաղաքայնացված այն տները, վորոնք կենտրոնի կամ Ժողկոմխորհի հատուկ վորոշումներով ամրացված են պետական հիմնարկների ու ձեռնարկությունների անունով, շարունակվում են համարվել քաղաքայնացված տներ և մնում են քաղխորհուրդների կամ գործկոմների քաղաքայնացված Փոնդի մեջ:

15. Պետական հիմնարկներին և ձեռնարկություններին ամրացված տների նկատմամբ կիրառվում են բնակարանային վարձի և բնակելի տարածության ոգտագործման այն նորմաները, վորոնք սահմանված են համապատասխան գործող որենքներով:

16. Ազգայնացված ու քաղաքայնացված տները պետա-

կան հիմնարկ-ձեռնարկություններին ամրացվում են հատուկ արձանագրությամբ: Քաղաքայնացված տների ամրացման կարգի անհրաժեշտությունը վերանայուց հետո հիմնարկը կամ ձեռնարկությունը պարտավոր է իր անունով ամրացված տունը վերադարձնել քաղխորհրդին կամ շրջգործկոմին հանձնողական արձանագրությամբ, մանրամասնորեն մատնանշելով տվյալ տան դրությունը:

17. Պետական այն հիմնարկություններն ու ձեռնարկությունները, վորոնց անունով քաղաքայնացված տներ են ամրացված, պարտավոր են այդ տներից ոգտվելու համար համապատասխան քաղխորհուրդներին կամ շրջգործկոմներին տեղական տնտեսություններին վճարել վարձ՝ շիջեցման տարեկան վճարումների չափով: Քարե շինությունների շիջեցման վճարը սահմանել նրա շինարարության արժեքի 1,5 տոկոսը, փայտե՝ 2,5 և խողը 2 տոկոսը:

Հիմք Ժողկոմխորհի 1938 թ. 12/10 «կոմունալ ձեռնարկությունների գույքի ամորտիզացիայի հիմնական կանոնները հաստատելու մասին» վորոշում (Որ. և կարգ. Ժող., 1928 թ., № 14, հոդ. 158):

Մանրություն 1. Պետական հիմնարկներն ու ձեռնարկություններն այս հոդվածում հիշված վճարումները պարտավոր են կատարել 1937 թ. հունվարի 1-ից:

Մանրություն 2. Գպրոցական, հիվանդանոցային, բարձրագույն-ուսումնական, ուսանողական հանրակացարանների ու աշխատանքի պալատի շենքերն ազատվում են շիջեցման վճարից:

18. Ամրացված քաղաքայնացված շենքերի գնահատումը կատարվում է քաղխորհուրդների և շրջգործկոմների կողմից նշանակված հանձնաժողովի միջոցով, բաղկացած քաղխորհրդի կամ շրջգործկոմի շահագրգռված հիմնարկ-ձեռնարկության մեկական ներկայացուցիչներից, քաղաքային կամ շրջանային ճարտարապետից:

Մանրություն 1. Հանձնաժողովը տունը գնահատելիս պետք է նկատի ունենա կառուցման իրական արժեքն ըստ տեղական պայմանների, դուրս գալով մաշվածությունը:

Ծանոթութիւն 2. Հանձնաժողովի վորոշումներէ դեմ կարելի չե գանդատ տալ համապատասխան քաղաքային խորհրդին կամ գործադիր կոմիտեյին գնահատութիւնը կատարելուց վոչ ուշ քան մեկ տասնորակի ընթացքում:

19. Վերացնել ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1929 թ. հուլիսի 3-ի վորոշմամբ հաստատված Ներքարծժողկոմատի «Պետական հիմնարկութիւնների և ձեռնարկութիւնների անուանով ամրացված ազգայնացված կամ քաղաքայնացված տնկերի պահպանման, ոգտագործման և արժեքի շիջեցման կարգի մասին» հրահանգը—1933 թ. հոկտեմբերի 2-ի փոփոխութիւններով:

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՀՍՏՎԱՅ

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՁ

7. ԲԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ, ՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐՈՒՄ ՅԵՎ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԱՎԱՆՆԵՐՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆՎՈՂ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՁԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1928 թ. մարտի 10-ի վորոշումը

Գոյութիւն ունեցող բնակելի ֆոնդը պահպանելու և բնակարանային վարձը բնակարանային տնտեսութիւն ծախքերը ծածկելու համար անհրաժեշտ չափերին մոտեցնելու նպատակով, համաձայն բնակարանային վարձի վերաբերյալ ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1926 թ. հունիսի 4-ի վորոշման (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող. 1926 թ., № 44 հոդ. 312) և ի վերացումն 1924 թ. հուլիսի 2-ի «Բնակարանային դեկրետի» (ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող. 1924 թ. № 11, հոդ. 39) և 1926 թ. հունվարի 12-ի «1924 թ. հուլիսի 26-ի բնակարանային դեկրետի փոփոխման ու լրացման մասին» վորոշման (ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող., 1926 թ., № 2, հոդ. 8) ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը վորոշում են՝

1. 1928 թ. ապրիլի մեկից քաղաքներում, շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում բարեկարգ բնակարանի մի քառակուսի մետր (1,98 քառ. արշ.) պիտանի բնակելի տարածութիւն համար սահմանվում են բնակարանային վարձի ամսական հետևյալ կողպաները.

Բանվորները և ծառայողները վորոնք ստանում են ամսական

			վճարում են Յերեանում, Լենինականում և քաղա- քատիպ վայրերում	վճարում են շրջանային կենտրոններում	վճարում են բանվորական ավաններում
ա) Մինչև 20 ուրբի ներառյալ	5,5 կոպ.	5,5 կոպ.	5,5 կոպ.	5,5 կոպ.	5,5 կոպ.
բ) 21 ուրբուց մինչև 30 ո.	8 »	7 »	6 »	6 »	6 »
գ) 31 » » 40 »	12 »	9 »	7 »	7 »	7 »
դ) 41 » » 50 »	15 »	12 »	9 »	9 »	9 »
ե) 51 » » 60 »	18 »	14 »	11 »	11 »	11 »
զ) 61 » » 70 »	21 »	17 »	13 »	13 »	13 »
ը) 71 » » 80 »	23 »	19 »	15 »	15 »	15 »
թ) 81 » » 90 »	27 »	22 »	17 »	17 »	17 »
ժ) 91 » » 100 »	30 »	25 »	19 »	19 »	19 »
ի) 101 » » 110 »	33 »	27 »	21 »	21 »	21 »
լ) 111 » » 125 »	36 »	30 »	23 »	23 »	23 »
խ) 126 » » 145 »	38 »	32 »	26 »	26 »	26 »
ծ) 145 ուրբուց բարձր աշխատ- վարձի յուրաքանչյուր լրիվ 25 ո. համար ավելացվում է 4-ական կոպեկ, բայց վոչ ավելի քան 80	»	60 »	»	40 »	»

Ծանոթութուն. — 1. Պետական թոշակառուները և սոցիալական ապահովագրության կարգով խնամ-վող անձերը, վորոնք ամսական ստանում են 20 ուրբ-լուց վոչ ավելի, նաև նպաստ ստանալու իրավունք ունեցող գործազուրկները, կարմիր-բանակայինների՝ ինքնուրույն յեկամտի աղբյուր չունեցող ընտանիք-ները, բնակարանային վարձը վճարում են 20 ո. վոչ ավելի աշխատավարձ ստացող բանվորների և ծառայողների համար սահմանված դրույքներով (1-ին հոդվածի «ա» կետ) :

Պետական դպրոցների ուսանողները, վորոնք ստանում են պետական թոշակ կամ գտնվում են պե-տական ծառայության մեջ, բնակարանային վարձը վճարում են բանվորների և ծառայողների համար

սահմանված դրույքներով՝ իրենց ստացած թոշակի կամ աշխատավարձի համեմատ : (ՀՍՄՀ Կենտգործ-կոմի և Ժողկոմխորհի 1933 թ. մարտի 14-ի վորոշ-ման խմբագրությամբ Որ. և Կարգ. Ժող 1933 թ. № 1, հոդ. 7) :

Ծանոթութուն 2. Պետական թոշակառուները, սոցիալական ապահովության և սոցիալական ապա-հովագրության կարգով խնամվող անձերը, վո-րոնք ամսական 20 ո. ավելի նպաստ կամ թոշակ են ստանում, բնակարանային վարձը վճարում են իրենց ստացած նպաստի կամ թոշակի համեմատ՝ ամսական 20 ո. ավելի ստացող բանվորների և ծառայողների համար սահմանված կոպարներով (1-ին հոդվածի «բ», «ժ» կետերը) :

Ծանոթութուն 3. 1-ին ծանոթության մեջ հի-շատակված կարմիր-բանակայինների ընտանիքների անդամները կարող են իսպառ ազատվել բնակարա-նային վարձից տեղական քաղխորհուրդների կողմից, իսկ վորտեղ քաղխորհուրդներ չկան—չրջանային գործկոմների կողմից :

Ծանոթութուն 4. Գրական աշխատանքով զբաղվողները, նկարիչները, քանդակագործներն ու գիտական աշխատավորները բնակարանավարձ վճա-րում են բանվորների և ծառայողների համար սահ-մանված կոպարներով :

Ծանոթութուն 5. Բանվորներն ու ծառայողնե-րը, ինչպես նաև բանվորներին ու ծառայողներին հա-վասարեցրած անձերը, դյուղական վայրերում բնա-կարանային վարձ են վճարում տանտիրոջ հետ փո-խադարձ համաձայնության դալով, սակայն չրջանա-յին կենտրոնների ու բանվորական ավանների համար սահմանված բնակարանային վարձի կոպարներից վոչ ավելի :

Ծանոթութուն 6. Բանվոր-դյուղացիական կարմիր Բանակի սահմանապահ և ԽՍՀՄ Ներքգործ-Ժողկոմատի ներքին պահպանության կադրային հրա-

մանատարական և պետկազմի անձինք, ինչպես նաև ԽՍՀՄ Ներքարժուկոմատի պետական անվտանգության գլխավոր վարչութան՝ հատուկ կոչում ստացած պետկազմի անձերը՝ բնակարանային վարձը վճարում են հատուկ որենքի համաձայն (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1936 թ. № 21, հոդ. 186) ՀԽՍՀ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1936 թ. հուլիսի 27-ի վորոշման խմբագրութամբ:

Ծանոթություն 7. ԲԳԿԻ գլխավորական ծառայողների և Ներքարժուկոմատի պետական անվտանգութան գլխավոր վարչութան պետկազմի անձերի ռազմակրթական հաստատությունները գործուղվելու, ինչպես նաև ճամբարում և յերկարատև գործուղման ստաժավորման մեջ գտնվելու դեպքում, յեթե նրանց ժամանակավոր բնակավայրում ձրխարար տրված չէ բնակարան, կամ բնակարանային վարձը չի վճարում հիմնարկութունը կամ գորամասը, իրենց մշտական բնակավայրում բնակարանային վարձը հաշվվում է նախորդ ծանոթութամբ, նրանց համար սահմանված դրույքի 50%-ի չափով:

ՀԽՍՀ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1936 թ. հուլիսի 2-ի վորոշման խմբագրութամբ: (ՀԽՍՀ Որ. Ժող., 1936 թ., № 7, հոդ. 49):

Ծանոթություն 8. ԽՍՀՄ, ԱՍՖՍՀ և ՀԽՍՀ մեկ կամ մի քանի շքանշաններով պարգևատրված անձերը նաև անհատական թոշակառուները բռնած բնակելի տարածութան համար վճարում են 10-ից մինչև 60% գեղջով այն տներում, վորտեղ բնակարանավարձը գանձվում է որենքով սահմանված դրույքներով: Ձեղջի չափը սահմանում են տեղական խորհուրդները՝ պարգևատրվածների յեկամուտի համեմատ: Բնակելի տարածութան ավելցուկի և լրացուցիչ տարածութան համար՝ պարգևատրվածները վճարում են սովորական չափով:

Պարգևատրվածների մահվան դեպքում նրանց արտոնութունները վերապահվում են նաև նրանց ընտանիքի անդամներին՝ ամուսիններին, անչափահաս

յերեխաներին և նրանց խնամքի տակ գտնվող անաչխատունակներին:

(ՀԽՍՀ Կենսագործկոմի և Ժողկոմխորհի 1931 թ. ապրիլի 27-ի վորոշման խմբագրութամբ: Որ. և Կարգ. Ժող. 1931 թ., № 2, հոդ. 96):

2. Տնայնագործներն ու արհեստավորները իրենց յեկամար համեմատ վճարում են՝

ա) նրանք, վորոնք չունեն վարձու բանվորներ կամ ունեն մի բանվոր կամ յերկու աշակերտ և յեկամտային հարկ չեն վճարում, —տանտիրոջ հետ համաձայնութան գալով, բայց վոչ պակաս քան 26 կ. մի քառ. մետրի համար այս վորոշմամբ նախատեսված բոլոր վայրերում և վոչ ավելի քան 38 կ. Յերևան ու Լենինական քաղաքներում, 32 կ. այլ քաղաքներում և 26 կ. շրջանային կենտրոններում ու բանվորական ավաններում:

բ) նրանք, վորոնք չունեն վարձու բանվորներ կամ ունեն մի բանվոր կամ յերկու աշակերտ, բայց վճարում են յեկամտային հարկ, —տանտիրոջ հետ համաձայնութան գալով, բայց վոչ պակաս քան 38 կ. և վոչ ավելի քան 80 կ. մի քառ. մետրի համար Յերևան ու Լենինական քաղաքներում, վոչ պակաս քան 32 կ. և վոչ ավելի քան 60 կ. այլ քաղաքներում, և վոչ պակաս, քան 26 կ. և վոչ ավելի քան 40 կ. շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում:

գ) նրանք, վորոնք ունեն յերկու կամ յերեք վարձու բանվոր կամ յերեքից մինչև վեց աշակերտ, —տանտիրոջ հետ համաձայնութան գալով, բայց վոչ պակաս քան 88 կ. մի քառ. մետրի համար այս վորոշմամբ նախատեսված բոլոր վայրերում, և վոչ ավելի քան 1 ո. 60 կ. Յերևան և Լենինական քաղաքներում, 1 ո. 40 կ. այլ քաղաքներում և 1 ո. 20 կ. շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում:

Ծանոթություն 1. Արհեստագործական կոոպերատիվ ընկերութունների (արտելների) և կանոնադրութան հիման վրա գործող աշխատավորական արտելների անդամները բնակարանային վարձ են վճարում տնայնագործների և արհեստավորների հա-

մար 2-ը Հողվածի «ա» և «բ» կետերով սահմանված կոպարներով:

Ծանոթութուն 2. Նույն արտեղների անդամները, յերբ այդ արտեղները աշխատում են պետական ձեռնարկությունների և հիմնարկությունների պատվերներով, յեթե նրանք իրենց աշխատանքի համար ստանում են վորոշ վարձատրություն և մասն չեն ստանում արտելի վաստակից, — բնակվարձ են վճարում բանվորների ու ծառայողների համար 1-ին Հողվածում սահմանված կոպարներով:

Ծանոթութուն 3. Արհեստագործական կոպարացիայի ցանցում յեղած հատուկ որենքի (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող. 1930 թ. № 56, հոդ. 588) պահանջներին բավարարող արտեղների անդամներին, իրենց և ընտանիքի անդամներին ու նրանց խնամքի տակ գլխունը անձերի կողմից բռնվող բնակելի տարածության, նաև կոմունալ ծառայությունների համար վճարում են բանվորների վերաբերյալ սահմանված դրույքներով: (ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1931 թ. սեպտ. 14-ի վորոշման խմբագրությամբ: Որ. և Կարգ. Ժող., 1931 թ., № 3, հոդ. 191):

2-ա Տնտեսավարների և ճարտարագիտական-տեխնիկական աշխատավորների համար սահմանել բնակարանային վարձի հետևյալ դրույքները.

Յուրաքանչյուր քառակուսի մետր տարածության համար վճարում են

ձարտարագիտական-տեխնիկական աշխատավորները, և տնտեսավարները, վորոնք ստանում են մասական	Յերևանում, Լենինական և քաղաքատիպ վայրերում		Շրջանային կենտրոններում		Բանվորական ավաններում	
	Մինչև 325 ուրբի	325 ուրբի	44 կ.	40 կ.	36 կ.	36 կ.
326 » 350	»	50 »	46 »	40 »	40 »	40 »
351 » 375	»	54 »	50 »	46 »	46 »	46 »
376 » 400	»	58 »	54 »	50 »	50 »	50 »
401 » 425	»	62 »	58 »	54 »	54 »	54 »
426 » 450	»	66 »	62 »	58 »	58 »	58 »
451 » 475	»	70 »	66 »	62 »	62 »	62 »
476 » 500	»	74 »	70 »	66 »	66 »	66 »

571 ու.—525 ու.	»	78 կ.	74 կ.	70 կ.	70 կ.
526 » 550 »	»	82 »	78 »	74 »	74 »
551 » 575 »	»	86 »	82 »	78 »	78 »
576 » 600 »	»	91 »	86 »	82 »	82 »
601 » 625 »	»	96 »	90 »	86 »	86 »
626 » 650 »	»	1,01 »	94 »	90 »	90 »
651 » 675 »	»	1,06 »	98 »	94 »	94 »
676 » 700 »	»	1,11 »	1,02 »	98 »	98 »
701 » 725 »	»	1,16 »	1,06 »	1,02 »	1,02 »
726 » 750 »	»	1,22 »	1,10 »	1,06 »	1,06 »
751 » 800 »	»	1,27 »	1,14 »	1,10 »	1,10 »
800 » բարձր »	»	1,32 »	1,18 »	1,14 »	1,14 »

Այս վորոշումը գործադրել 1933 թ. հունվարի մեկից:

Ծանոթութուն.—Այս հողվածում հիշված բնակարանային վարձի դրույքները տարածվում են այն տնտեսավարների և ճարտարագետ-տեխնիկական աշխատողների վրա, վորոնք ստանում են աշխատավարձ ԽՍՀՄ ԺԿԽ և ՀամԿ(բ)Կ 1932 թ. փետրվարի 8-ի վորոշման համաձայն:

(ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1933 թ. փետրվարի 22-ի վորոշման խմբ.: Որ. և Կարգ. Ժող., 1933 թ., № 1, հոդ. 5):

2-բ. Տրանսպորտի մարմիններին պատկանող և քաղաքային բնակավայրից դուրս գտնվող բնակելի շենքերի վարձի ընդհանուր հիմունքները սահմանում են ծանապարհների Հաղորդակցության Ժողովրդական Կոմիտարիատի մարմինները, համաձայնության գալով յերկաթուղային տրանսպորտի պրոֆեսիոնալ միությունների կենտավարչության հետ:

2-գ հողվածում հիշված ընդհանուր հիմունքներով պետք է նախատեսվեն վարձի տարբեր կոպարներ՝ բնակարանի հարմարությունների և հեռավորության համեմատ:

Յուրաքանչյուր շենքի վարձի չափն այդ ընդհանուր հիմունքների համաձայն վորոշում են տրանսպորտի այն մարմինները, վորոնց պատկանում է շենքը, համաձայնության գալով համապատասխան պրոֆմիության մարմնի հետ:

Բնակվարձի չափը տրանսպորտին պատկանող շենքում չպետք է ավելի լինի բնակարանային որենքով սահմանված բնակվարձի կուպարներից:

(ՀԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1933 թ. ոգոստոսի 3-ի վերջնական խմբագրությամբ: Որ. և Կարգ. Ժող. 1933 թ. № 3, հոդ. 65):

3. Ազատ պրոֆեսիայի տեր անձերը, նայած իրենց յեկամուտներին՝ վճարում են.

ա) յեկամտային հարկ չվճարողները—38 կ. մի քառ. մետրի համար Յերևան և Լենինական քաղաքներում, 32 կ. այլ քաղաքներում և 26 կ. շրջանային կենտրոններում ու բանվորական ավաններում.

բ) յեկամտային հարկ վճարողները—անատիրոջ հետ համաձայնության դալով, բայց վոչ պակաս, քան 40 կ. և վոչ ավելի, քան 1 ու. 60 կ. մի քառակուսի մետրի համար Յերևան ու Լենինական քաղաքներում, 35 կ. վոչ պակաս և 1 ու. 40 կ. վոչ ավելի այլ քաղաքներում և 30 կ. վոչ պակաս և 1 ու. 20 կ. վոչ ավելի շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում:

3-ա. Եկարիչներն ու քանդակագործները, յեթե նրանք կերպարվեստի բարձրորակ աշխատողներ են, իրենց մասնագիտական աշխատանքների, արհեստանոցի և ստուգիայի բռնած տարածության համար անկախ նրանից, թե այդ տարածությունն ինչ չափի յե, բնակվարձ վճարում են սովորական կուպարով:

Ծանոթություն.—Աշխատողի բարձրորակ լինելու հանդամանքը հաստատվում է Գեղարվեստի Աշխատավորների Արհեստակցական Միության տեղական մարմնի կողմից տրված վկայականով (ՀԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1930 թ. հոկտեմբերի 4-ի վերջնական խմբագրությամբ: Որ. և Կարգ. Ժող., 1930 թ., № 14, հոդ. 243):

4. Առևտրականները և անաշխատ կատեգորիաների այլ անձերը, նայած իրենց յեկամուտներին, վճարում են բնակարանային վարձ անատիրոջ հետ համաձայնության դալով, բայց վոչ պակաս քան 1 ու. 98 կ. և վոչ ավելի քան 3 ու. մի քառ. մետրի համար Յերևան և Լենինական քա-

ղաքներում, 1 ու. 32 կ. վոչ պակաս և 2 ու. 40 կ. վոչ ավելի—այլ քաղաքներում, և 1 ու. 32 կ. վոչ պակաս և 2 ու. վոչ ավելի՝ շրջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում:

5. Բանվորների և ծառայողների և նրանց հավասարեցրած անձերի, 2-րդ հոդվածի «ա» և «բ» կետերում հիշված տնայնագործների և արհեստավորների, ինչպես նաև յեկամտային հարկ չվճարող ազատ պրոֆեսիայի տեր անձերի (3-րդ հոդվածի «ա» կետ) բնակարանային վարձի կուպարները յենթակա յեն իջեցման:

ա) Ելեկտրական լուսավորության բացակայության դեպքում, յեթե ավյալ վարում Ելեկտրականություն կա.	5 %-ով
բ) Բակում ջրմուղ չլինելու դեպքում	5 »
գ) միջանցիկ բնակարանների համար	8 »
դ) կիսամութ և միջանցիկ բնակարանների համար	15 »
ե) տանիքի տակի բնակարանների համար	10 »
զ) նկուղային և կիսանկուղային բնակարանների համար	25 »

Ծանոթություն 1. 5-րդ հոդվածի «ա», «գ» կետերով նախատեսված՝ բնակարանային վարձի իջեցման ընդհանուր դումարը չպետք է գերազանցի բնակարանային վարձի 50%-ից և պետք է լինի վոչ պակաս քան 5,5 կուպ. մի քառ. մետրի համար:

Ծանոթություն 2. Յեթե բանվորների ու ծառայողների և նրանց հավասարեցրած անձերի ծախքով ու նրանց հետ միասին ապրում են ինքնուրույն աշխատանքից զուրկ ընտանիքի այլ անդամներ, և ընտանիքի աշխատող յուրաքանչյուր անդամին ընկնում է նրա ծախքով ապրող 2 անձից ավելի, ապա սկսած աշխատողի ծախքով ապրող 3-րդ անձից յուրաքանչյուրի համար բնակարանավարձը զեղչվում է 10 %-ով, սակայն զեղչի ընդհանուր դումարը չի կարող ամբողջ բնակվարձի 30 %-ից ավելի լինել:

6. Վարձողները վերոհիշյալ կուպարներով բնակվարձ են վճարում իրենց և իրենց ծախքով ապրող՝ ընտանիքի անդամների բռնած բնակելի տարածության համար յուրաքանչյուրին ընկնող յոթ և կես քառ. մետր (15 քառ. արշ.) տարածության սահմաններում:

Ծանոթութիւն. — Վարձողի ընտանիքի անդամ են համարվում ամուսինը և նրա հետ միատեղ ապրող և ամբողջովին կամ մասամբ նրա ծախքով ապրող այլ անձերը, ինչպէս և նրա տնային աշխատողները:

7. 6-րդ հոդվածում նախատեսված նորմայից ավելի բռնած բնակելի տարածութեան համար վարձողները վճարում են համապատասխան կոպարները կրկնակի չափով, բայց վոչ պակաս քան 38 կ. Յերեան և Լենինական քաղաքներում, 32 կ. այլ քաղաքներում և 26 կ. շրջանային կենտրոններում ու բնակչության ավաններում:

Ծանոթութիւն. — Բանվորներն ու ծառայողները և նրանց հավասարեցրած անձերը, ինչպէս նաև այն անձերի կատեգորիաները, վորոնց տեղական խորհուրդները և շրջանային գործկոմիտեի կողմից կարվի նորմայից դուրս լրացուցիչ բնակելի տարածութեան, ավելորդ բնակելի տարածութեան համար վճարում են սովորական չափով՝ նորմայով նրանց հասանելիք բնակելի տարածութեան մի յերբորդի սահմաններում:

8. Բանվորները և ծառայողները բնակարանային վարձը հաշվելիս նկատի յե առնվում նրանց ամբողջ ամսական աշխատավարձը, բացի արտաժամյա աշխատավարձից, ինչպէս նաև պատասխանատու ծառայողների կոպարներով վարձատրութեան ստացող անձերի հատուկ հաշվումից (наряду). վարձու աշխատանքի անձերը, վորոնք վարձատրութեան են ստանում վորպէս մասնագետներ, կամ աշխատում են համատեղութեամբ, կամ բացի հաստատուն կոպարից ստանում են արտաժամյա կամ տոկոսային վարձատրութեան, — բնակարանային վարձը վճարում են իրենց ամսական յեկամուտի միացյալ գումարի համեմատ:

Ծանոթութիւն. — Մանկավարժական աշխատանքով զբաղվող (բարձրագույն, միջնակարգ և տարրական դպրոցներում գիտութեանը և առարկաներ ավանդող) անձերի բնակվարձը հաշվելիս՝ նկատի յե առնվում միայն այն աշխատավարձը, վորն ստացվում է աշխատանքի ժամանակի՝ հատկապէս նրանց վերաբերյալ սահմանված նորմայի համար, այդ նորմայից

դուրս կամ մի այլ դպրոցական հիմնարկում ստացվող աշխատավարձը համարվում է արտաժամյա լրացուցիչ վարձատրութեան և բնակվարձը հաշվելիս նկատի չի առնվում:

Յեթե մանկավարժական աշխատանքով զբաղվող անձը բացի հիմնական մանկավարժական գործունեութեանից համատեղութեան կարգով աշխատում է մի այլ հիմնարկում կամ ձեռնարկութեան մեջ, բնակվարձը հաշվելիս նկատի յե առնվում ավելի բարձր (մանկավարժական կամ այլ աշխատանքի համար ստացվող) աշխատավարձը: (ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1931 թ. սեպտեմբերի 14-ի վորոշման խմբագրութեամբ: Որ. և Կարգ. Ժող., 1931 թ., № 3, հոդ. 191):

9. Յեթե ընտանիքի կազմի մեջ կան մի քանի անձեր, վորոնք ունեն ինքնուրույն աշխատավարձ, բնակարանային վարձը հաշվելիս նկատի յե առնվում ընտանիքի մեջ ամենաբարձր աշխատավարձ կամ յեկամուտ ունեցող անդամի աշխատավարձը կամ յեկամուտը:

10. Բանվորներն ու ծառայողները և նրանց հավասարեցրած անձերը տվյալ ամսի բնակարանային վարձը վճարում են հաջորդ ամսի 10-ից վոչ ուշ, իսկ մնացած կատեգորիաները վճարում են ընթացիկ ամսի 15-ից վոչ ուշ:

Ծանոթութիւն. — Տեղական խորհուրդներին, տրանսպորտային և արդյունաբերական ձեռնարկութեաններին պատկանող շենքերում բնակարան վարձող անձերի կողմից այդ հոդվածով սահմանված ժամանակամիջոցում բնակվարձը չվճարելու դեպքում առաջին ամսվա ընթացքում որական զանձվում է բնակվարձի 0,1 տոկոսի չափով, իսկ հետագա ժամանակի համար 0,2 տոկոսի չափով: Տույժի ընդհանուր չափը (գումարը) չի կարող բնակվարձի հիմնական պարտքի 50 տոկոսից ավելի լինել: (ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1931 թ. սեպտեմբերի 14-ի վորոշման խմբագրութեամբ: Որ. և Կարգ. Ժող., 1931 թ., № 3, հոդ. 191):

11. Այս վորոշման ներգործութիւնը տարածվում է նաև բոլոր ազգայնացված, քաղաքայնացված և մասնավոր տներէ վրա, բացի որով բնակվողներին վարձով տրվող հյուրանոցներէ:

[ՀՆՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշումից (ՀՆՍՀ Որ. և Կարգ. Ժողովածու 1938 թ. № 4, հոդ. 14)]:

Ծանոթութիւն. — Կառուցման իրավունքի կամ անձնական սեփականութեան իրավունքի հիման վրա մասնավոր քաղաքացիներին պատկանող տներէ, կամ նրանց կողմից տեղական խորհուրդներէջ վարձակալած տներէ համար թույլատրվում է սույն վորոշմամբ սահմանված բնակարանային վարձի դրույքներէջ հալելյալ գանձել 20 %-ից վոչ ավելի չափով:

[ՀՆՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշումից (ՀՆՍՀ Որ. և Կարգ. Ժողովածու, 1938 թ., № 4, հոդ. 14)]:

12. Տնատերերէ կողմից վարձողներին մատուցվող կոմունալ ծառայութիւններէ, ինչպէս նաև կենտրոնական տաքացման վարձը վճարվում է յուրաքանչյուր վարձողի փաստացի սպառման չափով, անկախ նրա վճարած բնակարանային վարձի չափից:

13. Տներէ ծախքերը, այն է՝ կառավարչութիւնը, շինքերէ ու մայթերէ վերաշինութիւնն ու ապահովութիւնը, գէշերապահների և դռնապանների վարձը, բակերէ ու սանդուխքների լուսավորութիւնը, անհրաժեշտ ինվենտար գնելու և այլ ընթացիկ ծախքերը, ինչպէս և հարկերն ու ապահովագրական տուրքերը վճարվում են տնատերերէ հաշվին:

14. Այս վորոշումը կիրարկութեան դնելուց հետո բնակելի շինքերէ վերաբերյալ բոլոր պայմանադրերէ ու իրավահարաբերութիւններէ այն մասը, վորը վերաբերում է այդ շինքերէ վարձի չափին և այս վորոշումով նախատեսված այլ պայմաններին, յենթակա յե փոփոխութեան, համաձայն այս վորոշման:

15. Այս վորոշումով նախատեսված բնակարանային

վարձի նորմաներից ավելի բնակվարձ գանձել չի թույլատրվում: Նորմայից ավելի բնակվարձ գանձողները պատասխանատուութեան են յենթարկվում ՀՆՍՀ Քրեական Որենսդրքի համաձայն:

16. Ի գարգացումն այս վորոշման հրահանգները հրատարակում է Ներքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի տը: (Որ. և Կարգ. Ժող., 1928 թ., № 4, հոդ., 31):

8. ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒՄ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՁ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀՆՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1928 թ. մայիսի 9-ի վորոշումը (ՀՆՍՀ Որ. Ժող., 1928 թ., № 6, հոդ. 71):

Կենտրոնական Գործադիր կոմիտեն և Ժողովրդական կոմիտեարներէ խորհուրդը վորոշում են՝

1. ՀՆՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1928 թ. մայիսի 10-ի վորոշմամբ սահմանված բնակարանային վարձը («Սորհրդային Հայաստան» 1929 թ. մայիսի 21 և 22, №№ 67 և 68) չի կիրարկվում այն անձերի նկատմամբ, վորոնք միայն ամառային ամիսներում բնակվում են Ղարաքիլիսայում, Ստեփանավանում, Դիլիջանում և Ծաղկաձորում (Դարաչիչազում), վորպէս ամառանոցներում:

2. Հիշյալ անձերը բնակարանավարձ վճարում են բնակարանատիրոջ հետ մասնավոր համաձայնութեան դալով:

9. ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԱՎԱՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀՆՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1929 թ. դեկտեմբերի 16-ի վորոշումից (ՀՆՍՀ Որ. Ժող., 1930 թ., № 1, հոդ. 6)

Բանվորական ավանները բնակարանավարձի հարցում գեկավարվում են բնակարանային որենքով:

Ավանային խորհուրդները բանվորական ավաններում քաղաքայնացված տները կառավարում են քաղաքների համար գործող համապատասխան որենքներէ հիման վրա:

Ծանոթութիւն. — Համապատասխան հիմնարկներէ համաձայնութեամբ ավանային խորհրդի կառավարչութեան կարող են հանձնել նաև ազգայնացված տներ:

10. ԲԱՆՎՈՐԱ-ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՅԵՎ ԶԻՆԱՊԱՐՏՆԵՐԻ ՈՒ ՆՐԱՆՅ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հաստատված ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդային կողմից 1930 թ. ապրիլի 23-ին (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1930 թ., № 23, հոդ. 253)

Հ Ա Տ Վ Ա Ծ Վ Ի .

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՑԻՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

92. Կազմակերպչական պետկազմի (բացի ժամկետավոր ծառայողների կրտսեր կազմից) ղինվորական ծառայողները, նույնպես և գերակետ ծառայողների շարքային կազմի ղինվորական ծառայողներն իրավունք ունեն իրենց և իրենց հետ միասին բնակվող ընտանիքի անդամների համար տեղական խորհուրդների ընդհանուր բնակարանային ֆոնդից բնակելի տարածություն ստանալ բանվորների հետ հավասարապես:

Բացի դրանից կազմակերպչական պետկազմի (բացի կրտսեր կազմից) ղինվորական ծառայողներն իրավունք ունեն իրենց և իրենց հետ միասին բնակվող ընտանիքի անդամների համար բնակելի տարածություն ստանալ հատուկ բնակարանային ֆոնդից, վորն այդ նպատակով բրոնիաի յե յենթարկվում տեղական խորհուրդներին կողմից:

93. Ժամկետավոր ծառայողների կազմակերպչական կազմի ղինվորական ծառայողները և ղինվորական-արտադրական ծառայողների անցող ղինվորական ծառայողները՝ ծառայողների առաջին յերեք ամսվա ընթացքում պահպանում են մինչև ծառայողների մտնելը ունեցած բնակելի տարածությունը: Հետագայում, տեղական խորհուրդները

միութենական հանրապետությունների որևէ ուղղությամբ սահմանված կարգով այդ տարածությունն ոգտադործում են մինչև նրանց ծառայությունից վերադառնալը:

Ծառայությունից վերադառնալուց հետո այդ ղինվորական ծառայողներն իրավունք ունեն գրավելու մինչև ծառայության մտնելն իրենց ունեցած բնակելի տարածությունը: Զինվորական ծառայողների ծառայության մեջ գտնված ժամանակ՝ այդ տարածության վրա բնակվող անձերը սարտավոր են ազատել այն յերկու շաբաթից վոչ ուչ:

Այս արտոնությունը կարող է ոգտադործվել արձակման որից սկսած վեց ամսվա ընթացքում:

94. Յեթե կազմակերպչական պետկազմի (բացի ժամկետավոր ծառայողների կրտսեր կազմից) ղինվորական ծառայողը տեղավորվել է իրենց անջատ ապրող ընտանիքի բնակելի տարածության վրա, ապա նա այդ տան մեջ տարածություն ազատվելու դեպքում իրավունք ունի իր համար բնակելի տարածություն ստանալ նույն տան մյուս բնակվողների հանդեպ՝ առաջին հերթին:

Այդ նույն արտոնությունը վերապահվում է մատնանշված ղինվորական ծառայողներին յերկարատև արձակուրդի, պահեստի մեջ կամ ծառայությունից բոլորովին արձակվելու դեպքում այն պայմանով, յեթե նրանք ընտանիքի բնակելի տարածության վրա տեղավորվել են արձակման որից սկսած վեց ամսվա ընթացքում:

95. Կազմակերպչական շարքային և պետկազմի այն ղինվորական ծառայողները, վորոնք արձակվել են յերկարատև արձակուրդի, պահեստի մեջ կամ բոլորովին՝ ծառայությունից, և ղինվորական-արտադրական ծառայության անցած ղինվորական ծառայողներն իրավունք ունեն տեղական խորհուրդների ընդհանուր բնակարանային ֆոնդից իրենց և իրենց հետ միասին բնակվող ընտանիքի անդամների համար բնակելի տարածություն ստանալ բանվորների հետ հավասարապես:

Այս արտոնությունը կարող է ոգտադործվել արձակման որից սկսած վեց ամսվա ընթացքում:

96. Վարչական կարգով տներից հեռացվելիս, յեթե

նման հեռացնելը թուլատրվում է որենքով, կադրային պետկազմի (բացի ժամկետավոր ծառայութեան կրտսեր կազմից) զինվորական ծառայողները, գերակետիկ ծառայութեան շարքային կազմի զինվորական ծառայողները, զինվորական-արտադրական ծառայութեան անցնող զինվորական ծառայողները, նույնպես և այդ զինվորական ծառայողների ընտանիքները ու ժամկետավոր ծառայութեան կադրային շարքային և կրտսեր պետկազմի զինվորական ծառայողների ընտանիքներն ոգտվում են հետևյալ արտոնութեաններով:

ա) հեռացնող հիմնարկութեանը կամ ձեռնարկութեանը պարտավոր է հեռացվողներին տրամադրել այնպիսի շինութեան, վորն իր չափերով համապատասխանի հեռացվողների նախկին շինութեան, սակայն տվյալ վայրում սահմանված նորմայից վորջ ավելի, և միաժամանակ բավարարի սանիտարական պահանջներին:

բ) հեռացնող հիմնարկութեանը կամ ձեռնարկութեանը պարտավոր է հեռացվողներին ձրի տրամադրել տեղափոխութեան համար անհրաժեշտ տրանսպորտային միջոցներ:

գ) հեռացումը կարող է կատարվել միմիայն միութենական հանրապետութեանների որենսդրութեամբ սահմանված տարվա ժամանակում:

97. Յեթե կադրային պետկազմի (բացի ժամկետավոր ծառայութեան կրտսեր կազմից) զինվորական ծառայողը դասընթաց անցնելու համար ուղարկվել է ուղղա-ուսումնական հաստատութեան, կամ գտնվում է ճամբարում, յերկարատե գործուղման մեջ կամ ստաժ է անցնում, ապա նա բնակելի տարածութեանը պահպանում է իր ժամանակավոր բացակայութեան ամբողջ ժամանակի ընթացքում:

Այս հոդվածը չի տարածվում այն զինվորական ծառայողների վրա, վորոնք այդ դեպքում չեն պահպանում իրենց նախկին շտաբային պաշտոնները:

98. Կադրային պետկազմի (բացի ժամկետավոր ծառայութեան կրտսեր կազմից) զինվորական ծառայողները, գերակետիկ ծառայութեան շարքային կազմի զինվորական ծա-

ռայոնների և այդ զինվորական ծառայողների խնամքի տակ գտնվող ընտանիքի անդամները բնակարանային վարձի տեսակետից հավասարեցվում են բանվորներին: Այդ դեպքում բնակարանային վարձը հաշվվում է միայն զինվորական ծառայողի հիմնական ուժիկից:

Ծանոթութեան. — Այս արտոնութեանը ռեգերվում գտնվող զինվորական ծառայողների և նրանց ընտանիքների վերաբերյալ կիրառելու դեպքում, բնակարանային վարձը հաշվվում է այդ զինվորական ծառայողների այն հիմնական ուժիկից, վորը ստանում է յին ռեգերվի մեջ հաշվվելուց առաջ Բանվորագյուղացիական կարմիր բանակի կադրերում ունեցած ծառայութեանից:

99. Ժամկետավոր ծառայութեան կադրային շարքային և կրտսեր պետկազմի զինվորական ծառայողների ընտանիքները, յեթե նրանցում չկան ինքնուրույն մշտական վաստակ ունեցող անձեր, բնակարանային վարձը վճարում են ամսական ամենաքիչ վաստակ ունեցող բանվորների հետ հավասարապես:

100. Յեթե կադրային պետկազմի (բացի ժամկետավոր ծառայութեան կրտսեր կազմից) զինվորական ծառայողը դասընթաց անցնելու համար ուղարկվել է ուղղա-ուսումնական հաստատութեան, կամ գտնվում է ճամբարում, յերկարատե գործուղման մեջ կամ ստաժ է անցնում, ապա՝ ինչպես մշտական բնակավայրում, նույնպես և ժամանակավոր ապրելու վայրում՝ այն տներում, վորտեղ բնակարանային վարձը գանձվում է տեղական խորհուրդների կողմարներով, վճարում է բնակելի տարածութեան բնակարանային վարձի միայն կեսը:

Այս արտոնութեանը վերապահվում է այն պայմանով, յեթե զինվորական ծառայողին ժամանակավոր ապրելու վայրում բնակելի տարածութեան չի հատկացված:

101. 9 և ավելի բարձր կատեգորիայի վերադրված կադրային պետկազմի զինվորական ծառայողները, առանձին գործատեսերի հրամանատարներն ու կոմիտարները, նույնպես և ուղղա-ուսումնական հաստատութեանների

հատուկ ռազմական և ռազմա-քաղաքական առարկաների դասատուներն իրավունք ունեն լրացուցիչ սենյակի կամ լրացուցիչ բնակելի տարածության:

11. ԲԳԿԲ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԱԿԱՆ ՈՒ ՊԵՏԱԿԱՋՄԻ, ԳԵՐԱԿԵՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ԿՐՏՍԵՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԱԿԱՆ ՈՒ ՊԵՏԱԿԱՋՄԻ ՅԵՎ ԳԵՐԱԿԵՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՇԱՐԲԱՅԻՆ ԿԱԶՄԻ, ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՆԳԺԿ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՈՒ ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՎԱՐՁԻ ԿՈՊԱՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ:

Քաղվածք ԽՍՀ Միության ԿԳԿ և ԺԿԽ
1936 թ. ապրիլի 17-ի վոբոչումից:
(ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1936 թ., № 21, հոդ. 186)

1. Սահմանել՝ ԲԳԿԲ կազմակերպության հրամանատարական ու պետկազմի, ԽՍՀ Միության ՆԳԺԿ սահմանային ու ներքին պահպանության զինվորական ծառայողների, ինչպես նաև ԽՍՀ Միության ՆԳԺԿ Պազվ և Բանվորա-գյուղացիական միլիցիայի պետկազմի հատուկ կոչումներ ստացած անձանց համար՝ սրան կից աղյուսակում նշված բնակավայրեր կոպարները (1937 թ. սեպտեմբերի 27—ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1937 թ., № 65, հոդ. 290):

2. Սահմանել՝ ԲԳԿԲ գերակետ ծառայության կազմակերպության շարքային կազմի և գերակետ ծառայության կազմակերպության կրտսեր հրամանատարական ու պետկազմի, ԽՍՀ Միության ՆԳԺԿ սահմանային ու ներքին պահպանության զինվորական ծառայողների համար բնակարանավարձ՝ մեկ քառակուսի մետրին 15 կոպեկի չափով—ամսական 220 ռուբլուց վոչ բարձր ոռճիկ ստանալու դեպքում և 25 կոպեկի չափով մեկ քառակուսի մետրի համար—ամսական 220 ռուբլուց բարձր ոռճիկ ստանալու դեպքում:

3. 1 և 2 հոդվածներում նշված զինվորական ծառայողների և ԽՍՀ Միության ՆԳԺԿ Պազվ պետկազմի անձանց համար բնակարանավարձի չափը վորոշելիս՝ հաշվի առնել ամբողջ ոռճիկը, բացի ծառայության տարիների հա-

մար աբվող տոկոսային հավելումներից, պարենբաժնի փոխարեն վճարվող փոխհատուցումից և կենցաղային դրամներեց, վորոնք վճարվում են հեռավոր վայրերում ծառայելու համար:

4. Սահմանել, վոր ԽՍՀ Միության ՆԳԺԿ որդանների մնացած բոլոր աշխատողների վրա (Բանվորա-գյուղացիական միլիցիայի, բացի հատուկ կոչումներ ստացած պետկազմին պատկանող անձերից, Հրչեջ և անտառային պահպանության վարչության, Գաղաքացիական կացության ակտերի բաժնի, Պետական դահանման և քարտեզագրության գլխավոր վարչության, Խճուղիների գլխավոր վարչության և այլն), ինչպես նաև այլ գերատեսչությունների ռազմականացված կազմակերպությունների աշխատողների վրա տարածվում են ընդհանուր հիմունքներով բնակարանավարձի այն կոպարները, վորոնք սահմանված են բանվորների և ծառայողների համար (1937 թ. սեպտեմբերի 27,—ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1937 թ., № 65, հոդ. 290):

6. Ներկա վորոշման հիման վրա բնակարանավարձը վերցնել 1936 թ. ապրիլ ամսվա բնակարանավարձից սկսած:

12. ԽՍՀ Միության ԿԳԿ ՅԵՎ ԺԿԽ 1936 ԹՎԻ ԱՊՐԻԼԻ 17-Ի «ԲԳԿԲ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԱԿԱՆ ՈՒ ՊԵՏԱԿԱՋՄԻ, ԳԵՐԱԿԵՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ԿՐՏՍԵՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԱԿԱՆ ՈՒ ՊԵՏԱԿԱՋՄԻ ՅԵՎ ԳԵՐԱԿԵՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՇԱՐԲԱՅԻՆ ԿԱԶՄԻ, ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՆԳԺԿ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՈՒ ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՎԱՐՁԻ ԿՈՊԱՐՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ» ՎՈՐՈՇՄԱՆ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ ԿԳԿ առընթեր կոմունալ տնտեսության համամիութենական խորհրդի 1936 թ. ապրիլի 28-ի շրջաբերականը («Бюл. НККХ», 1936 г. № 10)
(ԲԱՂՎԱԾԳ)

ԽՍՀ Միության ԿԳԿ և ԺԿԽ 1936 թ. ապրիլի 17-ի «ԲԳԿԲ և ՆԳԺԿ զինվորական ծառայողների բնակարանա-

վարձի դրույքների մասին» վորոշման 5 հոդ. հիման վրա (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1936 թ., № 21, հոդ. 186) ԽՍՀՄ ԿԳԿ անընթեք կոմունալ տնտեսութայն Համամիութենական խորհուրդն առաջարկում է միութենական հանրապետությունների և վրաստանի, Հայաստանի և Ադրբեջանի ԽՍՀ կոմտնտեսութայն ժողկոմատներին հրահանգներ հրատարակել ԽՍՀ Միութայն ԿԳԿ և ԺԿՍ հիշյալ վորոշումը կերպուելու կարգի մասին, ղեկավարվելով հետևյալով.

1. ԲԳԿԲ, ԽՍՀ Միութայն ՆԳԺԿ սահմանային և ներքին պահպանութայն կադրային հրամանատարական և պետկազմի զինծառայողները և ԽՍՀ Միութայն ՆԳԺԿ պետական անվտանգութայն գլխավոր վարչութայն պետկազմին պատկանող և հատուկ կոչումներ ունեցող անձինք բնակարանների համար վճարում են հետևյալ դրույքներով¹:

Մանր-ուր-յուն.—1—ին հոդվածում մատնանշված զինծառայողներն ավելի բնակտարածութայն համար վճարում են սովորական չափով:

2. ԲԳԿԲ գերակետ ծառայութայն կադրային շարքային կազմի և գերակետ ծառայութայն կադրային կրտսեր հրամանատարական և պետկազմի, ԽՍՀ Միութայն ՆԳԺԿ սահմանային և ներքին պահպանութայն զինվորական ծառայողները, ովքեր ամսական 220 ուրբուց ավելի ոտճիկ չեն ստանում, բնակարանավարձ են վճարում բնակտարածութայն 1 քառ. մետրի համար ամսական 15 կոպեկի չափով, իսկ 220 ուրբուց ավելի ոտճիկ ստանալու դեպքում՝ 25 կոպեկի չափով:

3. 1 և 2 հոդվածներում նշված անձերի համար բնակարանավարձը հաշվարկելիս նկատի յե առնվում նրանց ստացած ամբողջ աշխատավարձը, բացառութայնը՝

ա) ծառայութայն տարիների համար վճարվող տոկոսային հավելումներից.

բ) պարենբաժնի փոխարեն վճարվող փոխհատուցումներից և

¹ Աղյուսակը տես 56 էջում:

դ) հեռավոր վայրերում ծառայելու համար վճարվող կենցաղային դրամական միջոցներից:

4. 1 և 2 հոդվածներում նշված բնակարանավարձի դրույքները չեն կարող բարձրացվել կամ իջեցվել տեղական խորհուրդների կողմից վո՛չ բնակարանների տերիտորիալ տեղադրությունից, բարեկարգութայն աստիճանից և վորակից յեղնելով և վո՛չ էլ բնակարանը վարձակալողի ընտանիքի կազմից յեղնելով:

5. 1 և 2 հոդվածներում նշված անձերից նրանք, ովքեր պարզեատրվել են ԽՍՀ Միութայն մեկ կամ միքանի շքանշաններով, իրավունք ունեն բնակարանների համար վճարել ըստ իրենց ընտրութայն՝ կա՛մ շքանշաններով պարզեատրված անձերի համար սահմանված հիմունքներով բանվորների և ծառայողների համար յեղած դրույքներով 10 մինչև 50% զեղչով, կա՛մ այս շրջաբերականի 1 և 2 հոդվածներում նշված դրույքներով, առանց վորևե զեղչ կրատելու:

6. Այն դեպքերում, յերբ 1 և 2 հոդվածներում հիշված անձերի հետ միասին ապրում են ինքնուրույն վատակ ունեցող ընտանիքի անդամներ, բնակարանի վարձը վորոշվում է ըստ ԲԳԿԲ զինծառայողի կամ ՆԳԺԿ Պագվ պետկազմին պատկանող անձի աշխատավարձի (ոտճիկի):

7. ԲԳԿԲ զինծառայողին և ՆԳԺԿ Պագվ պետկազմին պատկանող անձերի ռազմա-ուսումնական հաստատություններն ուղարկելու, ինչպես նաև նրանց ճամբարներում, յերկարատե գործուղման կամ ստաժիրովկայի մեջ գտնվելու դեպքում, յեթե ժամանակավոր տեղավորվելու վայրում նրանց անվճար կամ հիմնարկութայն կամ զորամասի կողմից առանձնապես վճարվող բնակարան չի առանձնացվել, նրանց մշտապես գտնվելու տեղի բնակարանավարձը հաշվարկվում է 1 և 2 հոդվածներում նրանց համար սահմանված դրույքների 50%—ի չափով:

8. ԲԳԿԲ զինծառայողի կամ ՆԳԺԿ Պագվ պետկազմին պատկանող անձի մահվան դեպքում, նրա մահվան օրից 6 ամսվա ընթացքում, նրա ընտանիքի անդամներին իրավունք է վերապահվում բնակարանավարձը վճարել 1 և 2

հողվածներում սահմանված դրույքներով: Վեց ամիս անց-
ներուց հետո բնակվարձի չափը սահմանվում է ընդհանուր
հիմունքներով:

9. Բնակարանավարձը ներկա շրջաբերականում նշված
կոպարներով վճարելու իրավունքը հաստատվում է ծառա-
յության վայրից տրված սրան կցված ձևի տեղեկանքով:

Տեղեկանքները բնակվարձակալների կողմից ներկայաց-
վում են բնակվարչությանը տարեկան մեկ անգամ, ինչպես
նաև ռոճիկի փոփոխության բոլոր դեպքերում:

Ռոճիկի փոփոխության վերաբերյալ ժամանակին տե-
ղեկանք չեն ներկայացնելը, տեղեկանքների տարեկան վերա-
ցուցակագրության պահին առիթ է տալիս բնակարանա-
վարձի վերահաշվարկման՝ սկսած ռոճիկի փոփոխության
մոմենտից, ընդհանուր հիմունքներով, հաշվարկելով նրա
վրա ժամանակին չմուծած բնակարանավարձի ամբողջ գու-
մարի տույժը:

10. Կոմունալ սպասարկումների համար (ջրմուղ, կո-
յուղի, լուսավորություն և գաղ), ինչպես նաև կենտրոնա-
կան ջեռուցման համար և կոյուղի չունեցող տներում աղ-
բահորերը հեղուկ կեղտոտություններից մաքրելու համար
յեղող վարձը գինվորական ծառայողներից վերցվում է բնա-
կարանավարձից դուրս, ընդհանուր հիմունքներով:

11. Ներկա շրջաբերականի 1 և 2 հոդվածներում նշված
բնակվարձի կոպարները չեն տարածվում՝

ա) Բանվոր-գյուղացիական միլիցիայի¹, Հրշեջ և
անտառային պահպանության վարչության, Քաղաքացիական
կացության ակտերի բաժնի, Պետական գծահանման և
քարտեզագրության վարչության, Խճուղիների գլխավոր
վարչության և ԽՍՀ Միության ՆԳԺԿ մյուս որդան-
ների բոլոր աշխատողների վրա, բացառությամբ 1 և 2
հոդվածներում նշված ՆԳԺԿ սահմանային և ներքին պահ-
պանության գինվորական ծառայողներից և ՆԳԺԿ պետա-
կան անվտանգության գլխավոր վարչության պետկազմին
պատկանող անձերից:

¹ Բացի հատուկ կոչում ստացած պետկազմին պատկանող անձերից:

բ) մյուս բոլոր դերատեսչությունների ուղղակիաց-
ված կազմակերպությունների աշխատողների վրա:

գ) ՆԳԺԿ սահմանային և ներքին պահպանության և
Պաշտպանության ժողովրդական կոմիտեի տարի որդաննե-
րի, բոլոր ազատ ռոճիկով աշխատողների, այդ թվում և
հաստիքային պաշտոններ զբաղեցնող պետկազմի վրա:

13. Բնակարանավարձը, այս հրահանգում շարադրված
հիմունքներով, հաշվարկվում է 1936 թ. ապրիլ ամսվա
բնակարանավարձից սկսած:

14. Այն բոլորի նկատմամբ, վորոնք նախատեսված չեն
ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1936 թ. ապրիլի 17-ի վորոշման մեջ և
ներկա շրջաբերականում, կիրառվում են բանվորներից և
ծառայողներից բնակարանավարձ դանձելու համար սահ-
մանված նորմաները:

Առդիւր-տեղեկանքի ձևը:

ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՄ
ՋՈՐԱՄԱՍԻ ՇՏԱՄՈՂ

ՏԵՂԵԿԱՆՔԻ ՁԵՎԸ

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Տրված է բնակվարչությանը ներկայացնելու համար,
այն մասին, վոր
. (գինվորական կամ հատուկ կոչումը) ընկ.
. (անունը, ազ-
գանունը և հայրանունը) 19 թ.
. ամսից, բացառությամբ ծառայության տարիների
համար տրվող տոկոսային հավելումներից, պարենբաժնի
փոխարեն վճարվող փոխհատուցումներից և հեռավոր վայ-
րերում ծառայելու համար վճարվող կենցաղային դրամնե-
րից ռոճիկ է ստանում ամսական ռուբ-
լու չափով և իրավունք ունի իր զբաղեցրած բնակելի տա-
րածության համար ԽՍՀ Միության ԿԳԿ և ԺԿԽ 1936 թ.
ապրիլի 17-ի «ԲԳԿԻ և ՆԳԺԿ գինվորական ծառայողների

բնակվարձի կուպոնների մասին» վորոշմամբ սահմանված կուպոններով վճարելու (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1936 թ., № 21, հոդ. 186):

Տեղեկանքը տվող պաշտոնատար անձի ստորագրությամբ

Հիմնարկության կամ գործարանի կնիքը

ՀԱՎԵԼՎԱԾ № 10

Ձինձառայության կադրային հրամանատարական և պետկազմի և Ներքգործողիումատի պետական անվտանգության գլխավոր վարչության պետկազմի անձերի բնակարանային վարձի դրույթի

ԱՂՅՈՒՍԱԿ

Ամսական աշխատավարձի չափը	Մեկ քառակուսի մետրի բնակվարձի դրույթը
Մինչև 300 ուրբի	30 կոպեկ
301 » 350 »	35 »
351 » 400 »	40 »
401 » 450 »	45 »
451 » 500 »	50 »
501 » 550 »	55 »
551 » 600 »	60 »
601 » 650 »	65 »
651 » 700 »	70 »
701 » 750 »	75 »
751 » և ավելք	80 »

13. ԲԳԿԲ ՀՐԱՄԿԱԶՄԻ ՀԱՄԱՐ ԲՆԱԿՅՈՆԴ ՍՏԵՂԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1938 թ. ոգոստոսի 20-ի վորոշումը (Արձանագրություն № 28, կետ 16)

Ձրբամասերի հրամ-քաղաքական կազմին բնակելի տարածութամբ ապահովելու նպատակով Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական կոմխորհների Խորհուրդը վորոշում է՝

Յերեյան և Լենինական քաղաքների քաղխորհուրդների, այլ և Ժողկոմատների կազմակերպությունների կառուցած նոր բնակելի տներում ամբողջ բնակելի տարածության 10%-անոց Փոնդ գատել և հատկացնել բանակին:

14. ԲԱՆՎՈՐԱ-ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՄԻԼԻՑԻԱՅԻ ՀՐԱՄԱՆԱՍԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՀԱՏՈՒԿ ԿՈՉՈՒՄՆԵՐ ՍՍԱՑԱԾ ԱՆՁԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՎԱՐՁԻ ԴՐՈՒՅՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1937 թ. սեպտեմբերի 27-ի վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1937 թ., № 65, հոդ. 290)

ԽՍՀՄ-ի կենտրոնական Գործադիր կոմիտեն և Ժողովրդական կոմխորհների Խորհուրդը վորոշում են.

1. Տարածել ԽՍՀՄ-ի կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1936 թ. ապրիլի 17-ի՝ «ԲԳԿԲ, ԽՍՀՄ-ի Ներքգործողիումատի սահմանային և ներքին պահպանության կադրային հրամանատարական ու պետկազմի, գերակետիկ ծառայության կադրային կրտսեր հրամանատարական ու պետկազմի և գերակետիկ ծառայության կադրային շարքային կազմի ղինվորական ծառայողների բնակարանավարձի դրույթների մասին» վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1936 թ., № 21, հոդ. 186) Բանվորա-գյուղացիական Միլիցիայի պետկազմի այն անձերի վրա, վորոնք Բանվորա-գյուղացիական Միլիցիայում հատուկ կոչումներ են ստացել:

2. Համաձայն այս վորոշման 1-ի հոդվածի, ԽՍՀՄ-ի կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1936 թ. ապրիլի 17-ի մասնանշված վորոշման մեջ մտցնել հետևյալ փոփոխումները.

ա) 1-ին հոդվածը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«1. Բանվորա-գյուղացիական կարմիր Բանակի, ԽՍՀ Միության Ներքգործողիումատի սահմանային և ներքին պահպանության կադրային հրամանատարական և պետկազմի ղինվորական ծառայողների, ինչպես և ԽՍՀ Միության

Ներքոգործող կոմստի պետական անվտանգութեան Գլխավոր վարչութեան և Բանվորա-գյուղացիական Միլիցիայի պետական զորքին պատկանող անձերի համար, վորոնք ստացել են հատուկ կոչումներ, սահմանել սրան կից աղյուսակում նշված բնակարանավարձի դրույքները»:

բ) Կ-րդ հոդվածում «Բանվորա-Գյուղացիական Միլիցիայի» բառերից հետո մտցնել «բացի պետական պատկանող այն անձերից, վորոնք ստացել են հատուկ կոչումներ» բառերը:

15. ԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՈՐԾԱՎՈՐՆԵՐԻՆ, ՆՄԱՆԱՊԵՍ ՅԵՎ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻՆ, ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՆԵՐԻՆ ՈՒ ԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՎՈՐՆԵՐԻՆ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՁԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻՆ
ՀԱՎԱՍՏԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ:

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1927 թ. սեպտեմբերի 30-ի վարչադրամը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1927 թ., № 58, հոդ. 580)

Գրական աշխատանքի գործավորների, նմանապես և նկարիչների, քանդակագործների և զիտական գործավորների բնակարանային պայմանները թեթեվացնելու նպատակով ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդը վորոշում են՝

1. ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդի 1926 թվի հունիսի 4-ի բնակարանային վարձի և քաղաքային բնակավայրերում բնակարանից ոգտվելը կարգավորելու միջոցների մասին կայացրած վորոշման (ԽՍՀ Միութեան Որ. Ժող., 1926 թվի, № 44, հոդ. 312) 7 հոդ. ծանոթութեանը շարադրել հետևյալ խմբագրութեամբ.

«Ծանոթութեանը. — Միութենական հանրապետութեանների որենսդրութեամբ ազատ զբաղմունք ունեցող անձերի առանձին կատեգորիաների համար կարող և սահմանվել բնակելի շինութեանների արտոնյալ վճարքը: Գրական աշխատանքի գործավորները, վորոնք

րոնց համար գրական վաստակը հանդիսանում է ապրուստի միջոցների հիմնական աղբյուր, նմանապես և նկարիչները, քանդակագործները և զիտական գործավորները, բնակելի շինութեանների վճարի վերաբերյալ հավասարեցվում են բանվորներին ու ծառայողներին»:

2. Առաջարկել միութենական հանրապետութեանների Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեներին մտցնել հանրապետական որենսդրութեան մեջ այն փոփոխութեանները, վորոնք բղխում են այս վորոշումից:

16. ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ՅԵՎ ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՆԵՐԻ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՎ ԲՈՆՎԱԾ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՎԵԼՑՈՒԿԻ ԱՐՏՈՆՅԱԼ ՎՃԱՐԻ ՄԱՍԻՆ:

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1937 թ. սեպտեմբերի 29 վարչադրամը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1927 թ., № 58, հոդ. 581):

ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդը վարչադրամ են՝ Առաջարկել միութենական հանրապետութեանների Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեներին՝ նկարիչների և քանդակագործների կողմից հատուկ բանվորական արհեստանոցների համար բռնված տարածութեան ավելցուկի վճարի արտոնյալ նորմաներ սահմանել:

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

17. ՀԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՑԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ՝ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԵՐՈՍՆԵՐԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1928 թ. հունիսի 13-ին:

ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող., 1928 թ. բաժին I, № 11, հոդ. 114

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահութեանը վարչադրամ են.

Քացի ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. հունիսի 27-ի «Աշխատանքի հերոսների մասին» վորոշումով (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. — 1927 թ., № 45, հոդ. 456) նախատեսված արտոնություններից, աշխատանքի հերոսներին վերապահել հետևյալ արտոնությունները.

1. Աշխատանքի հերոսները, վորոնք վարձու աշխատանքով զբաղված չեն և բացի կենսաթոշակից վոչ մի յեկամուտ չունեն, իրենց բռնած բնակարանի համար վարձ են վճարում բանվորների ու ծառայողների համար սահմանված կոպարների 50% -ի չափով (ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1928 թ. մարտի 10-ի՝ «Քաղաքներում, գավառային ու գավառակային կենտրոններում և բանվորական ավաններում սահմանվող բնակարանային վարձի մասին» վորոշումը Որ. Ժող., 1928 թ., № 4, հոդ. 31):

Ծանոթություն. — Վարձու աշխատանքով զբաղված՝ աշխատանքի հերոսներին բնակարանավարձը հաշվվում է նրանց կենսաթոշակի և աշխատավարձի ընդհանուր գումարից, բանվորների ու ծառայողների համար սահմանված կոպարների 50% -ի չափով:

2. Գոյություն ունեցող կանոնների հիման վրա վարչական կարգով վտարելու բոլոր դեպքերում աշխատանքի հերոսներին տրամադրվում են բնակարան և փոխադրական միջոցներ:

3-րդ հոդվածը վերացված է ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի Նախագահության 1936 թ. հունիսի 13-ի վորոշմամբ: (ՀԽՍՀ Որ. Ժող., 1936 թ., № 4, հոդ. 24):

4. Աշխատանքի հերոսների վրա տարածվում են ՀԽՍՀ որևնադրությամբ բանվորներին վերապահված բոլոր արտոնությունները:

5. Այս վորոշումը տարածվում է ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1927 թ. հունիսի 27-ի «Աշխատանքի հերոսների մասին» և Անդրկովկասյան Կենտգործկոմի 1927 թվի հոկտեմբերի 25-ի «Աշխատանքի հերոսների մասին» (ԱԽՑՍՀ Որ. Ժող. — 1927 թ., № 20, հոդ. 230) վորոշումներով աշխատանքի հերոս ճանաչված անձերի վրա:

18. «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴՐՈՇ» ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՎԱԾՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

[«Հայկական ԽՍՀ Աշխատանքի Դրոշ» շքանշանի կանոնադրությունից քաղված (հաստատված ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի 1938 թվի մարտի 20-ի վորոշմամբ)]

14. «Հայկական ԽՍՀ Աշխատանքի Դրոշ» շքանշանով պարգևատրվածը Հայկական ԽՍՀ սահմաններում իր գրադեցրած բնակարանի տարածության համար բնակարանավարձ վճարում է 10-ից մինչև 50% գեղչով: Ձեղչի տոկոսը վորոշում են տեղական խորհուրդները պարգևատրվածի յեկամտի համաձայն: Բնակելի տարածության ավելցուկի համար պարգևատրվածը վճարում է միապատիկ չափով:

15. Այս կանոնադրության 14-րդ հոդ. սահմանված արտոնությունները, պարգևատրվածի մահվան դեպքում, տարածվում են նրա ընտանիքի անդամներին՝ ամուսնու, անչափահաս յերեխաների և անաշխատունակ խնամարկյալների վրա:

19. ՊԵՏԱԿԱՆ ԹՈՇԱԿԱՌՈՒՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1930 թ. հունվարի 7-ի վորոշումը (ՀԽՍՀ Որ. Ժող., 1930 թ., № 1, հոդ. 14)

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտեաների խորհուրդը վորոշում են՝

1. Պետական թոշակառուները շարունակում են ոգտվել այն բոլոր բնակարանային արտոնություններից, վոր նրանք վայելում էին իրենց ծառայության վերջին վայրում՝ համաձայն 1928 թ. մարտի 10-ի բնակարանային որենքի:

20. ՔԱՂԱՔԱՑՆԱՑՎԱԾ ՅԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՏՆԵՐԻ
ՄԵՋ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈՆԱԾ ԾԵՆՔԵՐԻ
ՎԱՐՁԻ ՄԱՍԻՆ

(ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1927 թ. սեպտեմբերի 13-ի
վարչույթը)

Պետական և հասարակական հիմնարկությունների բըռնած քաղաքայնացված և մասնավոր շենքերն իրենց յեկամուտներով պահելու և այդ շենքերի վարձի վերաբերյալ հարցը կանոնավորելու նպատակով՝ Ժողովրդական Կոմիսարների Սորհուրդը վարչույթում է.

1. Քաղաքայնացված, ինչպես նաև մասնավոր տներում գրասենյակների և վոչ առևտրական ու վոչ արդյունաբերական բնույթի այլ կարիքների համար բռնած շենքերի վարձավճարի կոպարները սահմանում են տեղական գործադիր կոմիտեները, հաշվի առնելով տեղական պայմանները հետևյալ չափերով.

ա) պետական և տեղական բյուջեյով պահվող հիմնարկությունների պրոֆեսիոնալ, կուսակցական և այլ հասարակական կազմակերպությունների համար յուրաքանչյուր ամիս 27-ից մինչև 40 կոպեկ ամեն մի քառակուսի մետր տարածության համար.

բ) տնտեսավարական հիմունքներով պահվող պետ. հիմնարկությունների և ձեռնարկությունների, ինչպես և կոոպերատիվ կազմակերպությունների համար ամիսը 56-ից մինչև 67 կոպ. ամեն մի քառակուսի մետր տարածության համար.

գ) շահադիտական նպատակներ չհետապնդող մասնավոր հիմնարկությունների և ընկերությունների համար վարձավճարի կոպարները սահմանվում են ամիսը մեկ ուռբլի յուրաքանչյուր քառակուսի մետր տարածության համար.

դ) մնացած բոլոր հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների համար վարձավճարը սահմանվում է փոխադարձ համաձայնությամբ, բայց վոչ պակաս այս հոդվածի «գ» կետում հիշատակված կոպարից (1 ուռբլի):

2. Այն դեպքում, յերբ հիմնարկությունը բռնում է ամբողջ շենքը և շենքի նորոգությունն ու պահպանության ծախքերը կատարում է իր հաշվով, վարձավճարը սահմանվում է՝

ա) պետական կամ տեղական բյուջեյով պահվող հիմնարկություններին, պրոֆեսիոնալ, կուսակցական և այլ հասարակական կազմակերպությունների համար շենքի շինջուցման արժեքի չափով.

բ) տնտեսավարական հիմունքներով պահվող պետական հիմնարկությունների և ձեռնարկությունների, ինչպես նաև կոոպերատիվ կազմակերպությունների համար շինջուցման արժեքի չափով և կառուցման համար ծախսված կապիտալի 3%-ից վոչ ավելի.

գ) մասնավոր հիմնարկությունների և ձեռնարկությունների համար շինջուցման արժեքի չափով և կառուցման 8%-ից վոչ ավելի:

Ծանոթություն.—Քարե շենքերի համար շինջուցումը տարեկան հաշվվում է նրանց արժեքի մի տոկոսի չափով, փայտե և խառն շենքերի համար՝ յերկու տոկոսի չափով:

3. Գործկոմների տրամադրության տակ յեղած վոչբնակելի շենքերը (խանութներ, արևտրական գրասենյակներ, պահեստներ և այլն) պետական մարմիններին, արհեստակցական, կուսակցական և կոոպերատիվ կազմակերպություններին, ինչպես նաև մասնավոր միություններին ու անձերին վարձով տալու պայմաններն ու կարգը սահմանվում են գործկոմների նախագահությունների առանձին վորոշումներով՝ Անդրառևտրի Ժողկոմատի Սորհրդային Հայաստանի լիազորի վարչության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

4. Այս վորոշումը սահմանված վարձավճարի մեջ չի մտնում հողային ունտայի վճարը:

5. Աշխատանքի պալատների քաղաքայնացված տներում բռնած շենքերից վարձ չի դանձվում. նրանց բարեկարգ վիճակում պահելու պարտականությունը դրվում է այն որդանների վրա, վորոնց տնորինության տակ գըռնվում են այդպիսիները:

6. Այս վորոշման 1-ին հոդվածով սահմանված վարձավճարի կոպարները կիրարկվում են միայն այն տարածութեան համար, վորը բռնված է 3,5 քառակուսի մետրի (7 քառ. արշին) սահմաններում՝ հիմնարկութեան մեջ փաստորեն աշխատող յուրաքանչյուր աշխատակցի համար:

7. Պետական, բուժական, հաշմանդամային, դպրոցական և կուլտուր-կրթական հիմնարկութեանները, այլ և այնպիսի հիմնարկութեանները կողմից բռնված շենքերի համար, ինչպիսիք են դատական նիստերի դահլիճները, բարոտորիաները, դործարանները և այլն, վարձավճարը գանձվում է 1-ին հոդվածի «ա» կետով սահմանված նորմայով, նրանց կողմից փաստորեն բռնված տարածութեան համար:

8. Յեթե տարածութեանն ավելի յե, քան այդ սահմանված է ոգտադործման նորմաների Գ-րդ հոդվածով, այդ դեպքում հիմնարկութեանները վճարում են նրանց համար սահմանված կոպարների մեկ ու կես անդամի չափով, յեթե այդ ավելորդ տարածութեանը կարող է տեխնիկայես անջատվել:

Մանրութեան.— Պետական և տեղական բյուջեով պահվող հիմնարկութեանները, ինչպես և պրոֆեսիոնալ, կուսակցական և այլ հասարակական կազմակերպութեանները պաշտոնատար անձերի առանձնասենյակների վարձը վճարվում է 1-ին հոդվածի «ա» կետով սահմանված կոպարներով, անկախ նրանց բռնած տարածութեանից:

9. Պարտավորեցնել գերատեսչութեաններին՝ մտցնել իրենց նախահաշիվների մեջ հատկացումներ իրենց բռնած շենքերի վարձի համար, այս վորոշման հիմունքներով:

10. Տնտեսավարական հիմունքներով պահվող հիմնարկութեանները, կոոպերատիվ կազմակերպութեանները, պետական և տեղական բյուջեով պահվող հիմնարկութեանները, ինչպես և պրոֆեսիոնալ ու կուսակցական և այլ հասարակական կազմակերպութեանները իրենց բռնած շենքերի վարձը վճարում են 1927 թ. հոկտեմբերի 1-ից:

11. Հիմնարկութեանները կողմից մինչև այս վորոշման

հրատարակվելը շենքերի մասին կնքած պայմանագրերի այն մասը, վորը վերաբերում է շենքի վարձի չափին, յենթակա յե փոփոխութեան՝ համաձայն այս վորոշման:

12. Հանձնարարել ներքոյործողկումատին յերկու շաբաթվա ընթացքում հրատարակել հրահանգ այս վորոշումը կիրառելու մասին: (Որ. և Կարգ. Ժող., 1927 թ., № 15, հոդ. 101):

21. ԺՈՂԿՈՄՍՈՐՀԻ 1937 Թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 13-Ի «ՔԱՂԱՔԱՅՆԱՑՎԱԾ ՅԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՏՆԵՐԻ ՄԵՋ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈՒՆԱԾ ՇԵՆՔԵՐԻ ՎԱՐՁԻ ՄԱՍԻՆ» ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԳԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹՅԱՆԸ ՊԱՏԿԱՆՈՂ՝ ԱՅՂ ԳԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԲՈՒՆՎԱԾ ՇԵՆՔԵՐԻ ՎՐԱ ՏԱՐԱԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀեՍՀ ԺԿԽ 1937 թ. սեպտեմբերի 13-ի վորոշումը (ՀեՍՀ Որ. Ժող., 1927 թ. № 15, հոդ., 102)

Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը վորոշում է՝ Ժողկոմխորհի 1927 թ. սեպտեմբերի 13-ի «Քաղաքայնացված և մասնավոր տների մեջ հիմնարկութեանները բռնած շենքերի վարձի մասին» վորոշումը («Խորհ. Հայաստան» 1927 թ. նոյեմբերի 1-ին № 250) տարածել նաև այն շենքերի վրա, վորոնք պատկանում են զինվորական գերատեսչութեանը և բռնված են այլ գերատեսչութեանները կողմից, ընդունելով, լորպես նորմա, մեկ քառակուսի մետր տարածութեան համար 27-ից մինչև 40 կոպեկ վարձավճար:

22. ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ, ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՅԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՉԵՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾ ՏՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՎԱՐՁԻ ՄԱՍԻՆ

ՀեՍՀ Կեմագործկոմի և Ժողկոմխորհի 1928 թ. հուլիսի 13-ի վորոշումը

ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի 1928 թ. հունվարի 4-ի

«Բնակարանային քաղաքականութեան մասին» Վորոշման 11 հոդվածի (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1928 թ., № 6, հոդ. 49) հիման վրա Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհուրդը վորոշում են.—

Քաղաքային խորհուրդների, տրանսպորտի և արդյունաբերական ձեռնարկությունների կողմից՝ սկսած 1924 թ. կառուցված տները համար բնակարանավարձ է սահմանվում ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհուրդի 1928 թ. մարտի 10-ի «Քաղաքներում, գավառային ու գավառակային կենտրոններում և բանվորական ավաններում սահմանվող բնակարանային վարձի մասին» վորոշման (Որ. և Կարգ. Ժող., 1928 թ., № 4, հոդ. 31) համաձայն, ավելացնելով սահմանված կողարները 25%-ով: (Որ. և Կարգ. Ժող., 1928 թ./ի, № 11, հոդ. 113):

23. ՀԱՅՊԵՏՔԱՂՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԶՈՐԱՄԱՍԵՐԻ
ՀՐԱՄԱՍՏԻՆ ՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻՆ ԲՆԱԿԱՐԱՆՈՎ
ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1930 թ-վի մայիսի 31-ին

ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհուրդի 1930 թ. մայիսի 31-ի վորոշումը

Անդրկենտրոնականի և ԱԽՖՍՀ Ժողկոմխորհի 1929 թ. ոգոստոսի 19-ի «Անդրպետքաղվարչութեան մարմինների ու զորամասերի հրամկազմին ու աշխատակիցներին բնակարանով ապահովելու մասին» վորոշման համաձայն Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհուրդը վորոշում են.—

1. Պարտավորեցնել տեղական խորհուրդներին Հայպետքաղվարչութեան մարմինների անունով ամրացնել այն բնակարաններն ու առանձին սենյակները, վոր Հայպետքաղվարչութեան մարմինների և զորամասերի հրամկազմն ու աշխատակիցները զբաղեցնում են թե՛ կոմունալ մարմինների անմիջական ոգտագործութեան տակ գտնվող քաղա-

քայնացված բնակելի շենքերում¹ և թե՛ մասնավոր տներում՝ որենքով սահմանված կարգով կոմունալ Ֆոնդին հատկացված բնակելի շենքերի 1/3-ի հաշվին:

2. Նախորդ հոդվածում մատնանշված բնակարաններից և առանձին սենյակներից կազմել հատուկ Ֆոնդ Հայպետքաղվարչութեան մարմինների վարչա-գործառնական կազմի և հրամկազմի ու նրանց ընտանիքների բնակարանային կարիքները բավարարելու համար:

3. 2-րդ հոդ. մատնանշված Հայպետքաղվարչութեան բնակարանային Ֆոնդից ազատվող բնակարաններն ու առանձին սենյակները պետք է ոգտագործի Հայպետքաղվարչութեան իր աշխատակիցների և զորամասերի հրամկազմի կարիքները բավարարելու համար՝ բնակարանն ազատվելուց յերեք օրվա ընթացքում:

Այդ ժամանակամիջոցը լրանալուց հետո Հայպետքաղվարչութեան կողմից չոգտագործված՝ նրա անունով ամրացված բնակարաններն ու սենյակներն անցնում են տեղական խորհուրդների տրամադրութեան տակ և բաշխվում են նրանց հայեցողութեամբ, ընդհանուր կոմունալ Ֆոնդի ոգտագործման կարգով:

(ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող., 1929 թ. 2-րդ բաժին, № 3, հոդ. 32) — ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող. 1930 թ., № 8, հոդ. 141):

24. ԾԵՆՔԵՐԻ ՎԱՐՉԱՎՃԱՐՆԵՐԻ, ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՎԱՐՁԻ
ՅԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎՃԱՐՆԵՐԻ
ԺԱՄԿԵՏԱՆՅՄԱՆ ՏՈՒՅԺԻ ՉԱՓԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1938 թ. հուլիսի 3-ի վորոշումը
(Արձանագրություն № 22, կետ 11)

ԽՍՀ Միութեան ԿԳԿ և ԺԿԽ 1937 թ. սեպտեմբերի 14-ի «Հարկերի և վորչ հարկային վճարումների գանձման կանոնադրութեան 11-րդ հոդվածը փոփոխելու մասին» (ԽՍՀՄ

¹ «Թե՛ բնակարանային վարձակալական կողպերտով ընկերություններին պատկանող շենքերում» պարբերությունը հանված է ՀԽՍՀ Կենտրոնականի և Ժողկոմխորհի 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշմամբ (ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժողովածու 1938 թ. № 4, հոդ. 14):

Որ. Ժող., 1937 թ., № 10, հոդ. 259, ԽՍՀ Միության ԺԿԽ 1937 թ. սեպտեմբերի 14-ի «Տնտեսական մարմինների վճարումների ժամկետանցման, տույժի չափի մասին») (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1937 թ. № 66, հոդ. 260) վորոշումների համաձայն Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհուրդը վորոշում է.

1. Մահմանել, վոր կոմունալ ծառայությունների, բնակելի և վոչ բնակելի տների և շենքերի վարձի և այլ վճարումների ժամկետանցման դեպքում դանձվում է տույժ յուրաքանչյուր ժամկետանց որվա համար հետևյալ չափով.

ա) պետական, կոոպերատիվ և հասարակական ձեռնարկություններից ու կազմակերպություններից . . . 0,05% :

բ) առանձին քաղաքացիներից 0,1% :

2. Արգելել վճարումների ժամկետանցման համար սրայմանագրում տուժանք սահմանելը 1-ին հոդ. նշված տույժի փոխարեն կամ տույժի հետ միասին:

3. Այս վորոշմամբ.

ա) վերացնել ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհի 1932 թ. ապրիլի 16-ի «Կոմունալ ծառայությունների վերաբերյալ հաշիվները վճարելու կարգի և ժամկետների մասին» վորոշման 6-րդ հոդվածը (Որ. Ժող., 1932 թ., № 2, հոդ. 62).

բ) խնդրել Կենտրոնական վերացնել նաև ՀԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1921 թ. սեպտեմբերի 14-ի «Տեղական խորհուրդների տրանսպորտային և արդյունաբերական ձեռնարկություններին պատկանող շենքերի բնակարանավարձի ժամկետանցման տույժի մասին» վորոշումը (Որ. Ժող., 1931 թ., № 5, հոդ. 191/9) :

ՅԵՐՐՈՐԴ ՀԱՏՎԱԾ

ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅԱՆ ՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

25. ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1933 թ. մարտի 27-ի վորոշումը¹
(ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1933 թ., № 23, հոդ. 128)

Գիտական աշխատողներին առավել բեղմնավոր գիտական գործունեյության հնարավորություն ընձեռող բնակարանային պայմաններ ապահովելու համար ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ վորոշում են՝

1. Առաջարկել միութենական հանրապետությունների կառավարություններին մեկ ամսյա ժամկետում ընդհանուր որենքներ հրատարակել գիտական աշխատողների բնակարանային իրավունքների մասին, նախատեսելով նրանց մեջ, մասնավորապես, հետևյալ արտոնությունները.

ա) գիտական աշխատողներն իրավունք ունեն լրացուցիչ առանձին սենյակ ունենալու պարագմունքների համար, իսկ այդպիսին չլինելու դեպքում՝ լրացուցիչ տարածություն, վոչ պակաս 20 քառ. մետրի չափով.

բ) գիտական աշխատողների զբաղեցրած ամբողջ բնակելի տարածությունը (հիմնական և լրացուցիչ), անկախ նրա չափերից, հատուցվում է սովորական չափով.

¹ ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի վորոշման կապակցությամբ (ԽՍՀՄ Որ. Ժող. 1937 թ. № 69, հոդ. 314) այդ վորոշման մնացած մասը վերացված է (ԽՍՀՄ վորոշումների Ժող. 1933 թ. № 7, հոդ. 45) :

ե) մահացած գիտական աշխատողի ընտանիքը յերեք ամսվա ընթացքում պահպանում է իր իրավունքը նախկին ամբողջ բնակելի տարածության, նկատմամբ (հիմնական և լրացուցիչ), վճարելով նրա համար նույն ժամանակամիջոցում սովորական բնակվարձի չափով:

3. Պարտավորեցնել դատախազության մարմիններին ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ պաշտպանելու գիտական աշխատողների բնակարանային իրավունքները, անչեղորեն դատական պատասխանատվության յենթարկելով այդ իրավունքները խախտողներին:

26. ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1933 թ. հուլիսի 2-ի վարչումը

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1933 թ. մարտի 27-ի «Գիտական աշխատողների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին» վորոշման հիման վրա Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտարներին Խորհուրդը վարչում են՝

1. Իրավունք վերապահել գիտական աշխատողներին ունենալու իրենց պարապմունքների համար լրացուցիչ սենյակ, իսկ սենյակ չլինելու դեպքում, առնվազն 20 քառ. մետր լրացուցիչ բնակ. տարածություն:

[2 հոգվածը վերացված է ՀԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշմամբ (Որ. Ժող., 1938 թ., № 4, հոդ. 14)]:

3. Գիտական աշխատողի զբաղեցրած թե՛ հիմնական և թե՛ լրացուցիչ բնակարանային տարածության համար, անկախ նրա չափից, վճարվում է սովորական նորմաներով: (Լրացուցիչ մասը յենթակա չէ կրկնավճարի):

[4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, հոդ. վերացված են ՀԽՍՀ Կենտր. և Ժողովրդական 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշմամբ (Որ. Ժող., 1938 թ., № 4, հոդ. 14)]:

7. Մահացած գիտական աշխատողի ընտանիքին իրա-

վունք է վերապահվում 3 ամսվա ընթացքում ոգտագործել գիտական աշխատողի ամբողջ թե՛ հիմնական և թե՛ լրացուցիչ բնակարանային տարածությունը՝ վճարելով բնակարանի վարձը սովորական նորմաներով:

[8-րդ հոգվածը վերացված է ՀԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշմամբ (Որ. Ժող., 1938 թ., № 4, հոդ. 14)]:

9. Առաջարկել ՀԽՍՀ կոմբանկին և բնակարանային շինարարական կոոպերացիայի կենտրոնական վարչությունը՝ 1934 թ. պլանով նախատեսել գիտական աշխատողների համար կոոպերատիվ շենքերի կառուցում և միջնորդություն հարուցել Կենտրոնական Կոմունալ բանկի առաջ՝ համապատասխան վարկեր տրամադրելու:

10. Առաջարկել դատախազության մարմիններին՝ ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները գիտական աշխատողներին իրավունքները պաշտպանելու - համար: (Որ. և Կարգ. Ժող., 1933 թ., № 2, հոդ. 53):

27. ԳԻՏԱԿԱՆ, ԳԻՏԱ-ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ Ժողովրդական 1934 թ. հունվարի 13-ի վարչումից ԳԱՂՎԱԾՔ

(ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1934 թ., № 3, հոդ. 29)

13 հոդ.: Ասպիրանտները ոգտվում են գիտական աշխատողների համար սահմանված բոլոր արտոնություններից:

28. ԳՅՈՒՏԵՐԻ ՅԵՎ ՏԵՆԵԿԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գաղվածք ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1931 թ. ապրիլի 9-ի վարչումից (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1931 թ., № 31, հոդ. 181)

95. Ոգտակար գյուտերով իրենց ցույց տված գյուտարարներն ոգտվում են բնակարանային արտոնություններով գիտական աշխատողների հետ հավասար:

Ձեռնարկություններում ու հիմնարկություններում աշխատող ոգտակար գյուտերով իրենց ցույց տված գյուտաբարձները, յեթե բնակելի տարածություն չունեն կամ բնակվում են անբախարար պայմաններում, իրավունք ունեն սովյալ ձեռնարկության կամ հիմնարկության բնակարանային ֆոնդից բնակելի տարածություն ստանալ առաջին հերթին:

Արդյունաբերական կենտրոններում տեղական խորհուրդները գյուտարարների համար վորոչ բնակելի տարածություն պետք է բրոնիայի յենթարկեն:

105. Այս հատվածում նշված արտոնություններից (93—104 հոդվածներ) ոգտվում են հեղինակի վկայական ունեցող այն գյուտարարները, վորոնց գյուտերը փորձարկումից հետո ոգտակար են ճանաչված ԽՍՀ Միության Ժողովրդական անտեսության համար:

Տեխնիկական կատարելագործություններ առաջարկող անձերից նրանք, վորոնց առաջարկությունները խոշոր նշանակություն ունեն, արտոնություններից ոգտվում են գյուտարարների հետ հավասար:

29. ԳՐՈՂՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդային 1933 թ. հուլիսի 7-ի վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ., 1933 թ., № 43, հոդ. 252)

Գրողների բնակարանային պայմանների ապահովման համար, վորը կտա նրանց ավելի բեղմնավոր գրական գործունեության հնարավորություն, ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդային Գրողների Կոմիտեի վորոշում են՝

1. ԽՍՀՄ-ի Խորհրդային գրողների միության անդամներին իրենց բնակարանային իրավունքների վերաբերյալ հավասարեցնել գիտական աշխատողներին, տարածելով նրանց վրա ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1933 թ. մարտի 17-ի «Գիտական աշխատողների բնակարանային պայմանների բարելավման մասին» վորոշման ներգործությունը: (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1933 թ., № 23, հոդ. 128):

30. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ ԺԿԽ-ի 1933 թ. հոկտեմբերի 3-ի վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1933 թ., № 62, հոդ. 373)

ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1933 թ. հուլիսի 7-ի «Գրողների բնակարանային պայմանների բարելավման մասին» վորոշման (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1933 թ., № 43, հոդ. 252) ներգործությունը տարածել հանրապետական, յերկրամասային և մարզային խորհրդային կոմպոզիտորներին միությունների անդամների վրա, վորոնք հանրապետական Լուստողիմատի իրավասության ներքո յեն գտնվում:

31. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԲԱՐԵԼԱՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1933 թ. դեկտեմբերի 14-ի վորոշումը (ՀԽՍՀ Որ. Ժող., 1933 թ., № 7, հոդ. 114)

ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1933 թ. հուլիսի 7-ի՝ «Գրողների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին» (Որ. և Կարգ. Ժող., 1933 թ., № 43, հոդ. 252) և ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1933 թ. հոկտեմբերի 2-ին՝ «Խորհրդային կոմպոզիտորների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին» (Որ. և Կարգ. Ժող., 1933 թ., № 62, հոդ. 373) վորոշումների հիման վրա, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը վորոշում են՝

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1933 թ. հուլիսի 2-ի՝ «Գիտական աշխատավորների բնակարանային պայմանները բարելավելու

լու մասին» վորոշումն (Որ. և կարգ. ժող., 1933 թ.,
№ 2, հոդ. 53) ամբողջութեամբ տարածել նաև ՀԽՍՀ խոր-
հրդային գրողների և կոմպոզիտորների միութեանների
անդամների վրա:

ՉՈՐՐՈՐԿ ԿԱՏՎԱԾ

ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ

32. ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ կոմունալ տնտեսութեան ժողկոմատի և Արդարադատ-
տութեան ժողկոմատի 1940 թ. ապրիլի 17-ի հրահանգը

1. Բնակելի շենքերի վարձակալներն իրավունք ունեն
փոխանակել իրար հետ իրենց ոգտադործման տակ գտնվող
բնակելի շենքերը, փոխանցելով իրար այն իրավունքներն ու
պարտականութեանները, վորոնք բղխում են այդ շենքերի
վարձակալութեան մասին վարձատուների հետ կնքած պայ-
մանագրերից:

Փոխանակումը կարող է տեղի ունենալ յերկու-յերեք և
ավելի բնակ-շենքերի վարձակալների միջև:

2. Բնակելի շենքեր փոխանակելու իրավունք ունեն՝

ա) նրանք, ովքեր շենք են վարձել տեղական խոր-
հուրդների, պետական հիմնարկութեանների, ձեռնարկու-
թեանների և հասարակական կազմակերպութեանների տնե-
րում, նաև այն տներում, վորոնք պատկանում են առան-
ձին քաղաքացիներին կառուցման իրավունքի կամ անձնա-
կան սեփականութեան իրավունքի հիման վրա:

բ) այն անձերը, վորոնք վարձել են տեղական խոր-
հուրդներին պատկանող փոքր տներ (բնակելի տարածու-
թեամբ՝ վոչ ավելի քան 60 քմ.) այն պայմանով, վոր վար-
ձակալական պայմանագրով նախատեսված իրավունքները
և պարտականութեանները կարող են փոխանցվել:

3. Բնակելի շենքերի փոխանակման իրավունք չունեն՝

ա) ժամանակավոր բնակիչները և յենթավարձակալները:

բ) տնային աշխատողները, վորոնք բնակելի տարածություն են ստացել միայն աշխատանքային պայմանագրի գործողության ժամանակի սահմանում:

գ) այն անձերը, վորոնք ապրում են հյուրանոցներում, պետական հիմնարկներ, ձեռնարկություններ, հասարակական կազմակերպությունների և ուսումնական հաստատությունների հանրակացարաններում:

դ) վարձակալներն այն ամառանոցների, վորոնք մըտնում են տեղական խորհուրդների, պետհիմնարկների, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունների ֆոնդի մեջ:

ե) ամառանոցների անձնական սեփականատերերը և կառուցողներն ու այդ ամառանոցների վարձակալները:

4. Ձի թույլատրվում վարձակալին իր զբաղեցրած բնակարանը փոխանակելու,

ա) յեթե վարձակալը, վորը բնակարան է ստացել աշխատանքային պայմանագրի համաձայն պետական հիմնարկի, ձեռնարկության և հասարակական կազմակերպության տան մեջ, կամենում է փոխանակել բնակարանն այնպիսի անձի հետ, վորը չի աշխատում նույն հիմնարկում, ձեռնարկության կամ կազմակերպության մեջ:

բ) յեթե բնակիչները վարձակալը, արձակված լինելով աշխատանքից, յենթակա յե վտարման պետական հիմնարկի, ձեռնարկության և հասարակական կազմակերպության տնից առանց այլ բնակարան ստանալու:

գ) յեթե փոխանակող կողմերից մեկը իրավական անձ է:

5. Բնակարանների փոխանակությունը կարող է տեղի ունենալ այն վարձակալների միջև, վորոնք ապրում են՝

ա) միևնույն տնային կառավարչության սահմաններում:

բ) զանազան տնային կառավարչություններում՝ միևնույն քաղաքի սահմաններում:

գ) այլ քաղաքներում, բանվորական և ամառանոցային ավաններում:

6. Փոխանակության որչեկտ կարող է լինել այնպիսի բնակարանը, վորը վորոշակի ու կոնկրետ է և գտնվում է փոխանակող անձի ոգտադորժման տակ (ամբողջ սենյակը, կամ սենյակի վորոշ մասը):

7. Բնակելի տարածության փոխանակման ժամանակ պետք է լինի ընտանիքի մասին ապրող չափահաս բոլոր անդամների գրավոր համաձայնությունը, նաև նրանցից ժամանակավորապես բացակայողների համաձայնությունը (6 ամսվա ընթացքում, բրոնյա լինելու դեպքում կամ ԲԳ կարմիր Բանակում և ԲԳ կարմիր Նավատորմում գտնվելու դեպքերում):

Սենյակի մի մասի, միջանցիկ սենյակի, կամ այնպիսի սենյակի, վորի մուտքն անցնում է այլ սենյակով, փոխանակում չի կարող տեղի ունենալ, յեթե չկա գրավոր համաձայնություն այն անձերի, վորոնք ապրում են վերև հիշված սենյակներում և չեն մասնակցում փոխանակման մեջ: Խնամակալության տակ գտնվող անձերի բնակելի տարածության փոխանակման դեպքում պետք է լինի տեղական խնամակալական որդանի գրավոր համաձայնությունը:

8. Բնակտարածության փոխանակումը ձևակերպվում է՝

ա) տեղական խորհուրդների բնակարանային որդաններին որդերներով, յեթե կողմերից վորևե մեկն ապրում է տեղական խորհուրդների տանը և յեթե մնացած փոխանակող կողմերն ունեն գրավոր թույլտվություն համապատասխան կազմակերպություններից ու անձերից (հավելված № 2):

բ) պետական հիմնարկների, ձեռնարկությունների ու հասարակական կազմակերպությունների գրավոր կարգադրություններով (որդերներով), յեթե բոլոր փոխանակող կողմերն ապրում են պետհիմնարկների, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունների տներում ու ներկայացնում են գրավոր կարգադրություններ փոխանակման մասին (հավելված № 1):

գ) սեփականատերերի, կառուցողների և վարձակալների:

րի գրավոր թույլտվությամբ, յեթե փոխանակվում է այնպիսի բնակելի տարածութուն, վորը գտնվում է անձնական սեփականատերերի, կառուցողների կամ առանձին քաղաքացիների կողմից վարձված տներում:

9. Փոխանակման թույլտվությունը պետք է ներկայացնեն հետևյալ անձերը.

ա) տեղական խորհուրդների տներում ապրողները՝ համապատասխան բնակվարչություններից կամ խորհուրդներից, կայազորներին ամրացված շենքերում ապրողները՝ համաձայն Միութենական Ժողկոմխորհի 1938 թ. հոկտեմբերի 21-ի վորոշման, նույնպես բնակվարչություններից, ներկայացնելով միաժամանակ համապատասխան կայազորների պետերից գրավոր թույլտվություն.

բ) պետական հիմնարկների, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունների տներում ապրողները՝ վերջիններին ղեկավարներից.

գ) անձնական սեփականատերերի, կառուցողների կամ առանձին քաղաքացիների կողմից վարձված տներում ապրողները՝ այդ սեփականատերերից, կառուցողներից և վարձակալներից:

10. Բնակարանների վարձակալները փոխանակելու թույլտվություն ստանալու համար պարտավոր են ներկայացնել պատշաճ կերպով վավերացված անկետա (հավելված № 2) և անհրաժեշտ դեպքերում այդ անկետայում հիշված լրացուցիչ փաստաթղթերը:

11. Բնակարանների փոխանակության որդերները տրվում են ըստ փոխանակողների ընտրության այն տնային կառավարչությունից, վորի ռայոնում գտնվում է փոխանակվող որդեկաներից մեկն ու մեկը, կամ պետհիմնարկների, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունների կողմից, յեթե փոխանակվող բնակարանները գտնվում են նրանց պատկանյալ տներում:

12. Տեղական խորհուրդների բնակվարչությունները, պետհիմնարկները, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունները, նմանապես անձնական սեփականատերերը, կառուցողները և տների վարձակալներն իրա-

վունք ունեն թույլ չտալ իրենց տներում գտնվող բնակարանների փոխանակությունը միայն հետևյալ դեպքերում.

ա) յեթե փոխանակությունն ունի սպեկուլացիայի կամ կեղծ բնույթ.

բ) յեթե դատարանում հայց է հարուցված փոխանակվող շենքի վերաբերյալ պայմանագրի վերացման կամ նրա պայմանների փոփոխման մասին.

գ) յեթե փոխանակության հետևանքով ստացվում է 5 քառ. մետրից պակաս մի անձի համար, մինչդեռ դրանից առաջ այդ նույն բնակարանում յուրաքանչյուր անձին ընկնում էր ավելի տարածություն.

դ) յեթե փոխանակողը պարտք ունի բնակվարձի և տնային տնտեսության այլ վճարումների վերաբերյալ (մինչև այդ պարտքերի մարումը).

ե) յեթե վարձակալի փոխանակելի բնակարանում, վորը գտնվում է տեղական խորհրդի տանը, կա ավելորդ տարածություն, իբրև առանձին սենյակ և յենթակա յե բնակեցման համաձայն ԽՍՀ Միության Կենտրոնի կողմից և Ժողկոմխորհի 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի վորոշման 27 հոդ. (Որ. Ժող., 1937 թ., № 69, հոդ. 314).

զ) յեթե այս հրահանգի 7-րդ պարագրաֆում հիշատակված անձերի համաձայնությունը չկա փոխանակության մասին:

13. Այս հրահանգի 2-րդ պարագրաֆում թված անձերը, վորոնք մերժում են ստանում իրենց զբաղեցրած բնակելի շենքերի փոխանակության մասին, կարող են բողոքարկել դատական կարգով.

ա) բնակվարչությունների մերժումը տեղական խորհուրդների տներում գտնվող բնակարանների փոխանակության վերաբերյալ.

բ) պետհիմնարկների, ձեռնարկությունների և հասարակական կազմակերպությունների մերժումն այն բնակելի տարածության վերաբերյալ, վոր վարձակալներն ստացել են նրանց տներում վոչ աշխատանքային պայմանագրով, այլ փոխանակության, տեղափոխության և այլ կարգով.

գ) անձնական սեփականատերերի և կառուցողների մեր-

Ժուժը նրանց տներում զբաղեցրած բնակելի տարածության վերաբերյալ:

դ) այս հրահանգի 7-րդ պարագրաֆում հիշատակված անձերի և խնամակալության որդանի մերժումը:

14. Պետահիմնարկի, ձեռնարկության և հասարակական կազմակերպության մերժումն այնպիսի բնակելի տարածության վերաբերյալ, վրը վարձակալը զբաղեցրել է աշխատանքային պայմանագրի կապակցութեամբ, կարելի չէ բողոքարկել միայն վարչական կարգով այն որդանին, վորին յենթարկվում է տնտեսութունը կամ տունը վարձող հիմնարկը, ձեռնարկութունը կամ կազմակերպութունը:

15. Փոխանակութունը կեղծ է համարվում, յետքի փոխանակության անվան տակ կատարվում է բնակելի տարածության դիջում:

16. Բնակարանի փոխանակության համար դրամ կամ այլ արժեքներ տալն ու ստանալը հետապնդվում է քրեական կարգով, ինչպես բնակարանների և սենյակների առ ուժախոս (Քր. Որ. 122 հոդ.):

17. Բնակելի տարածության փոխանակութունն որինական ուժ է ստանում այն մոմենտից, յերբ փոխանակող կողմերն ստանում են այս հրահանգի 8-րդ պարագրաֆում հիշված փաստաթղթերը: Այդ փաստաթղթերը չեղյալ համարելը թույլատրվում է միայն դատական կարգով:

18. Փոխանակության որդերներ տալու համար փոխանակող կողմերից վոչ մի վճար չի գանձվում:

19. Փոխանակող կողմերը մինչև փաստորեն տեղափոխվելը պարտավոր են համապատասխան տնային կառավարչութուններին տալ ստացականով փոխանակության որդերները, վորոնք հանդիսանում են միակ որինական հիմքը փոխանակած բնակարանն զբաղեցնելու համար:

Փոխանակողները նմանապես պարտավորվում են փոխանակվող տարածության վերաբերյալ պայմանագրի վրա մակագրութուն կատարել այն մասին, վոր հանձնում և վերցնում են իրենց վրա այն բոլոր իրավունքներն ու պարտականութունները, վորոնք բղխում են այդ պայմանագրերից:

Այն անձերը, վորոնք կզբաղեցնեն բնակելի տարածութունն առանց հիշված փաստաթղթերը տնային կառավարչությանը ներկայացնելու, պետք է համարվեն ինքնազուլու տեղափոխվողներ և յենթարկվեն վտարման զբաղեցրած բնակարանից 7 որվա ընթացքում, սկսած տեղափոխության մոմենտից, իսկ այդ ժամկետն անցնելու դեպքում, դատամանտից, իսկ այդ ժամկետն անցնելու տարածութուն տրամական կարգով՝ առանց այլ բնակելի տարածութուն տրամադրելու:

20. Տնային կառավարչութունները կամ համապատասխան պետահիմնարկները, ձեռնարկներն ու հասարակական կազմակերպութունները, նմանապես չահադրված անկազմակերպութունները, կարող են պահանջել դատական կարգով անվավեր համարել փոխանակութունը, վորը կատարվել է սպեկուլատիվ նպատակով, կեղծութեամբ, և պահանջել նման փոխանակության մեջ մասնակցողներին տեղափոխել կրկին իրենց նախկին բնակարանները:

21. Ժամանակավոր ապրողները և տնային աշխատողները, վորոնք չեն ազատում իրենց բնակելի տարածութունը փոխանակվող բնակարաններում, կարող են վտարվել փոխանակողների կողմից դատական կարգով, առանց այլ բնակարան տրամադրելու:

Յենթավարձակալները, վորոնք ապրում են փոխանակվող բնակարանում, չեն կարող յենթարկվել վտարման յենթավարձակալական պայմանագրի ժամկետի ընթացքում, յետքի չկան վտարման այլ որինական հիմունքներ:

22. Կոմտնոտող կոմատի և Արդժողկոմատի 1937 թ. մայիսի 15-ի հրահանգը «Բնակարանների փոխանակության կարգի և պայմանների մասին» համարել չեղյալ:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎՏԱՐՈՒՄ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻՑ

33. ԲԱՆՎՈՐԱ-ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ՇԱՐ-
ՔԵՐՈՒՄ ԶԳՏՆՎՈՂ ԱՆՁԵՐԻՆ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՅԵՎ ԾՈՎԱՅԻՆ
ԳՈՐԾԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻՆ ՊՍՏԿԱՆՈՂ
ՏՆԵՐԻՑ ՎՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և ժողովրդական
1931 թ. ոգոստոսի 17-ի վարչառամբ
(ԽՍՀՄ Որ. ժող., 1931 թ., № 53, հոդ. 342)

I

ԽՍՀ Միության Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և
Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհուրդը վարչառամ են՝

1. Ռազմական և ծովային գործերի ժողովրդական կո-
միտարիատի մարմիններին իրավունք և վերապահվում իրենց
պատկանող տներին, տարվա բոլոր ժամանակներին վար-
չական կարգով վտարել այն բոլոր անձերին, վորոնք չեն
գտնվում Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր Բանակի շար-
քերում:

Վարչական վտարման իրավունքը տարածվում է Ռազ-
մական և ծովային գործերի ժողովրդական կոմիտարիա-
տին հատկացված բոլոր տների վրա, անկախ այն հան-
գամանքից, թե ինչ հիմունքներով են տրամադրված յեղել
(ազգայնացում, ամբացում, կառուցման իրավունք, վար-
ձակալություն):

2. Տեղական խորհուրդները պարտավոր են վտարվող
բանվորներին, ծառայողներին և աշխատավորներին այլ կա-
տեգորիաներին բնակության համար պետքական տարածու-

թյուն տրամադրել տվյալ վայրում գոյություն ունեցող
նորմաներով, ըստվորում, Բանվորա-գյուղացիական Կար-
միր Բանակի յերկարատև արձակուրդի և պահեստի պետ-
կազմի անձերի, նույնպես և Ռազմական և ծովային գոր-
ծերի ժողովրդական կոմիտարիատի թուշկառուներին բնա-
կելի տարածություն պետք է տրամադրվի առաջին հեր-
թին:

3. Աշխատավորները վտարվում են վտարման մասին
հայտարարվելու որից սկսած 2 ամսվա ընթացքում, ան-
կախ այն հանգամանքից, թե տեղական խորհուրդը վտար-
վողին մատնանչված ժամանակամիջոցում բնակելի տարա-
ծություն տրամադրել է, թե վոչ:

Անաշխատ տարբերին պատկանող անձերի վտարումը
կատարվում է վտարման մասին հայտարարելու որից սկը-
սած յոթ ու անցնելուց հետո՝ առանց բնակելի տարածու-
թյուն տրամադրելու:

4. Ուրիշ վայր ծառայության փոխադրվող Բանվորա-
գյուղացիական Կարմիր Բանակի կադրային պետկազմի ան-
ձերը պարտավոր են նոր ծառայության տեղում բնակելի
տարածություն ստանալու որից սկսած մեկ ամսվա ընթաց-
քում ազատել Ռազմական և ծովային գործերի ժողովրդա-
կան կոմիտարիատի տներում գրադեցրած բնակարանը
(1 հոդ.) և հանձնել այն վերջինիս մարմիններին:

Մատնանչված ժամանակամիջոցում այդ բնակարանները
չազատող բոլոր անձերը յենթակա յեն անհապաղ վարչա-
կան վտարման, առանց բնակելի տարածություն տրամա-
դրելու:

5. Վտարումը կատարում են միլիցիայի մարմինները,
կայազորի պետի կողմից տեղական խորհուրդներին տըր-
վող ցուցակներով:

6. Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր Բանակի կադրա-
յին պետկազմի անձերի և նրանց հետ միատեղ բնակվող
նրանց ընտանիքի անդամների հեռանալու հետևանքով մու-
նիցիպալ Փոստի տներում ապատված ամբողջ բնակելի տա-

դրվածն մասնավորապես նա
— դա՛մ մասնավորապես — այդ ժամ

— ու ինչպե՛ս կարող են կայացրել պետերի տրամադրու-
թյան տակ և բնակեցվում է վերջիններիս ցուցումով:

— ամբ միջմանուկացոյցի վտայգասյնայ մ
— դժ միջմանուկացոյցի վտայգասյնայ մ

II.

— ու ինչպե՛ս կարող են կայացրել պետերի տրամադրու-
թյան տակ և բնակեցվում է վերջիններիս ցուցումով:

7. Առաջարկել Ռազմական և ծովային գործերի ժողովրդական կոմիտեի անհատական սահմանել իր տնտեսական տակ գտնվող բնակելի ֆոնդը (1 հոդ.) ոգտագործման այնպիսի կարգ, ըստ վորի պետկազմի հանրակացարանների բնակարանները հատկացվեն վորոչ պաշտոններին, և վոչ թե առանձին ղինվորական ծառայողներին:

8. Առաջարկել միութենական հանրապետությունների կառավարություններին. ա) պարտավորեցնել տեղական խորհուրդներին յերեք ամսվա ընթացքում այս վորոշման կարգով իրականացնել Ռազմական և ծովային գործերի ժողովրդական կոմիտեի տները այն բոլոր անձերի վտարումը, վորոնք այդ ժամանակ չեն գտնվի Բանվորա-դուրացիական կարմիր Բանակի շարքերում. բ) մեկ ամսվա ընթացքում իրենց որենտրությունը համաձայնեցնել այս վորոշման հետ:

9. Վերացնել.

ա) ԽՍՀ Միության կենտրոնական Գործադիր կոմիտեի և ժողովրդական կոմիտեի Նորհրդի 1925 թ. հոկտեմբերի 16-ի վորոշումը՝ Բանվորա-դուրացիական կարմիր Բանակի շարքերում կամ Ռազմական և ծովային գործերի ժողովրդական կոմիտեի հիմնարկություններում չծառայող անձերի գործանցային շենքերից վտարելու մասին (ԽՍՀ Միության Որ. ժող., 1925 թ., № 75, հոդ. 560).

բ) ԽՍՀ Միության կենտրոնական Գործադիր կոմիտեի և ժողովրդական կոմիտեի Նորհրդի 1928 թ. փետրվարի 15-ի վորոշումը՝ Ռազմական և ծովային գործերի ժողովրդական կոմիտեի մարմիններին նրանց ամբողջական տները վարչական կարգով վտարելու իրավունք վերապահելու մասին (ԽՍՀ Մ Որ. ժող., 1928 թ., № 13, հոդ. 110):

34. ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ ՈՐԳԱՆՆԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՆԵՐԻՑ ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ ՈՐԳԱՆՆԵՐՈՒՄ ՅԵՎ ԶՈՐԳԵՐՈՒՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԶԳՏՆՎՈՂ ԱՆՁԵՐԻՆ ԱՐՏԱԲՆԱԿԵՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀ Մ Ժողկոմխորհի 1939 թ. սեպտեմբերի 22-ի վորոշումը (Որ. ժող., 1939 թ., № 53, հոդ. 462)

ԽՍՀ Մ իրության ժողովրդական կոմիտեի Նորհրդի ղը վորոշում է՝

1. ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ որդաններին և գործերին իրավունք վերապահել վարչական կարգով, առանց բնակելի տարածություն հատկացնելու, տարվա ամեն մի ժամանակ ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ պատկանող տները արտաբնակեցնել ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ որդաններում և գործերում ծառայության մեջ չգտնվող անձերին:

Ծանոթություն 1. Վարչական արտաբնակեցման իրավունքը տարածվում է ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ հատկացված բոլոր տների վրա, անկախ այն բանից, թե ինչ հիմունքներով են այդ տները հատկացված (պետականացում, կառուցելու իրավունք, կապալներ և այլն):

Ծանոթություն 2. Սույն վորոշումը չի տարածվում թոշակառուների վրա, Բանվորա-դուրացիական կարմիր Բանակի և ԲԳՌԾՆ շարքերն իսկական ղինվորական ծառայության կանչված, արտասահման, Արկտիկա և Հեռավոր արևելք գործուղված անձերի ընտանիքների վրա, այն աշխատողների վրա, վորոնք կառավարություն վորոշմամբ ՆԳԺԿ-ի սխտեմից այլ սխտեմներ են փոխադրվել, ինչպես նաև այն անձերի վրա, վորոնք բնակելի տարածություն են ստացել մինչև այդ տները ՆԳԺԿ-ի որդաններին հանձնելը:

[ԽՍՀ Մ Ժողկոմխորհի 1940 թ. հունվարի 3-ի վորոշումը (ԽՍՀ Մ Որ. ժող., 1940 թ., № 2, հոդ. 30)]:
2. Թույլատրել ԽՍՀ Մ ՆԳԺԿ-ին՝ արտաբնակեցումը կատարել արտաբնակեցման յենթակա քաղաքացիներին գրա-

վոր ձեռով հայտարարելու որից յերկու ամիս անցնելուց հետո:

3. Միլիցիայի որդանների վրա դնել սույն վորոշման 1-ին հոդվածում հիշատակված անձերի արտաբնակեցումը:

ՀՐԱՀԱՆԳ

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1931 թվի ոգոստոսի 17-ի՝ Ռազմական և Ծովային գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի և մարմիններին պատկանող տներից Բանվոր-գյուղացիական Կարմիր Բանակի շարքերում չգտնվող անձերին վտարելու վերաբերյալ վորոշումը կիրարկելու մասին:

Հաստատված է ՀՍՍՀ Ժողովրդական կողմից 1931 թ. դեկտեմբերի 2-ին.

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական 1931 թ. ոգոստոսի 17-ի Ռազմական և Ծովային Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի մարմիններին պատկանող տներից Բանվոր-Գյուղացիական Կարմիր Բանակի շարքերում չգտնվող անձերին վտարելու մասին՝ (ՍՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող., 1931 թ., № 53, հոդ. 342) վորոշումը գործնականապես իրականացնելու նպատակով՝ Ժողովրդական Կոմիտեի ներքին Խորհուրդն առաջարկում է ՀՍՍՀ բոլոր քաղխորհուրդներին և շրջագործկոմներին՝ հիշյալ վորոշումը կիրառելիս դեկավարվել հետևյալ սկզբունքներով.

1. Միութենական որենքի համաձայն՝ Ռազմական և Ծովային Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի մարմիններն իրավունք ունեն իրենց պատկանող տներից տարվա բոլոր ժամանակներին վարչական կարգով վտարել բոլոր այն անձերին, վորոնք չեն գտնվում Բանվոր-Գյուղացիական Կարմիր Բանակում. վտարման այդ իրավունքը տարածվում է ռազմական դերատեսչության հատկացված բոլոր տների վրա՝ անկախ նրանից, թե ինչ հիմունքներով են այդ աները գտնվում Ռազմական և Ծովային Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեի տրամադրության տակ (ազգայնացում, ամրացում, կառուցման իրավունք, վարձակալություն):

2. Վտարվող բանվորներին, ծառայողներին, և աշխատավորներին այլ կատեգորիաներին քաղխորհուրդներն ու

շրջագործկոմները տրամադրում են սանիտարական տեսակետից բնակության համար պետքական տարածություն՝ վտարելու պահին վտարվողի ունեցած բնակելի տարածությունից վոչ պակաս չափով:

Յեթե վտարվողը պատկանում է հրամկազմին և գտնվում է յերկարատև արձակուրդում կամ Բ.-Գ. Կարմիր Բանակի պահեստում, կամ թե ռազմական դերատեսչության թոշակառու յե, ապա նրան բնակելի տարածություն է տրամադրվում առաջին հերթին:

Աշխատավորները վտարվում են՝ նրանց վտարելու մասին հայտարարությունը տալու պահից յերկու ամսվա ժամանակամիջոցը լրանալուց հետո, անկախ այն հանգամանքից, թե քաղխորհուրդը կամ շրջագործկոմը հիշյալ ժամանակամիջոցում վտարվողին տրամադրում է բնակելի տարածություն, թե վոչ:

Յեթե վտարվողը պատկանում է անաշխատ կատեգորիային, ապա վտարումն ի կատար է ածվում վտարելու մասին հայտարարելուց հետո 7 որվա ընթացքում, առանց բնակելի տարածություն տրամադրելու:

4. Բնակարաններից վարչական կարգով վտարման յենթակա յեն նաև Բ.-Գ. Կարմիր Բանակի կազմային հրամկազմին պատկանող անձերը, վորոնք փոխադրված լինելով այլ վայր, ծառայության նոր տեղում բնակելի տարածություն ստանալու որից մեկ ամսվա ընթացքում չեն ազատում իրենց կողմից բռնած տարածությունը ռազմական դերատեսչության պատկանող տներում (հոդ. 1). հիշյալ անձերը վտարվում են, առանց նրանց բնակելի տարածություն հատկացնելու:

5. Այս հրահանգով նախատեսված անձերի վտարումն ի կատար են ածում միլիցիայի մարմիններն այն ցուցակներով, վոր կայազորի պետերը ներկայացնում են քաղխորհուրդներին և շրջագործկոմներին:

6. Յեթե Բ.-Գ. Կարմիր Բանակի կազմային հրամկազմին պատկանող անձերին, այլև նրանց հետ ապրող անձերին այլ վայրեր տեղափոխելու հետևանքով քաղաքայնացված ֆոնդի տներում բնակելի տարածություն է ազատվում, ապա քաղաքային խորհուրդներն ու շրջագործկոմները պար-

տալոր են ամբողջ բնակելի տարածությունը հանձնել կա-
յազորի պետերին ի անորինություն: Այդ տարածությունը
բնակութեան համար տրամադրվում է կայազորի պետերի
ցուցումներով:

7. Գաղտնի հուշերը և շրջադրձկումները պարտաւոր
են այս հրահանգում սահմանված կարգով յերեք ամսվա
ընթացքում ուղարկելու դերատեսչութեան պատկանող անե-
րից վտարել այն անձերին, վորոնք այդ միջոցին այլևս ԲԳ
Կարմիր Բանակում չեն գտնվում:

8. Այս հրահանգի հրատարակութեամբ վերացվում են
բոլոր այն վորոշումները, վորոնք վերաբերում են ուղ-
մական դերատեսչութեան պատկանող աներից բնակվող ան-
ձերին վտարելուն:

9. Պարտավորեցնել Հանրապետութեան դատախազին
հսկելու այս հրահանգի կիրարկման վրա:

36. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ՇԵՆՔԵՐԻՑ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻ ԱՆՁԵՐԻՆ ՎՏԱՐԵԼՈՒ ՅԵՎ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻՆ ԲՆԱԿԵՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ¹

ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողկոմխորի 1931 թ. փետրվարի
13-ի վորոշումից (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող., 1931 թ.,
№ 10, հոդ. 110)

ԽՍՀ Միութեան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և
Ժողովրդական Կոմիտեի Խորհուրդը վորոշում են.

1. Հաղորդակցութեան ճանապարհների Ժողովրդական

¹ ԽՍՀՄ Ժողկոմխորի կողմից 1931 թ. սեպտեմբերի 7-ի վորոշման
պարզաբանմամբ ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողկոմխորի 1931 թ. փե-
տրվարի 13-ի «Տրանսպորտի մարմիններին պատկանող շենքերից տրանս-
պորտին կողմնակի անձերին վտարելու և տրանսպորտի աշխատողներին
բնակեցնելու մասին» վորոշումը (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժողով., 1931 թ.,
№ 10, հոդ. 110) տարածվում է նաև ԽՍՀՄ Ներքործողկոմատին կից
Խճուղային ճանապարհների գլխավոր վարչութեան և նրա որդանների՝
միութեանական ճանապարհների և ավտոնոմ ճանապարհություն-
ների խճուղային ճանապարհային որդանների և յերկրային, մարզային
ճանապարհային բաժիններին պատկանող բնակարանային շենքերի վրա:
[Տե՛ս ԽՍՀՄ Ժողկոմխորի 1938 թ. նոյեմբերի 2 վորոշումը այս մա-
սին: (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժողովածու, 1938 թ., № 50, հոդ. 281)]:

կոմիտարիատի և Ջրային տրանսպորտի Ժողովրդական կո-
միտարիատի՝ մարմիններին իրավունք է տրվում տրանս-
պորտին պատկանող աներից տարվա բոլոր յեղանակներին
վարչական կարգով վտարել տրանսպորտի հետ վոչ մի առըն-
չություն չունեցող կամ նրա հետ կապը կորցրած անձերին:

Վարչական վտարման իրավունքը տարածվում է ինչպես
տրանսպորտին հատկացված հողերի վրա յեղած կառուց-
ված շենքերի մեջ գտնվող շենքերի, նույնպես և քաղաքային
կամ այլ նշանակութեան հողերի վրա յեղած կառուցված ք-
ների մեջ գտնվող շենքերի վրա, անկախ նրանից, թե ինչ
հիմունքներով են այդ կառուցումներն ու շենքերը հատկաց-
ված տրանսպորտին (ամբողջում, կառուցման իրավունք,
վարձակալություն)²:

2. Տրանսպորտի մարմինները պարտավոր չեն վտար-
վողներին ուրիշ բնակելի տարածություն տրամադրել:

3. Տեղական խորհուրդները պարտավոր են վտարվող
բանվորներին, ծառայողներին և աշխատավորներին ուրիշ
կատեգորիաներին բնակութեան համար պետական տարա-
ծություն տրամադրել տվյալ վայրում գոյություն ունեցող
նորմաների համաձայն: Այն աշխատավորները կատեգորիա-
նորի ստույգ ցուցակը, վորոնց բնակելի տարածու-
թյուն պետք է տրամադրվի, սահմանվում է միութեանական
ճանապարհությունների որոնադրութեամբ:

4. Տեղական խորհուրդները պարտավոր չեն բնակելի
տարածություն տրամադրել այն վտարվողներին, վորոնք
առանց վարչութեան համաձայնութեան դադարել են տրանս-
պորտի վրա աշխատելուց կամ վտարվել են՝ աշխատանքա-
յին կարգապահությունը խախտելու համար կամ հանցա-
գործություն կատարելու հետևանքով:

¹ Այժմ՝ Մովսիսի նախտորմիչի Ժողկոմատ և Ջրային նախտոր-
միչի Ժողկոմատ:

² Այս վորոշումը չի տարածվում այն աների վրա, վորոնք ճանա-
պարհների հաղորդակցութեան Ժողովրդական կոմիտարիատի կողմից
ձեռք են բերված դեման կամ վարձակալական սկզբունքով 1931 թ. փե-
տրվարի 13-ի վորոշումից առաջ: [Տե՛ս ԽՍՀՄ Կենտրոնական 1933 թ.
մարտի 27-ի հրահանգը (ԽՍՀՄ Որ. և Կարգ. Ժողովածու, 1933 թ.,
№ 23, հոդ. 132)]:

5. Չինվորական ծառայողներին և նրանց ընտանիքներին վտարելու դեպքում պահպանվում են Բանվորա-զյուզացիական Կարմիր Բանակի զինվորական ծառայողների և զինապարսնների ու նրանց ընտանիքների համար գոյություն ունեցող արտոնությունների սրենադրբով նախատեսված կանոնները:

Հաշմանդամության կամ խեղանդամության պատճառով ազատված աշխատողներին կարելի չի վարչական կարգով վտարել՝ նրանց ապրելու համար պիտանի բնակելի շենք հասկացնելու պայմանով միայն: [1938 թ. սեպտեմբերի 22-ի վորոչումը (ՍՄՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող., 1938 թ., № 43, հոդ. 252)]:

6. Վտարումը կատարվում է վտարման յենթակա քաղաքացուն այդ մասին դրավոր ձևով հայտնելուց յերկու ամիս անցնելուց հետո: [1938 թ. փետրվարի 13-ի վորոչումից (ՍՄՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող., 1938 թ., № 7, հոդ. 45)]:

7. Տրանսպորտի մարմինները, աշխատավորներին վտարելու դեպքում, պարտավոր են տրանսպորտային միջոցներ կամ յերկաթուղային և ջրային ճանապարհներով ձրի մեկնելու իրավունք տալ ինչպես իրեն վտարվողին, նույնպես և նրա հաշվով պահվող ընտանիքի անդամներին և տնային իրերի ձրի փոխադրության իրավունք տալ՝ ընտանիքի գլխին 240 կիլոգրամից և նրա հաշվին ապրողներից յուրաքանչյուրին 80 կիլոգրամից վոչ ավելի չավով:

[1938 թ. փետրվարի 13-ի վորոչումը (ՍՄՀՄ Որ. և Կարգ. Ժող., №7, հոդ. 45)]:

8. Տրանսպորտի մարմիններն իրավունք ունեն վարչական կարգով տեղափոխել նաև տրանսպորտի բանվորներին ու ծառայողներին այն դեպքում, յերբ այդ տեղափոխությունը ծագում է այն աշխատողներին աշխատանքի վայրում բնակարան տրամադրելու անհրաժեշտությունից, վորոնց ըստ իրենց կատարած աշխատանքի բնույթի անհրաժեշտ է բնակվել այդ բնակարաններում (գնացքների և նավերի յերթեկուցության հետ կապված աշխատանքը, ճանապարհի, գույքի, բեռների և այլնի պահպանությունը) կամ, յերբ տեղափոխությունը բնակելի տարածության հալելույն:

ներն ոգտագործելու անհրաժեշտությամբ և թեղադրված տեղափոխության ժամանակ տրանսպորտի մարմինները պարտավոր են բանվորական ուժ և տրանսպորտի միջոցներ տրամադրել զրա համար:

9. Հարկադիր վտարումը և տեղափոխությունը կատարվում է՝

ա) տրանսպորտին հասկացված հողերի վրա դանվող շենքերից՝ տրանսպորտի մարմինների վարչության կողմից.

բ) մնացյալ դեպքերում՝ միլիցիայի կամ պյուղական խորհրդի կողմից տրանսպորտի մարմինների հայտարարությամբ:

10. Այն պաշտոնատար անձերի շրջանը, վորոնց իրավունք է արվում կարգադրություններ անել վտարման կամ տեղափոխության առթիվ, սահմանում է Հաղորդակցության ճանապարհների ժողովրդական կոմիտարիատը և Ջրային տրանսպորտի ժողովրդական կոմիտարիատն ըստ պատկանելույն, համաձայնության դալով համապատասխան արհեստակցական միությունների կենտրոնական կոմիտեների հետ:

11. Միութենական հանրապետությունների կառավարություններին առաջարկվում է մեկ ամսվա ընթացքում իրենց որենսդրության մեջ մտցնել այս վորոչումից բոլոր փոփոխությունները:

37. ԶԲԱՂՎԱԾ ԲՆԱԿՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԻՆՔՆԱԳՆՈՒՄ ՄՏՆԵԼՈՒ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԽՍՀ Ժողկոմիտրիի 1935 թ. նոյմբերի 20-ի վորոչումը (ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող., 1935 թ., № 11, հոդ. 109)

Ուրիշի ոգտագործման տակ գանվող բնակատարածության (բնակարաններ, սննյակներ և այլն) ինքնազուլու գրամման դեմ պայքարելու նպատակով, ժողովրդական կոմիտարների խորհուրդը վորոչում է՝

1. Արդեն գրապեցրած բնակատարածությունները կողմնակի անձերի կողմից ապրիմարար ներս մտնելը, առանց նրանց ոգտագործողների համաձայնության—կտրուկ կերպով նարգելվում է:

Նախքան այդպիսի բնակարանները որենքով սահմանված կարգով ազատվելը, նրանցում բնակվելու համար ինչպիսի կազմակերպութունների կողմից և ինչպիսի հիմունքներով ել որդերեն կամ թույլտվութուններ տրված լինեն, — համարվում են անվավեր:

2. Բնակարանն ազատ չի համարվում, յեթե նրա մեջ վորեև մեկն ապրում է, կամ նրա մեջ գտնվում է ժամանակավոր բացակայող ուղտադործողի իրերը, թեկուզ իրերի տիրոջ ժամանակավոր բացակայելը ձևակերպված ել չլինի պատշաճ կերպով:

Ժամանակավոր բացակայողի բնակտարածութունը պահելու որենքով սահմանված ժամկետն անցնելու դեպքում, բնակարանը վորպես կանոն, կարող է ազատվել վոչ այլ կերպ, քան դատարանի միջոցով:

3. Զբաղված բնակտարածութունները մտնելու համար վորեև հիմնարկութունից կամ կազմակերպութունից որդեր կամ թույլտվութուն ստացած անձը չի կարող բնակտարանը մտնել առանց նախորդ նրա մեջ փաստորեն ապրողներին որենքով սահմանված կարգով հեռացնելու:

4-րդ հոդվածը վերացված է ՀԽՍՀ Կենտրոնական և Ժողկոմիտեի 1938 թ. ապրիլի 27-ի վորոշմամբ (ՀԽՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող., 1938 թ., № 4, հոդ. 13):

5. Զբաղված բնակտարածութունն ինքնակամ մտնող անձերը, այլև այն անձերը, վորոնք նպատակ են դրաղված բնակտարածութան ինքնակամ գրավելուն — ինքնիրավչութան համար յենթակա յեն քրեական պատասխանատվութան:

38. ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐԻՆ ՈԳՏԱԳՈՐԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վորոշումները

(ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1932 թ., I բաժին, № 25, հոդ. 153)

ԽՍՀ Միութան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը վորոշում են.

1. Սահմանել, վոր I-ին և II-րդ աստիճանի դպրոցներ

րի շենքերը պետք է ուղտադործվեն բացառապես իրենց կալական նպատակի, այն է՝ յերեխաների հետ դպրոցա-կրթութական աշխատանքներ տանելու համար:

2. Թույլ չտալ, վորպեսզի այդ շենքերն դրաղեցնեն դպրոցների հետ առնչութուն չունեցող պանազան կազմակերպութուններ, նույն թվում ամեն տեսակի հատուկ դասընթացներ և տեխնիկումներ (յերեկոյան տեխնիկումներ և այլն):

3. Ժողովրդական լուսավորութան որդաններին իրավունք տալ՝ տարվա բոլոր ժամանակ դպրոցական շենքերից վարչական կարգով հեռացնել կողմնակի հիմնարկութուններին, կազմակերպութուններին, ինչպես և այն անձերին, վորոնք կապ չունեն այդ շենքերի հետ, — համաձայն ԽՍՀ Միութան Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի 1931 թ. փետրվարի 13-ի՝ տրանսպորտի որդաններին պատկանող շենքերից տրանսպորտի հետ կապ չունեցող անձերին հեռացնելու և տրանսպորտի գործավորներին բնակեցնելու վերաբերյալ վորոշման (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1931 թ., № 10, հոդ. 110):

4. Առաջարկել միութենական հանրապետութունների կառավարութուններին՝ այդ հանրապետութունների որենադրութունը համապատասխանեցնել այս վորոշմանը:

5. Այս վորոշումը կիրառել 1932 թ. հունիսի 1-ից:

39. ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻՑ ՅԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐԻՑ ԿՈՂՄՆԱԿԻ ԱՆՁԵՐԻ ՎՏԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Պարտավորեցնել ժողովրդական կոմիտեի անդամներին և քաղտորհուրդներին մինչև 1936 թ. սեպտեմբերն ազատել ուսանողական բոլոր հանրակալարանները կողմնակի բնակիչներից և ուսումնական շենքերն ամեն տեսակի ապրողներից: Այս վորոշումը չկատարող մեղավորներին յենթարկել պատասխանատվութան: [ԽՍՀՄ Ժողկոմիտեի և կել պատասխանատվութան: [ԽՍՀՄ Ժողկոմիտեի և ՀամԿ(բ)Կ Կենտրոնական Կոմիտեի «Բարձրագույն ուսումնական հաստատութունների աշխատանքի և բարձրագույն նական հաստատութունների աշխատանքի և բարձրագույն դպրոցների ղեկավարման մասին» վորոշման 5-րդ բաժնի 5-րդ կետ (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1936 թ., № 34, հոդ. 308)]:

40. ԲՈՒՀԵՐԻ, ԲՏՈՒՀՆԵՐԻ ՅԵՎ ՏԵԽՆԻԿՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒՍԱ-
ՆՈՂԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐԻՑ ԱՅՆ ԱՆՁԵՐԻՆ ՎՏԱՐԵ-
ԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ, ՎՈՐՈՆՔ ՏՎՅԱԼ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐ ԶՈՒՆԵՆ ԿԱՄ ԽԶՆԸ
ԵՆ ԿԱՊԵՐԸ

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահութեան
1939 թ. հունիսի 3-ի հրամանագիրը
(Արձանագրութեան № 4, 1939 թ.)

1. Բուհի, բուհի և տեխնիկումի հետ անմիջական
անջուլթյուն չունեցող կամ այդպիսին կորցրած անձերը
յենթակա յեն այդ ուսումնական հաստատութիւններէ հան-
րակացարաններից վարչական կարգով վտարման, վտարվե-
լու մասին նախազգուշացման որից միամսյա ժամկետը
լրանալուց հետո, առանց բնակարանային տարածութիւն և
փոխադրական միջոցներ տրամադրելու:

2. Վարչական կարգով վտարումը, ուսումնական հաս-
տատութեան դիրեկտորի առաջարկութեամբ, կատարում են
միլիցիայի որդանները:

41. ԻՆՔՆԱԳՆՈՒԻ ԿԵՐՊՈՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԸ ԳՐԱՎԱԾ
ԱՆՁԵՐԻՆ ՎՏԱՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահութեան
1939 թ. հունիսի 11-ի հրամանագիրը
(Արձանագրութեան № 4, 1939 թ.)

1. Այն անձերը, վորոնք բնակելի շենքեր են գրավել
ինքնազուլի կերպով, առանց որէնքով կամ պայմանագրով
նախատեսված բալականաչափի հիմքի, ազգայնացված,
մունիցիպալացված տնատիրութիւններում, վորոնք սեփա-
կանութեան իրավունքով պատկանում են հասարակական
կազմակերպութիւններին, ինչպես և անձնական սեփակա-
նութեան իրավունքով, յենթակա յեն վտարման գրաված
շենքերից վարչական կարգով, տարվա բոլոր ժամանակնե-
րին, առանց բնակելի տարածութիւն և փոխադրական մի-

ջոցներ տրամադրելու, յեթե ինքնազուլի կերպով բնակու-
թիւն հաստատելու որից անցել և վոչ ավելի քան 7 որ:

Իսկ յեթե բնակելի շենքն ինքնազուլի կերպով գրա-
վելու մոմենտից անցել և ավելի քան յոթ որ, ապա վտա-
րումը կատարվում է դատական կարգով, տարվա բոլոր յե-
ղանակներին, առանց բնակելի տարածութիւն և փոխա-
դրական միջոցներ տրամադրելու:

2. Ինքնազուլի կերպով բնակութիւն հաստատողները
վտարումը վարչական կարգով կատարում են միլիցիայի որ-
դանները շահագրգռված տնային վարչութիւնների կամ
տնատիրերի հայտարարութեամբ, ինչպես և այն անձերի
հայտարարութեամբ, վորոնց տրամադրված և այդ շենքն
ոգտագործելու համար, ընդվորում վերջինների վրա պա-
տասխանատվութիւն և դրվում քաղաքացիներին նրանց
գրաված շենքերից սխալ վտարելու և սույն հրամանագիրը
խախտելու համար:

42. ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԽԱԶԻ 1938 Թ.
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 5-Ի № 1448 ՀՐԱՄԱՆԸ
ՔԱՂՎԱԾՔ

Ուսումնական հաստատութիւնների հանրակացարան-
ներից կողմնակի անձերին վարչական վտարման թուլտվու-
թիւն տալու մեջ դատախազների մերժումների դեմ յեղած
բուհերի դիրեկտորներից ստացվող դիմումները կապակ-
ցութեամբ հրամայում են:

1. Ապահովել «Բարձրագույն ուսումնական հաստատու-
թիւնների աշխատանքների մասին և բարձրագույն դպրոցի
ղեկավարութեան մասին» Համ. Կ(բ)Կ ԿԿ և ԽՍՀՄ ԺԿԽ
1936 թ. հունիսի 23-ի վորոշման անշեղ կատարումը, վորը
պարտավորեցնում է ժողովատներին և քաղխորհուրդներին,
ազատել ուսանողական հանրակացարանները կողմնակի
բնակիչներից:

2. Նախկին ուսանողներին և նրանց ընտանիքների ան-
դամներին վարչական կարգով վտարելիս ղեկավարվել
ՌԽՖՍՀ, Համ. ԿԳԿ և ԺԿԽ 1926 թ. հունիսի 14-ի վորոշման

5 հոգվածով և միութենական հանրապետութիւնների կառավարութիւնների համանման վորոշումներով:

3. Ուսումնական հաստատութիւնում կամ հանրակացարանում ունեցած աշխատանքի կապակցութեամբ (վարչական, դասատուական և սպասարկու կազմ) բնակելի տարածութիւն ստացած անձերին վտարելիս նկատի ունենալ, վոր նայած աշխատանքի սլայմանագրի դադարելու պատճառին և զբաղեցրած բնակարանի բնույթին, վտարումը կարող է տեղի ունենալ կամ վարչական կարգով («բնակարանային ֆոնդը պահպանելու մասին» ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1937 թվի հոկտեմբերի 17-ի վորոշման 31 հոդ. «բ» կետը), կամ դատական կարգով (նույն որերքի 32 հոդ.): Աշխատանքի սլայմանագրերով ստացած հատուկ բնակարաններէց (բուհերի շէնքերում վարչութեան, դասատուական և սպասարկու կազմի համար յեղած բնակելի տարածութիւնները) վտարումը կարող է կատարվել դատական կարգով ՌՍՖՍՀ Քաղ. Որ. 171-ա հոգվածի և մյուս միութենական հանրապետութիւնների Քաղ. Որ. համապատասխան հոգվածների հիման վրա, առանց բնակարան տրամադրելու:

4. Այն դեպքերում, յերբ կողմնակի անձերի վտարումը ուսանողական հանրակացարաններից պէտք է կատարվի բնակարան տրամադրելով, միջոցներ ձեռք առնել տեղական քաղխորհուրդների կամ համապատասխան գերատեսչութիւնների միջոցով վտարվողներին արագ կերպով բնակարան տրամադրելու և ուսանողական հանրակացարաններն ազատելու ուղղութեամբ:

5. Յենթարկել կարգապահական կամ քրեական պատասխանատվութեան (ՌՍՖՍՀ Քր. Որ. 111 հոգվածով և միութենական հանրապետութիւնների Քր. Որ. համապատասխան հոգվածներով) ուսումնական հաստատութիւնների և ուսանողական քաղաքների այն ղեկավարներին, վորոնք միջոցներ չեն ձեռք առնում ուսանողական հանրակացարանները կողմնակի բնակվողներից ազատելու ուղղութեամբ:

43. ՄԻԼԻՑԻԱՅԻ ՅԵՎ ԴԱՏԱԵԱԶԱԿԱՆ ՈՐԳԱՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻՆ, ՁԵՆՆԱՐԿՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ՏՆԵՐԻՑ 1937 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 17-Ի ՈՐԵՆՔԻ 31 ՀՈԳՎԱԾԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՎՏԱՐԵԼԻՍ

ԽՍՀՄ ՆԳ Ժողկոմատի և ԽՍՀՄ Դատախազի
1938 թ. մարտի 27-ի հրահանգը

(ԽՍՀՄ դատախազութեան հրահանգների ժողովածու,
1939 թ., էջ 117)

ԽՍՀ Միութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդի ցուցումներին համապատասխան ի ղեկավարութիւն ընդունել հիմնարկներին, ձեռնարկներին և կազմակերպութիւններին պատկանող տներէց քաղաքացիների վարչական վտարմանը ԲԳ միլիցիայի որդանների կողմէց ոժանդակութիւն ցույց տալու և վարչական վտարումների որինականութեան վրա դատախազական որդանների կողմէց հսկողութիւն իրականացնելու հետեյալ կարգը.

1. Հիմնարկներին, ձեռնարկներին և կազմակերպութիւններին պատկանող տներէց վարչական վտարում թույլ է տրվում միայն ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի վորոշման 31 հոգվածում նշված դեպքերում (ԽՍՀՄ Որ. Ժող., 1937 թ., № 69, հոդ. 314):

2. Միլիցիան պարտավոր է ոժանդակութիւն ցույց տալ վտարում կատարող որդաններին այն դեպքերում, յերբ վտարվողը հրաժարվում է կամավոր կերպով թողնելու իր զբաղեցրած բնակարանը կամ ղեկավարութիւն է ցույց տալիս վտարման ժամանակ:

3. Միլիցիան վտարում կատարող որդաններին ոժանդակութիւն է ցույց տալիս միայն հիմնարկութեան, ձեռնարկութեան, կազմակերպութեան ղեկավարի զբաղման դեմումը ստանալուց հետո, վորի մեջ հաստատվում է վտարման վերաբերյալ պահանջին՝ վտարվողի յենթարկվելուց հրաժարվելու փաստը:

Հիմնարկների, ձեռնարկների և կազմակերպութիւններին

րի ղեկավարների գրավոր դիմումները միլիցիայի որգան-
ներին պետք է ունենան վարչական վտարման վերաբերյալ
պահանջի որինականությունը հաստատող դատախազի վի-
զան:

4. Դատախազները, վիզայի համար նրանց դիմելիս,
յուրաքանչյուր առանձին դեպքում ստուգում են վտարման
որինականությունը, վտարվողի համար որենքով սահման-
ված յերաշխիքների (վտարման վերաբերյալ ժամանակին
զգուշացում և այլն) պահպանումը, ինչպես նաև այն շար-
ժառիթների հիմնավորվածությունը, վրոնց հիման վրա
վտարվողը հրաժարվում է յենթարկվել վտարման վերաբե-
րյալ պահանջին և դրանից հետո կամ վիզա յեն տալիս կամ
հրաժարվում այն տալուց:

Բացառիկ դեպքերում դատախազը, յենելով փաստա-
կան հանդամանքներից, յրավազոր է ժամանակավորապես
հետաձգել վտարումը:

5. Միլիցիայի ներկայացուցիչը ժամանելով տեղը, հա-
ղորդում է վտարվողին վտարման որինականության մասին,
առաջարկում է ազատել բնակարանը և ներկա յե լինում
վտարման ժամանակ:

Վտարման ժամանակ վտարվողի ներկա լինելուց խու-
սափելու դեպքում՝ շենքի բանալը տեղի յե ունենում միլի-
ցիայի ներկայացուցչի ներկայությամբ:

6. Շենքի բանալը, գույքի դուրս հանելը և այլն կա-
տարվում է վարչական վտարում կատարող հիմնարկի, ձեռ-
նարկի և կազմակերպության ներկայացուցիչների կողմից:

ՎԵՑՆՈՐԳ ԷՍՏՎՍԾ

ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

44. ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՅԵՎ
ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ
ՄԱՍԻՆ

ԷԽԱՀ Ժողովրդարկի 1939 թ. նոյեմբերի 22-ի վորոշումը
(1939 թ., № 8, հոդ. 73)

Նշել, վոր Ռայոնական կազմակերպությունների ուշա-
ղրության անբավարարության հետևանքով հյուրանոցները
չեն համապատասխանում այն պահանջներին, վոր առաջա-
դրվում է նրանց:

Հյուրանոցները բնակեցված են մշտական բնակվողներով
ու միջոցներ չեն ձեռք առնվում այն ազատելու համար:
Իսկ միքանի շրջկենտրոններում հյուրանոցների յերկուա-
կան համարներ բռնել և մի ընտանիք (Սևան): Սարքավո-
րումն ավարտելու համար բաց թողնվող միջոցները չեն
յիրացվում, արդյունաբերական սպորանքների հատկացված
Ֆոնդերը վորոշ շրջգործկոմներ չեն յրացրել: Բացակա-
յում է հյուրանոցների սանիտարական վիճակի և կուլտու-
րական սպասարկման համար պայքարը, այլ և հյուրանո-
ցային տնտեսության, յնվենտարի և այլն ձիչտ հաշվառում
չի տարվում:

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուր-
դը վորոշում է՝

1. Պարտավորեցնել շրջգործկոմների նախագահներին՝
ա) գործնական միջոցներ ձեռք առնել հյուրանոցները

կողմնակի բնակվողներից մինչև 1940 թ. մայիսի մեկը ազատելու ուղղութեամբ.

բ) նոր կառուցվող տների բնակելի տարածութունն առաջին հերթին հատկացնել հյուրանոցներում ապրող անձերին, այսուհետև թույլ չտալով, վոր հյուրանոցները ծանրաբեռնվեն մշտական բնակիչներով.

գ) ստուգել հյուրանոցների վառելիքով ապահովվածութունը, բարելավել սպասարկումը և սիտեմատիկ հսկողութուն սահմանել հյուրանոցների սանիտարական դրութեան մասին:

2. Առաջարկել կոմունալ տնտեսութեան ժողկոմ ընկ. ինչատրյանին՝

ա) տասն որվա ժամանակամիջոցում մշակել և հաստատել կոլեկտիվում ու տեղերն ուղարկել հյուրանոցների ներքին կարգապահութեան կանոնները.

բ) 1940 թ. համար միջոցներ նախատեսել հյուրանոցների նորոգման համար, ինչպես արտալիմիտային ծախսերի վերաբերմամբ, նույնպես և համապատասխան միջոցներ ամորտիզացիոն մասհանումներից, ամորտիզացիայի 50%-ից վոչ պակաս չափով.

գ) շրջանային հյուրանոցների համար 4-րդ յեռամսյակի Փոնդից սպիտակեղենի կտոր մասհանել 37 հազար ուրբլի գումարով.

դ) 2 ամսից հետո Հայկական ԽՍՀ ԺԿԽ հաղորդել այս վորոշումը կատարելու մասին:

ՅՈԹԵՐՈՐԻ ՀԱՏՎԱԾ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆՁԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ՇԵՆՔԵՐԻ ԳՆՈՒՄԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

45. ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ ՅԵՎ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ ՅԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆՁԵՐԻՑ ՇԵՆՔԵՐ ԳՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԵՍՃ Ժողկոմխորի 1935 թ. սեպտեմբրի 7-ի վորոշումը (Արձանագրութեան № 16, կետ 27)

1. Պետական հիմնարկութունների ու ձեռնարկութունների, կոոպերատիվ և հասարակական կազմակերպութունների կողմից մասնատիրական շենքեր, ինչպես նաև կառուցման իրավունքով մասնավոր անձերի կողմից կառուցված շենքեր գնելը թույլատրվում է միայն այն շենքերի կահագործման արժեքից վոչ բարձր գնով, իսկ այն վայրում, վորտեղ կահագործում չի կատարված, ապահովագրման դնահատականից վոչ բարձր գնով:

2. Անվավեր են համարվում այս վորոշման 1-ին հոդվածի խախտումով կատարված գործարքները և այդպիսի գործարքներ կնքած պետական որդանների, կոոպերատիվ և հասարակական կազմակերպութունների պաշտոնատար անձերը յենթարկվում են պատասխանատվութեան:

3. Պետական հիմնարկների և ձեռնարկութունների, կոոպերատիվ ու հասարակական ձեռնարկութունների կողմից մասնավոր անձերից շենքեր գնելու գործարքները, ՀԵՍՃ քաղաքացիական որենսդրքի 185 հոդ. համաձայն, անպայման պետք է վավերացնել տեղական գործադիր կոմիտեյի կամ քաղխորհրդի կոմունալ բաժնում:

Յ Ա Ն Կ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶՐՈՒՆՔՆԵՐ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻ ՈՒՏԱ-
ԳՈՐԾՄԱՆ ՅԵՎ ԲՆԱԿՑՈՆՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

	62
1. Քաղաքներում բնակարանային ֆոնդը պահպանելու և բնակարանային տնտեսութունը բարելավելու մասին	3
2. Աշխատանքային կարգապահութիւնը կարգավորելու, պետական սոցիալական ապահովագրութեան պրակտիկան բարելավելու և այդ գործում շարաշահողները դեմ պայքարելու միջոցառումների մասին	22
3. Յերևանի քաղաքներում ավաններում բնակարանային ֆոնդը պահպանելու, բնակարանային տնտեսութեան կառավարումը կարգավորելու և բնակվարձ դանձելու մասին	23
4. «Հայկական ԽՍՀ բնակարանային որենտրութունը» փոփոխելու մասին, համաձայն ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի «Բնակարանային ֆոնդը պահպանելու և քաղաքների բնակարանային տնտեսութիւնը բարելավելու մասին» վորոշման	23
5. ՀԽՍՀ «Բնակարանային որենտրութեան» փոփոխութեան մասին համաձայն ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի «Բնակարանային ֆոնդը պահպանելու և քաղաքները բնակարանային տնտեսութիւնը բարելավելու մասին» վորոշման	27
6. Աղքատացված և քաղաքայնացված շենքերը բաշխելու, ողորդելու, ինչպես նաև այդ շենքերը պետական հիմնարկութիւններին, ձեռնարկութիւններին ամրացնելու, պահպանելու, ողորդելու և արժեքը շիջեցնելու կարգի մասին	27

ՅԵՐԿՐՈՐԿ ՀԱՏՎԱԾ

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՁ

7. Քաղաքներում, չըջանային կենտրոններում և բանվորական ավաններում սահմանվող բնակարանային վարձի մասին	33
--	----

8. Ամառանոցներում բնակարանային վարձ սահմանելու մասին	45
9. Բանվորական ավանների մասին	45
10. Բանվոր-գյուղացիական կարմիր բանակի ծառայողների և զինապարտների ու նրանց ընտանիքների արտոնութիւնների մասին	46
11. ԲԳԿԲ կազմային հրամանատարական ու պետկազմի, գերակետ ծառայութեան կազմային կրտսեր հրամանատարական ու պետկազմի և գերակետ ծառայութեան կազմային շարքային կազմի, ԽՍՀՄ ՆԳԺԿ սահմանային ու ներքին պահպանութեան զինվորական ծառայողների բնակվարձի կուպոնների մասին	50
12. ԽՍՀՄ ԿԳԿ առընթեր կոմունալ տնտեսութեան համամիութենական խորհրդի 1936 թ. ապրիլի 28-ի շրջաբերականը	51

(Քաղվածք)

13. ԲԳԿԲ հրամկազմի համար բնակֆոնդ ստեղծելու մասին	56
14. Բանվոր-գյուղացիական միլիցիայի հրամկազմի հատուկ կոչումներ ստացած անձերի բնակվարձի դրույքների մասին	57
15. Գրական աշխատանքի գործավորներին, նմանապես և նկարիչներին, քանդակագործներին ու դիտական գործավորներին բնակարանային վարձի վերաբերյալ բանվորներին ու ծառայողներին հավասարեցնելու մասին	58
16. Նկարիչների ու քանդակագործների բանվորական արհեստանոցներով բռնված բնակելի մակերեսի ավելցուկի արտոնյալ վճարքի մասին	59
17. Վորոշում ՀԽՍՀ Կենտրոնական Գործադիր կոմիտեյի Նախագահութեան աշխատանքի հերոսների արտոնութիւնների մասին	59
18. ՀԽՍՀ «Աշխատանքի դրոշմ» շքանշանով պարգևատրվածների բնակարանային արտոնութիւնների մասին	61
19. Պետխաղառուների բնակ. արտոնութիւնների մասին	61
20. Քաղաքայնացված և մասնավոր տների մեջ հիմնարկութիւնների բռնած շենքերի վարձի մասին	62
21. Ժողկոմխորհի 1937 թ. սեպտեմբերի 13-ի «Քաղաքայնացված և մասնավոր տների մեջ հիմնարկութիւնների բռնած շենքերի վարձի մասին» վորոշումը զինվորական դերատեսչութեան պատկանող այլ գերատեսչութիւնների կողմից բռնված շենքերի վրա տարածելու մասին	65
22. Քաղաքային խորհուրդների, տրանսպորտի և արդյունաբերական ձեռնարկութիւնների կողմից կառուցված տների բնակարանավարձի մասին	65

- 23. Հայկեստեղավարչութան և զորամասերի հրամկազմին ու աշխատակիցներին բնակարանով ապահովելու մասին 66
- 24. Շենքերի վարձավճարների, բնակարանավարձի և կոմունալ ծառայութիւնների վճարքների ժամկետանցման տույժի չափի մասին 67

ՅԵՐՐՈՐԴ ՀԱՏՎԱԾ

ԼՐԱՑՈՒՑԻԶ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅԱՆ ՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

- 25. Գիտական աշխատողների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին 69
- 26. Գիտական աշխատողների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին ՀԽՍՀ կառավարութան վերջում 70
- 27. Գիտական, զինտամանկավարժական աշխատողների պատրաստման մասին 71

(Քաղվածք)

- 28. Գյուտերի և տեխնիկական կատարելագործութիւնների վերաբերյալ կանոնադրութիւնը: Քաղվածք 71
- 29. Գրողների բնակարանային պայմանների բարելավման մասին 72
- 30. Սորհրդային կոմպոզիտորների բնակարանային պայմանների բարելավման մասին 73
- 31. Սորհրդային զրոյներ և կոմպոզիտորների բնակարանային պայմանները բարելավելու մասին 73

ԶՈՐՐՈՐԴ ՀԱՏՎԱԾ

ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻ ՓՈՒՅԱՆԱԿՈՒՄԸ

- 32. Բնակելի շենքերի փոխանակութան պայմանների և կարգի մասին 75

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀԱՏՎԱԾ

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ՎՏԱՐՈՒՄ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻՑ

- 33. ԲԳԿԻ շարքերում չգտնվող անձերին Ռազմական և ծովային զորքերի ժողովրդական կոմիսարիատին պատկանող տները վտարելու մասին 82
- 34. ԽՍՀՄ ՆԳԺԿ որդաններին պատկանող բնակելի տները և խՍՀՄ ՆԳԺԿ որդաններում և զորքերում ծառայութան մեջ չգտնվող անձերին արտաբնակեցնելու մասին 85

- 35. Հրահանգ ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ-ի 1931 թ. ոգոստոսի 17-ի Ռազմական և ծովային զորքերի ժողովրդական կոմիսարիատի մարմիններին պատկանող տներից ԲԳԿԻ շարքերում չգտնվող անձերին վտարելու վերաբերյալ վերջում կիրարկելու մասին 86
- 36. Տրանսպորտի մարմիններին պատկանող շենքերից տրանսպորտին կողմնակի անձերին վտարելու և տրանսպորտի աշխատողներին բնակեցնելու մասին 88
- 37. Զբաղված բնակատարածութիւններն ինքնազուրկ մտնելու դեմ պայքարելու մասին 91
- 38. Դպրոցական շենքերն ոգոստործելու մասին 92
- 39. Ուսանողական հանրակացարաններից և ուսումնական շենքերից կողմնակի անձերին վտարելու մասին 98
- 40. ԲՈՒՀերի, ԲՏՈՒՀների և տեխնիկումների ուսանողական հանրակացարաններից այն անձերին վտարելու կարգի մասին, վրոնք տվյալ ուսումնական հաստատութան հետ կապեր չունեն կամ խզել են կապերը 94
- 41. Ինքնազուրկ կերպով բնակելի շենքերը գրաված անձերին վտարելու կարգի մասին 94
- 42. ԽՍՀ Միութան Դատախազի 1933 թ. հոկտեմբերի 5-ի № 1448 հրամանը 95

(Քաղվածք)

- 43. Մլխիցիայի և դատախազական որդանները պարտականութիւնները՝ հիմնարկներին, ձեռնարկներին ու կազմակերպութիւններին պատկանող տներից 1937 թ. հոկտեմբերի 17-ի որենքի 31 հոդ. հիման վրա քաղաքացիներին վարչական կարգով վտարելու 97

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՀԱՏՎԱԾ

ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

- 44. Հյուրանոցային տնտեսութան վիճակի և սպասարկման բարելավման միջոցառումների մասին 99

ՅՈԹԵՐՈՐԴ ՀԱՏՎԱԾ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆՁԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ՇԵՆՔԵՐԻ ԳՆՈՒՄԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

- 45. Պետական հիմնարկների և ձեռնարկութիւնների, կոոպերատիվ և հասարակական կազմակերպութիւնների կողմից մասնավոր անձերից շենքեր գնելու մասին 100

Կազմեց Ար. Ներսեսյան
Պատ. խմբագիր Կ. Ստեփանյան
Տեխն. խմբ. Գ. Զենյան
Սրբաշրջիչ Հ. Դոլուխանյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ Յն. Տեր.-Մինասյան*

Պատվեր № 233, տիրաժ 2000
Заказ № 233, тираж 2000
Հանձնվել է արտադրության 31/VII 1940 թ.
Ստորագրվել է տպագրելու 11/XII 1940 թ.
Գինը 1 ս. 50 կ.
Цена 1 р. 50 коп.

Քաղաքական գրականության պետական հրատարակչության
տպարան, Յերևան, Ալլախանյանի № 65
Типография Гос. изд. полит. литературы, Ереван, Аллавердян № 65

ՎՅ 2023

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0215328

37. 347